Heimsoeth, Friedrich
Emendationes Theogni-
deae

PA
4446
H44

NATALICIA

REGIS AVGVSTISSIMI

G V I L E L M I

IMPERATORIS GERMANIAE

AB

VNIVERSITATE FRIDERICIA GVILELMIA RHENANA

DIE XXII M. MART. H. XI IN AVLA MAGNA PVBLICE CONCELEBRANDA

EX OFFICIO INDICIT

FRIDERICVS HEIMSOETH
ELOQ. PROF. P. O.

INSVNT FRIDERICI HEIMSOETHI EMENDATIONES THEOGNIDEAE

BONNAE
FORMIS CAROLI GEORGI

1873

PA
4446
H44

LIBRARY
AUG 29 1962
UNIVERSITY OF TORONTO

807843

Fragmentorum quae ex vetustiore Graecorum poesi elegiaca ad nos pervenerunt emendatio eadem de causa difficilior hodie est lentiusque procedit, de qua facilior procliviorque olim fuit depravatio. Nimirum sermo perpetuus ab uno ad alterum rite traducens continuumque sententiarum ordinem suppeditans intellectum oculosque librariorum adiuvat ducitque; in fragmentis hoc adminiculo destitutis praeter vitia vulgaria facile etiam a genuino qui inter singula enuntiata fuit nexu aberratur, quo fit ut saepe, quo tandem spectet sive tota sententia sive singulae eius partes, incertum sit atque adeo prorsus obscurum. Hoc autem in integris quidem carminibus ex iis quae praecedunt et quae secuntur haud difficulter plerumque colligitur, in his fragmentis cum ex ipsis locis corruptis enucleandum sit, diligentius solito acriusque in hanc rem inquirendum est: ut ex iis quae reliqua de genuinis sunt consilium poetae ita perspiciamus ut corruptis certam adhibere possimus medicinam. Cui rei multo minus etiam quam alibi, in his reliquiis truncis mutilisque sufficit, temptando singula emendationem quaerere, imo ad dissipandas singulares quibus haec fragmina operta sunt caligines necesse est ut comparatis singulis quorum vestigia supersunt dictis cuiusnam illa sententiae latioris partes possint fuisse strenue pensitemus. Si certa sententia definiri nequit, incerta manet emendatio. sin summa sententia in aperto est, hac duce singula adcurate tractanda. si denique, quod rarius fit, plurium sententiarum optio datur, tentatis singulis ea praeferenda ex qua maxime codicum depravationes explicentur. Hanc igitur Theognidea tractandi rationem in hac commentatione explicare exemplisque inlustrare in animo est.

Quae v. 575 seq. leguntur:

Οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.

tam inania sunt, ut apertum sit singularum partium quod olim fuit vinculum prorsus immutatum esse. Non restituisse illud qui tentarunt: *οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, μάτην ἐχθροὺς ἄρ' ἀλεῦμαι* et *οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπίστιον ἐχθρὸν ἀλεῦμαι* et *οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐγὼ δὲ τὸν ἐχθρὸν ἀλεῦμαι,* ipsi non dubito quin senserint. quid igitur? Duo enuntiata sunt: 'amici me produnt' et 'inimicum certe fugio'. Iam cogitanti quomodo haec potuerint inter se conexa esse, in mentem veniet sententia utrumque complectens: 'etiamsi me amici produnt, tamen inimicum utique fugio cet.', eamque genuinam sententiam esse etiam vocula *γὲ* tamquam testis locuples confirmat. Haec autem sententia enuntiabitur, si ubi nunc *ἐπεὶ* legitur, *ἔμπης* scripserimus et initio *κεὶ* pro *οἱ*. Si igitur correxerimus:

Κεῖ με φίλοι προδιδοῦσ', ἔμπης τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.

etiam originem vitii deprehendimus: elisionem scil. neglectam, quae plurimorum mendorum causa fuit. postquam *προδιδοῦσιν* scriptum est, necessario paene *ἔμπης* in *ἐπεὶ* abiit; nunc autem membrum quod fuit conditionale non potuit non transire in sententiam principalem: *οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν.* ea autem librariorum fere consuetudo est ut semisomni exarent quae speciem sententiae habent aliquam, etsi re vera inepta sunt. De elisione neglecta cf. v. 169, ubi solus K servavit genuinum: *ὃν δὲ θεοὶ τιμῶσ', ὃν καὶ μωμεύμενος αἰνεῖ*, in ceteris *τιμῶσιν*, *ὃ* scriptum est atque in A et O vel initio *ὃ* pro *ὅν*.

Similis copulationis enuntiatorum permutatio accidit in fragmento v. 1129—1132 frustra huc usque temptato:

Ἐμπίομαι, πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνων,
οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς.
ἀλλ' ἥβην ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει,
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.

Codd. *ἐμπίομαι, ἐλπίομαι, εἰ πίομαι*, unde quis *λυπέομαι* extricaverit. sed cum in A et ap. Stob. *μελεδαίνω* scriptum sit, apertum est *εἰ* tenendum esse. pro *πίομαι* corrigendum mihi videtur *πέπομαι*, cf. Pind. *τᾶς ἐρατεινὸν ὕδωρ πίομαι.* Hoc igitur postquam in *ἐμπίομαι* coaluit, *οὐ μελεδαίνων* scribebatur, quo sententia poetae vere elegiaca etiam magis obscurata est. qui: cum 'potus sum', inquit, paupertatem quidem non curo neque inimicos eorumque calumnias, at vero adolescentiae fugam deploro adpropinquantemque senectam:

Εἰ πέπομαι, πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω
οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς·
ἀλλ' ἥβην ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει,
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.

Adiungam his statim alia nonnulla ad symposia pertinentia, quae emendationem desiderant. In v. 843 seq.:

Ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐὼν ὑπένερθε γένηται,
τουτάκις οἴκαδ' ἴμεν παυσάμενοι πόσιος.

subiectum prioris enuntiati deest. Bergkius proposuit: *τά γ' ὕπερθεν ἐόνθ'* (in quibus vocula *γὲ* abundat) et *καθύπερθ' ἀνδρών* (in quibus deest utriusque vocabuli coniunctio), Herwerdenus in iis quae praecedebant de *ὀρόφῳ* sermonem fuisse suspicatus est (non facile tamen excogitaveris sententiam in qua hoc factum sit). Vereor ne id quod desideratur, in primo primi versus vocabulo lateat:

Ἄκρ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐόνθ' ὑπένερθε γένηται,
τουτάκις οἴκαδ' ἴμεν παυσάμενοι πόσιος.

(similiter v. 559 in codd. *ὥστε σε* scriptum est pro *λῷστά σε*), in quibus ne quis forte dicat abundare *καθύπερθεν ἐόντα*: eleganter sic et ex more Graecorum *καθύπερθεν* et *ὑπένερθεν* dorsis adversis in medio versu conlocata sunt. *ἄκρ'* autem postquam librarii cuiusdam incuria in *ἀλλ'* corruptum est, pro *ἐόνθ'* facile *ἐὼν* scribebatur. Eadem particula *ἀλλὰ* in codicibus et editionibus pro pronomine *ἄλλα* scripta est in v. 419:

πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται· ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
σιγῶ, γινώσκων ὑμετέρην δύναμιν.

Recte sequebatur ἀλλὰ, si praecedebat οὐδέν μ' εὖ συνιέντα παρέρχεται; nunc post 'multa me quamvis sapientem fugiunt' sequebatur 'alia invitus taceo':

πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται, ἄλλ' ὑπ' ἀνάγκης
σιγῶ, γινώσκων ὑμετέρην δύναμιν.

Primis huius fragmenti verbis sanari posse nonnulli putabant alium locum gravius corruptum qui legitur v. 667 seqq.:

Εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι, Σιμωνίδη, οἷάπερ ᾔδειν,
οὐκ ἂν ἀνιῴμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών·
νῦν δέ με γινώσκοντα παρέρχεται, εἰμὶ δ' ἄφωνος
χρημοσύνῃ, πολλῶν γνούς περ ἄμεινον ἔτι,
οὕνεκα νῦν φερόμεσθα κ. τ. λ.

ubi in altero disticho νῦν δέ με πολλὰ συνέντα παρέρχεται temptarunt et νῦν δὲ γεγωνίσκοντα, in altero οἷάπερ ἡδύ, οἷάπερ ἥδει, al., Bergk. postr. οἷά περ οἶδα οὐκ ἂν ἀναινοίμην. Sic dum singulis membris subvenire studebant, universum sententiarum ordinem minus curasse videntur. quem nemo dubitabit hunc fuisse: si opes haberem, non tacerem. nunc autem nihil quidem me sapientem fugit, sed cogor tacere propter paupertatem cet. Ad hanc igitur regulam primum, ut a corruptissimis incipiam, pro νῦν δέ με γινώσκοντα παρέρχεται, quae verba vel subiecto carentia nihil dicunt, corrigendum est: νῦν δ' οὐ μέν τι συνέντα παρέρχεται, εἰμὶ δ' ἄφωνος χρημοσύνῃ (locus turbatus esse videtur interpretatione vulgari vocis συνιέναι). dein pro οὐκ ἂν ἀνιῴμην quod verbis εἰμὶ δ' ἄφωνος respondeat: οὐκ ἂν σιγῴην (quod Herwerd. iam proposuit). pro οἷάπερ ᾔδειν quae verba vix dubitari potest quin ad primam sententiam pertinuerint, mihi scribendum videtur οἷάπερ ᾔτευν (i. e. ᾔτουν ἔχειν sive ut plerumque dicunt λαβεῖν). Praeterea pro πολλῶν γνούς περ ἄμεινον ἔτι (K ἄμεινον sine ἔτι) restituendum πολλῶν γνούς περ ἀμεινότερον (cf. quod post Homerica χειρότερον et χερειότερον ap. Mimnermum fr. 14, 9 legitur οὐ γάρ τις κείνου δῆων ἔτ' ἀμεινότερος φώς, ap. ips. Theogn. v. 548 τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον, et ap. Euen. fr. 5 μανίας πουλὺ χερειότερον. postquam vulgare ἄμεινον scriptum est, ad supplendum metrum aliquis ἔτι adpinxit, quod saepius factum est). Sic igitur versus illi multipliciter involuti expediendi esse videntur:

Εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι, Σιμωνίδη, οἷάπερ ᾔτευν,
οὐκ ἂν σιγῴην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών.
νῦν δ' οὐ μέν τι συνέντα παρέρχεται, εἰμὶ δ' ἄφωνος
χρημοσύνῃ, πολλῶν γνούς περ ἀμεινότερον,
οὕνεκα νῦν φερόμεσθα κ. τ. λ.

Vt ad fragmenta symposiaca revertar: in media elegia v. 467—496 legitur (v. 473 seqq.):

τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω·
οὐ πάσας νύκτας γίνεται ἁβρὰ παθεῖν.
αὐτὰρ ἐγώ· μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου·
ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.

ἥξω δ' ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι,
οὔτε τι γὰρ νήφω οὔτε λίην μεθύω.

in quibus ultimi duo versus laborant. Codd. ἥξω δ' et δείξω δ', praeterea ap. Athenaeum in altero versu scriptum est οὔτε τι νήφων εἴμ' οὔτε λίαν μεθύων. Coniecerunt v. d. ἕξω, λήξω, Bergk. ἕξω δ', ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι, οὔτε τι νήφων εἶμ' οὔτε λίην μεθύων: 'foras ibo neque sobrius prorsus neque nimis ebrius, qui vini modus gratissimus est'. quae coniectura ita perficienda esse videtur, ut verba ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι non interposita fuisse inter ἕξω et εἶμι sumamus, sed pependisse e voce ἕξοιδα. quae postquam corrupta est, alterum versum qualicumque modo sarciebant. fuit ni fallor:

ἕξοιδ', ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι·
οὔτ' ἄρα νήφων εἶμ' οὔτε λίην μεθύων.

Nunc in reficiendis enuntiatorum compagibus pergam. Quae in v. 1375 seq. leguntur:

Ὄλβιος ὅστις παιδὸς ἐρῶν οὐκ οἶδε θάλασσαν,
οὐδέ οἱ ἐν πόντῳ νὺξ ἐπιοῦσα μέλει.

ea aut caecutio aut nihil dicunt. nimirum hic quoque singularum partium quae olim erant rationes immutatae sunt. quonam autem alio pacto 'felicem pueri amatorem' cum 'maris periculis' coniunctum fuisse putabimus nisi hoc ut poeta diceret: tam felicem esse qui puerum amet, ut vel summa pericula non curet? Duce igitur hac sententia corrigo:

Ὄλβιός ἐστιν ὁ παιδὸς ἐρῶν· οὐκ οἶδμα θαλάσσης
οὐδέ οἱ ἐν πόντῳ νὺξ ἐπιοῦσα μέλει.

(verba οἱ ἐν πόντῳ eleganter initio alterius membri posita utrique communia sunt). sed postquam pro ὄλβιός ἐστιν ὁ errore proclivi ὄλβιος ὅστις scriptum est (ut item in v. 381 pro πρὸς δαίμονός ἐστι in cod. A πρὸς δαίμονος ὅστις legitur), facile, cum nunc verbum finitum desideraretur, prius alterius enuntiati membrum οὐκ οἶδμα θαλάσσης in οὐκ οἶδε θάλασσαν abiit, quibus librario quidem somnianti reliqua satis commode sese adiungere videbantur. — In carminis amatorii fragm. v. 1345 seqq., quod sic incipit: παιδοφιλεῖν δέ τι τερπνὸν, ἐπεί ποτε καὶ Γανυμήδους ἤρατο καὶ Κρονίδης, ἀθανάτων βασιλεύς, non video quomodo ferri possit duplex καί, quo Graeci in enuntiatis correlativis solent uti, non item in iisdem. corrigendum videtur: ἐπεί ποτε καὶ Γανυμήδους ἤρατο παῖς Κρονίδης (Aeschyl. Prom. v. 577 ὦ Κρόνιε παῖ).

In parvula, sed eleganti elegia v. 939 seqq.:

Οὐ δύναμαι φωνῇ λίγ' ἀειδέμεν ὥσπερ ἀηδών·
καὶ γὰρ τὴν προτέρην νύκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην.
οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι· ἀλλά μ' ἑταῖρος
ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.

sententia ita obscurata est, ut vel coniecerint in versu tertio: οὐδέ μ' ἑταῖρος ἐκλείπει et ἀλλα με γῆρυς ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενον, quae prorsus absona. Singula enuntiata rationemque qua inter se nexa esse potuerint consideranti non dubium erit poetam dixisse: non possum clara voce canere, non quia noctem proximam comissatus sum, neque etiam tibicinem causor, sed ab ἑταίρῳ derelinquor sapientia non indigente (i. e. non desiderante sapientiam sive poesin meam,

quibus poeta causam absentiae querens addit). Itaque *καὶ γὰρ* errore pro *οὐκ ἐπεὶ ἄρ* scriptum est, quaque nunc metrum carebat syllaba, eam articulus (adscriptus scil. plerumque) explevit:

Οὐ δύναμαι φωνῇ λίγ' ἀειδέμεν ὥσπερ ἀηδών·
οὐκ ἐπεὶ ἂρ προτέρην νύκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην·
οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι· ἀλλά μ' ἑταῖρος
ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.

scil. revera comissatum ierat proxima nocte; eo vocula *ἄρα* refertur.

In v. 625 seq.:

Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν
καὶ σιγᾶν αἰεί· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.

ultima verba docent, in prioribus sententiam prorsus conversam esse. Herwerdenus eam restituit cum scriberet: *ῥηΐτερον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν ἢ σιγᾶν ἀεί.* sed hoc ipsum dictum fuisse putaverim voce *ἀργότερον* i. e. *ἀεργότερον*, *ἀπονώτερον*, quod facile in *ἀργαλέον* abiit cumque sic comparativus evanuisset non mirum in sequentibus pro *ἢ* scriptum esse *καί*.

In fr. v. 1075 seqq.:

Πρήγματος ἀπρήκτου χαλεπώτατόν ἐστι τελευτὴν
γνῶναι, ὅπως μέλλει τοῦτο θεὸς τελέσαι·
ὄρφνη γὰρ τέταται· πρὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
οὐ ξυνετὰ θνητοῖς πείρατ' ἀμηχανίης.

inepta sunt in secundi distichi membro altero verba *πρὸ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι* (non *πρὸ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι,* sed *πρὸ τοῦ γενέσθαι* mortalibus incognitum quid fieri queat nequeatve), alterum autem membrum *ὄρφνη γὰρ τέταται* mancum et inperfectum est. ergo hic quoque genuinae enuntiatorum rationes turbatae sunt. iam qui consideraverit, priori membro id ipsum deesse, quod alteri inepte additum est, non dubitabit mecum corrigere:

ὄρφνη γὰρ τέταται περὶ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι·
οὐ ξυνετὰ θνητοῖς πείρατ' ἀμηχανίης.

circum futura cf. Hom. Od. 5, 68 *ἠδ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο ἡμερὶς ἡβώωσα.*

Etiam in fine fragm. 1283 seqq.:

ὦ παῖ, μή μ' ἀδίκει, ἔτι σοι καταθύμιος εἶναι
βούλομ', ἐπιφροσύνῃ τοῦτο συνεὶς ἀγαθῇ·
οὐ γάρ τοί με δόλῳ παρελεύσεαι οὐδ' ἀπατήσεις·
νικήσας γὰρ ἔχεις τὸ πλέον ἐξοπίσω.
ἀλλά σ' ἐγὼ τρώσω φεύγοντά με κ. τ. λ.

membrorum commissuram loco suo motam esse manifestum est. cum pro *νικήσας γὰρ ἔχεις* futurum desideretur, corrigendum aut *οὐδ' ἀπάτῃσι νικήσας πρήξεις* aut (ut *γὰρ* postquam *ἀπατήσεις* scriptum est additum sit) *οὐδ' ἀπάτῃσι νικήσας ἕξεις τὸ πλέον ἐξοπίσω* (cf. v. 269 *πάντῃ γὰρ τοὔλασσον ἔχει*). Simili modo sed paulo gravius corrupti sunt versus 1331 seqq.:

αἰδέο μ', ὦ παῖ διδοὺς χάριν, εἴ ποτε καὶ σὺ
ἕξεις Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου
χρηΐζων καὶ ἐπ' ἄλλον ἐλεύσεαι, ἀλλά σε δαίμων
δοίη τῶν αὐτῶν ἀντιτυχεῖν ἐπέων.

in quibus praeter lacunam in primo versu etiam reliqua omnia male se habent. Non dubium videtur poetam, ut puerum ad gratificandum adliceret, preci suae addidisse votum: si quando et ipse amorem quaerens alium aditurus sit, ut eandem tunc quam nunc dederit accipiat gratiam. Haec igitur sententia incipiebat verbis *εἴ ποτε καὶ σύ*, et apodosis erat *δαίμων δοίη σε ἀντιτυχεῖν κ. τ. λ.* Iam procedenti sententiae obstant verba *ἕξεις, καί, ἀλλά. Ἕξεις Κυκρογενοῦς δῶρον* prorsus alienum ab hoc loco. sed videri possit *ἕξεις χρῄζων* coniungendum esse, et sic librarii et editores verba accepisse videntur. sed vereor ne librarius qui hoc primum scripsit ex memoria versus proxime antecedentis (1303) *οὐκέτι δηρὸν ἕξεις Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου* hic quoque *ἕξεις* scripserit pro *ἑξῇς*, dein *καὶ ἐπ' ἄλλον ἐλεύσεαι*, quod nunc necessarium videbatur, pro *τιν' ἐπ' ἄλλον ἐλεύσεαι. Ἀλλὰ* in *αὐτε* mutatum et sententiae et apodosi aptum est (etiam *αὐτὸς* et *ἄλλος* non raro confunduntur). praeterea pro *τῶν αὐτῶν ἀντιτυχεῖν ἐπέων*, quod nihili est, corrigendum *τῶν αὐτῶν ἀντιτυχεῖν χαρίτων*. Incertius est quomodo lacuna explenda sit, nisi quod reicienda Passovii coniectura *ἐμοὶ δὲ δίδου χάριν*, sumta illa e v. 1303 *ἀλλ' ἐπίμεινον, ἐμοὶ δὲ δίδου χάριν*, ubi, cum persona mutetur, recte sequitur *ἐμοὶ δὲ*, quod post *αἰδέο με* fieri non potuit. verisimile est locum verbis similibus *παῖ* et *καὶ* turbatum esse: fuit aut *αἰδέο μ', ὦ παῖ, καί τε δίδου χάριν* aut *αἰδέο μ', ὦ παῖ, παῖ, καὶ δὸς χάριν*. dein sequebatur:

εἴ ποτε καὶ σὺ
ἑξῇς Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου
χρῄζων τιν' ἐπ' ἄλλον ἐλεύσεαι, αὖτέ σε δαίμων
δοίη τῶν αὐτῶν ἀντιτυχεῖν χαρίτων.

Quod in his *ἀντιτυχεῖν ἐπέων* in *ἀντιτυχεῖν χαρίτων*, quod sententia postulat, mutavi, audacius hoc forsitan alicui factum esse videatur. sed tamen non infitiabitur quisquam, in his altioris antiquitatis fragmentis calami errores modulum vulgarem aliquantum excedere. et hic quidem quod libri nostri habent ex ultimis vocis genuinae syllabis ortum esse puto postquam prima propter similitudinem cum praecedente excidit. Simile vitium video in v. 415 seqq.:

οὐδέν' ὁμοῖον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν
πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος·
ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι ὥστε μολίβδῳ
χρυσὸς, ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι λόγος·

hic quoque *λόγος* et *νόος*, quae codices habent, ex ultima vocis genuinae syllaba orta mihi videntur postquam *τυ* post *τι* excidit. neque enim dubito quin poeta scripserit:

ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔπεστι τύπος.

Num etiam *ἴσχε νόον* in v. 365: *ἴσχε νόον, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἑπέσθω* hoc modo ex *ἴσχε χόλον* ortum sit, de hoc cum desint quae praecedebant nihil adfirmaverim. Sed interponam hoc loco nonnullos locos calami vitiis tantopere obscuratos, ut vel frustra a nobis hodie temptari dicantur. quos si non corrigam, hoc certe significasse iuvat, nusquam videri mihi desperandum esse, sed pergendum strenue in quaerendis genuinis. In Solonis de hominum divitiis versibus, qui apud Plutarchum, apud Stobaeum et in codd. Theognideis (v. 719 seqq.) non solum verbis variatis sed etiam communibus vitiis referti leguntur:

ἰσόν τοι πλουτοῦσιν, ὅτῳ (Stob. *ὅσοις*) *πολὺς ἄργυρός ἐστιν*
καὶ χρυσὸς καὶ γῆς πυροφόρου πεδία

ἵπποι θ' ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ μόνα ταῦτα (Theogn. τὰ δέοντα, Stob. τάδε πάντα) πάρεστιν,
γαστρί τε καὶ πλευραῖς (Pl. πλευρῇ) καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν,
παιδός τ' ἠδὲ γυναικός· ὅταν δέ κε τῶν ἀφίκηται (Stob. τῶνδ', Pl. ἐπὴν καὶ ταῦτ' ἀφίκηται)
ὥρη (Pl. ἥβη, ἥβης), σὺν δ' ἥβη (Pl. ὥρῃ) γίνεται ἁρμοδία (ἁρμόδιος, Pl. et St. ἁρμονία)·
ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι· τὰ γὰρ περιώσια πάντα
χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς Ἀΐδεω,
οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι οὐδὲ βαρείας
νούσους οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.

quaeritur maxime de verbis σὺν δ' ὥρη (ἥβη) γίνεται ἁρμοδία. Cum ex totius loci sententia tum ex iis quae secuntur colligo Solonem scripsisse:

σὺν δὲ τροφῇ γίνεται ἁρμοδίη

(quod multi codd. Theogn. habent ἁρμόδιος, cum interpretatione βίος, ex qua ipsa etiam ἥβην natam esse putaverim, cohaerere videtur). Praecedebat, ni fallor, παιδός τ' ἠδὲ γυναικὸς, ὅταν κἀνταῦθ' ἀφίκηται, ἥβη, et in versu tertio καὶ ᾧ τάδε μοῦνα (ex quo τὰ δέοντα et τάδε πάντα natum) πάρεστιν. Putaverim etiam in v. 129:

μήτ' ἀρετὴν εὔχου, Πολυπαΐδη, ἔξοχος εἶναι
μήτ' ἄφενος· μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη.

quod quid sit non satis intellego, corrigendum esse:

μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τροφή.

(Phocyl. fr. 10 δίζησθαι βιοτήν, ἀρετὴν δ', ὅταν ᾖ βίος ἥδη). In v. 125 seqq.:

οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον οὐδὲ γυναικὸς,
πρὶν πειρηθείης ὥσπερ ὑποζυγίου,
οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον ἐλθών·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.

Codd. ποτ' ἐς ὥριον (hoc Orellius tenere voluit: 'in horreum', quod sane per se non alienum post ὥσπερ ὑποζυγίου) et ποτ' ἐσώριον. Coniecerunt ποτ' ἐς ὤνιον (hoc et ἐς ὥριον vel eo ferri nequeunt, quoniam sic ποτέ inutile; neque ipsius imaginis veritatem video), Bergkius πρὸς χωνίον (sed in χωνίῳ non εἰκάζεται sed perspicitur metallorum natura), et ὥσπερ πρητήριον. Herwerd.: 'quid h. l. scripserit Theognis, fortasse semper ignorabitur'. Mihi tamen inter οὐδέ κεν εἰκάσσαις et ἰδέαι 'speculum' interpositum fuisse videtur, eoque litterae traditae ducunt. nam ποτ' praepositio (ποτὶ) est, ἐσ.. initium substantivi:

οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἐσόπτριον ἐλθών·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.

(exemplum diminutivi non habeo; διόπτριον legitur). De versibus egregiis 1197 seqq.:

Ὄρνιθος φωνήν, Πολυπαΐδη, ὀξὺ βοώσης
ἤκουσ', ἥτε βροτοῖς ἄγγελος ἦλθ' ἀρότου
ὡραίου· καί μοι κραδίην ἐπάταξε μέλαιναν,
ὅττι μοι εὐανθεῖς ἄλλοι ἔχουσιν ἀγρούς,
οὐδέ μοι ἡμίονοι κύφων' ἕλκουσιν ἀρότρου,
τῆς ἄλλης μνηστῆς εἵνεκα ναυτιλίης.

in quibus de ultimi versus lectione quaeritur, longae coniecturarum huc usque propositarum seriei meam addam qualemcumque:

οὐδέ μοι ἡμίονοι κύφων' ἕλκουσιν ἀρότρου
τῆς ἀπὸ γῆς κτητῆς εἵνεκα ναυτιλίης.

In v. 993 seqq.:

Εἰ θείης, Ἀκάδημε, ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν,
ἆθλον δ' ἐν μέσσῳ παῖς καλὸν ἄνθος ἔχων
σοί τ' εἴη καὶ ἐμοὶ σοφίης πέρι δηρισάντοιν,
γνοίης χ' ὅσσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι.

codd. Theogn. *εἰ θείης Ἀκάδημε,* ap. Athen. *εἴ τ' εἴησα καλὴν μέν.* Bergkius Academum in Sacadam mutavit: *εἴθ' εἴη, Σακάδη, μετ' ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν* (in his *εἴθ' εἴη* non aptum sententiae, et *μετ' ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν* non satis eleganter dictum). Fateor me utrique diffidere, et Sacadae et Academo, cum mihi ex sententiarum necessitate prodire videatur:

εἰ θείη τις ἅμιλλαν κ. τ. λ.

Et in v. 193 seqq.:

αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
εἰς οἴκους ἄγεται, χρήμασι πειθόμενος,
εὔδοξος κακόδοξον, ἐπεὶ κρατερή μιν ἀνάγκη
ἐντύει, ἥ τ' ἀνδρὸς τλήμονα θῆκε νόον.

(Geelius *οὗτος*) ubi Bergkius pronomina duo a breviatore pro duobus nominibus propriis ab ipso Theognide positis (quod alienum ab hoc poeta) immissa esse suspicatus est, mihi poeta nihil aliud scripsisse videtur quam:

ἀστός τοι γαμετὴν εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
εἰς οἴκους ἄγεται κ. τ. λ.

(similiter in v. 187 *οὐδὲ γυνὴ* in *οὐδεμίη* et *οὐδεμία* abiit). Incertior in fr. v. 105 seqq.:

Δειλοὺς εὖ ἔρδοντι ματαιοτάτη χάρις ἐστίν·
ἶσον καὶ σπείρειν πόντον ἁλὸς πολιῆς·
οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων βαθὺ λήϊον ἀμῷς,
οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν εὖ πάλιν ἀντιλάβοις·
ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον· ἢν δ' ἐν ἁμάρτῃς,
τῶν πρόσθεν πάντων ἐκκέχυται φιλότης.
οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ μέγιστον ἐπαυρίσκουσι παθόντες,
μνῆμα δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν καὶ χάριν ἐξοπίσω.

septimi versus emendatio. proponam quod sententiae satis aptum videatur: *οἱ δ' ἀγαθοὶ τὰ μέγιστ' ἀποφλαυρίζουσι παθόντες.* In v. 765 seqq.:

ὧδ' εἴη κεν ἄμεινον· ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντας
νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν
τερπομένους, τηλοῦ τε κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι
γῆράς τ' οὐλόμενον καὶ θανάτοιο τέλος.

ultima verba, quae ad deos pertinere videntur, tam inepte reliquis adiuncta sunt, ut coniecerint aut plura intercidisse post *τερπομένους* aut totum hoc distichon errore ex alio loco huc delatum

esse. Sed tamen etiam calami errore haece ineptiae oriri poterant. Et primum quidem, si certum esset verba illa de diis dicta fuisse, sumi possit, librarium verbis *νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν* inductum *τερπομένους* legisse pro *παρφαμένους*, dein post . . *μένους* similem vocem *θεοὺς* omisisse, nunc autem propter metrum *τηλοῦ τε κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι* scripsisse pro *τῆλε κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι*: *παρφαμένους θεοὺς, τῆλε κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι γῆράς τ' οὐλόμενον καὶ θανάτοιο τέλος*. sed ne opus quidem est tanto molimine: verba corrupta hominibus aptissima, dummodo 'defendere' converterimus in 'detestari' i. e. *ἀπαμῦναι* in *ἀπομόσσαι* (Hes. *ἀπομνύμενοι, ἀποβάλλοντες δι' ὅρκων*. huic verbi vi *τηλοῦ* non minus aptum quam verbo *ἀπαμῦναι*). hoc certe librario somnianti tribui potest, scripsisse illum post *τηλοῦ* hic quoque, quod sexcenties legitur de diis scilicet dictum (cf. v. 13 *εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε*):

ὧδ' εἴη κεν ἄμεινον· ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντας
νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν
τερπομένους τηλοῦ τε κακὰς ἀπὸ κῆρας ὀμόσσαι
γῆράς τ' οὐλόμενον καὶ θανάτοιο τέλος.

Obscuriora sunt in fragm. v. 267 seqq.:

Γνωτή τοι πενίη γε καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα·
οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται οὔτε δίκας·
πάντῃ γὰρ τοὔλασσον ἔχει, πάντῃ δ' ἐπίμυκτος,
πάντῃ δ' ἐχθρὴ ὁμῶς γίνεται, ἔνθα περ ᾖ.

verba prima, de quibus melius sane iudicare possemus, si quae praecedebant sub oculis haberemus. Non tacebo tamen quod sentio. Cum verbis *οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται οὔτε δίκας* significari videatur: pauperes neque publice neque privatim audere accusare quemquam sive vexare, verisimile est verbis *ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα* non dictam esse paupertatem quae alius cuiusdam sit sed quae infesta (Hes. *ἀλλότριος, πολέμιος*). eam autem poeta dixisse videtur utique inertem ac parum validam esse:

νωθής τοι πενίη γε καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα·
οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται οὔτε δίκας κ. τ. λ.

Ad fragmenta revertor in quibus nexus sententiarum turbatus est nonnullos locos obscuriores tractaturus. In v. 659 seqq., ubi libri exhibent:

Οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦθ', ὅτι μή ποτε πρῆγμα τόδ' ἔσται·
θεοὶ γάρ τε νεμεσῶσ' οἷσιν ἔπεστι τέλος·
καὶ πρῆξαι μέντοι τι· καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ· καί τε πενιχρὸς ἀνὴρ
αἶψα μάλ' ἐπλούτησε, καὶ ὃς μάλα πόλλα πέπαται,
ἐξαπίνης πάντ' οὖν ὤλεσε νυκτὶ μιῇ·
καὶ σώφρων ἥμαρτε καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
ἕσπετο καὶ τιμῆς καὶ κακὸς ὢν ἔλαχεν.

verba *καὶ πρῆξαι μέντοι τι* e sententiarum ordine prorsus exciderunt. Non cohaerebant illa cum prioribus *οὐκ ὀμόσαι χρὴ τοῦτο κ. τ. λ.*, ut his additum fuerit: neque (iurare decet) aliquid facere, quod verbis *οὐδ' (ὀμόσαι χρὴ) ἔρξαι τι* dicendum erat. neque his apta quae secuntur, quibus

exponitur: non raro postea commutari per deos quae antea sic vel illic sese habere videbantur. Ex his colligo praecessisse de diis dictum (aoristo gnomico, ut in sequentibus): *καὶ πρῆξαν μετά τοι τι* sive *καὶ πρῆξαν μετόπιν τι.* hoc nimirum penes eos est, *οἷσιν ἔπεστι τέλος* (cf. Hom. Il. *εἴπερ γάρ τι καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν, ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ κ. τ. λ.*):

οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦτ'· οὐ μή ποτε πρῆγμα τόδ' ἔσται·
θεοὶ γάρ τοι νεμεσῶσ', οἷσιν ἔπεστι τέλος·
καὶ πρῆξαν μετόπιν τι· καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο
καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ κ. τ. λ.

Caligine etiam crassiore obvoluta sunt in v. 325 seqq.:

Εἴ τις ἁμαρτωλοῖσι φίλων ἐπὶ πάντι χολῷτο,
οὔ ποτ' ἂν ἀλλήλοις ἄρθμιοι οὐδὲ φίλοι
εἶεν· ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἕπονται
θνητοῖς, Κύρνε· θεοὶ δ' οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.

alterius distichi verba. Poeta postquam dixit: si amicus amico propter omne peccatum irascatur, amicitiam stare non posse, argumentum quo hoc probaret addidit: *ἁμαρτωλαὶ γὰρ* . . . sed in iis quae tradita sunt haud sane magna demonstrandi vis inest. expectaveris sententiam: non posse non peccari inter homines. quae dein secuntur *θεοὶ δ' οὐκ ἐθέλουσι φέρειν*, prorsus absona. Bergkius: *θεοὶ δ' οὖν ἐθέλουσι φέρειν.* bene, nisi quod non *δ' οὖν* sed tantum *οὖν* dicendum erat. ut verba *θεοὶ* et *οὖν* separata fuisse videantur aut vocula *γὲ* aut obiecto sententiae *σφέ*. Iam qui sic argumentabatur, praemiserat argumentum. itaque quae interposita sunt et adfirmabant ea quae praecedunt et concludi patiebantur ea quae secuntur. Inde colligo *θνητοῖς* errore scriptum esse pro *θεσμοῖς*:

ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται
θεσμοῖς, Κύρνε·

i. e. *νόμοις θείοις*, qui necessitatem adaequant, cf. Hom. Od. 13, 60 *γῆρας καὶ θάνατος, τάτ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται*, et Aristot. p. 401a *τὰ ζῶα ἀκμάζει καὶ φθείρεται τοῖς τοῦ θεοῦ πειθόμενα θεσμοῖς.* Sic certe et quae praecedunt conprobantur et consentaneum est sequi *θεοί σφ' οὖν ἐθέλουσι φέρειν* (quidni igitur homines quoque tolerant?). Hic locus in memoriam mihi vocat versus 731 seqq.:

Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
ὕβριν ἁδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον
θυμῷ, σχέτλια ἔργα μετὰ φρεσὶν ὅστις ἀθήνης
ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τῖσαι κακά, μηδ' ἔτ' ὀπίσσω
πατρὸς ἀτασθαλίαι παισὶ γένοιντο κακόν.
παῖδας δ', οἵτ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
ποιῶσιν, Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι,
ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων.
ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα· νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.

in quibus Bergkius lacunam maiorem post verba *ὕβριν ἁδεῖν* statuit, Herwerdenus eiectis versu secundo et tertio tamquam ab interpolatore additis poetam scripsisse coniecit: *Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλον, ὅστις ἀλιτρὰ ἐργάζοιτο* sive *ὅστ' ἀθέμιστα ἐργάζοιτο κ. τ. λ.* At optime se habet totum huius fragmenti initium recepta Bambergeri emendatione *εἴγε*: si quidem, inquit, diis gratum sit, scelestis insolentiam placere (i. e. si quidem non possit non fieri ut scelesta perpetrentur facinora, nam quaecumque fiunt non sine voluntate deorum fiunt, cf. v. 44 *ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἅδῃ*), ut iis hoc quoque gratum sit corde (in hac sententia necessaria eorumdem verborum repetitio: *καὶ τοῦτο αὐτοῖς φίλον θυμῷ γένοιτο*), ut ipsi scelerum auctores puniantur cet. Sed vitiosa sunt verba: *σχέτλια ἔργα μετὰ φρεσὶν ὅστις ἀθήνης ἐργάζοιτο.* nil profecerunt conicientes *ἀπηνής, ἀθηρής, ἀθειρής*, desideratur enim participium ad voces *μετὰ φρεσὶν* pertinens, quo poeta eum significabat, qui 'ex meditato' peccaverit. itaque, ut in altera carminis parte dixit: *οἱ τὰ δίκαια νοεῦντες ποιῶσι* (quod non sollicitandum), sic nunc scripsisse videtur: *σχέτλια ἔργα μετὰ φρεσὶν ὅστις ἀθρήσας ἐργάζοιτο.* quae vox cum per *νοήσας* explicaretur (Hes. *ἄθρει, νόει*) et per *ἀτενίσας* (Hes. *ἀθρῆσαι, ἀτενίσαι*) interpretamento in *ἀθήνης* abiisse videtur. In alteris sex fragmenti versibus, qui ad patrum scelestorum filios innocentes pertinent, pro *Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι, ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες* corrigendum videtur: *Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι ἐξ ἀρχῆς τά τε καλὰ μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες*
δίκαια
(Herwerd.: *ἐξ ἀρχῆς τε τὰ καλά*), quod et ipsum superscripta voce praecedente *δίκαια*: *τά τε καλὰ* corruptum esse videtur. *ἐξ ἀρχῆς* in prioris membri fine adiectum ad utrumque pertinet. *μετ' ἀστοῖσιν* non sollicitandum, significantur enim, qui erga deos et inter cives iuste agere ab initio didicerint.

Vellem succurrere certa medicina possem etiam blandis susurris qui reliqui sunt carminis amatorii v. 261 seqq.:

οὔ μοι πίνεται οἶνος, ἐπεὶ παρὰ παιδὶ τερείνῃ
ἄλλος ἀνὴρ κατέχει πολλὸν ἐμοῦ κακίων.
ψυχρόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι πίνουσι τοκῆες,
ὥσθ' ἅμα θ' ὑδρεύει καί με γοῶσα φέρει·
ἔνθα μέσην περὶ παῖδα βαλὼν ἀγκῶν' ἐφίλησα
δειρὴν, ἡ δὲ τέρεν φθέγγετ' ἀπὸ στόματος.

sed vix novi quod obstinatius certam fugiat emendationem quam hi versus in quibus ne tempora quidem concinunt. quae sic fortasse inter se concilianda sunt, ut poetam narrasse sumamus: saepe hoc fieri ut a parentibus alii scilicet quem in domum receperint faventibus arceatur ('nam posita est nostrae custodia saeva puellae'), donec puella aquatum eat eoque amplexandi confabulandique ansam praebeat:

Insidiantur mi iuxta illam saepe parentes,
Donec aquatumque it meque iocosa vocat.
Tunc mediam amplexus meam amicam exosculor illi
Cervicem: ast ea mi dulcia voce refert.
Ψυχνόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι 'πινοοῦσι τοκῆες,
ἔσθ' ἅμα θ' ὑδρεύει καί με γελῶσα θροεῖ·

ἔνθα μέσην περὶ παῖδα βαλὼν ἀγκῶνα φίλημι
δειρὴν, ἡ δὲ τέρεν φθέγγετ' ἀπὸ στόματος.

Sed fines eorum me attigisse sentio quae deficiente orationis perpetuitate ambigua sunt: ad certiora revertor. Est, ubi duorum enuntiatorum inter se oppositorum alterum obscuratum sit. in his igitur locis conparatione rite instituta ex altero alterum quasi resuscitandum est. V. 1203 seqq. in codicibus legitur:

οὐκ εἶμ', οὐδ' ὑπ' ἐμοῦ κεκλήσεται, οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
οἰμωχθεὶς ὑπὸ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ.
οὐδ' ἂν ἐκεῖνος ἐμοῦ τεθνηότος οὔτ' ἀνιῷτο
οὔτε κατὰ βλεφάρων δάκρυα θερμὰ βάλοι.

Sana est altera pars: *οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ οἰμωχθεὶς ὑπὸ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ.* in qua cum de mortuo sermo sit, quid verisimilius quam in altera parte quae nunc sententia respondente caret, de vivo aliquid dictum fuisse? ut sententia fuerit: tyrannus neque vivus a me celebrabitur neque mortuus lugebitur. Hoc autem legitur ubi quae initio versus tradita sunt frusta inania *οὐκ εἶμ' οὐδ'* in voces *οὐκ ἔμπνους* coniunxeris:

Οὐκ ἔμπνους ὑπ' ἐμοῦ κεκλήσεται οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
οἰμωχθεὶς ὑπὸ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ.

(*κεκλήσεται* iam Herwerdenus proposuit, sed ita ut *οὐκ αἴνοις, οἴμοις, ὕμνοις, θρήνοις,* sim. praemitteret).

In v. 1259 seqq.:

Ὦ παῖ, τὴν μορφὴν μὲν ἔφυς καλὸς, ἀλλ' ἐπίκειται
καρτερὸς ἀγνώμων σῇ κεφαλῇ στέφανος·
ἰκτίνου γὰρ ἔχεις ἀγχιστρόφου ἐν φρεσὶν ἦθος,
δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.

Bergkius pro *ἀγνώμων* coniecit *ἀμμωνῶν* i. e. *ἀνεμωνῶν,* quod cuinam non adrisit primo obtutu? At tamen quid tunc *καρτερός*? et ubi tandem talis allegoriae exempla leguntur? Vereor ne vox *ἐπίκειται* sibi ipsa procreaverit subiectum vulgare *στέφανος,* a poeta autem *τῇ καλῇ μορφῇ* oppositus fuerit *καρτερὸς, ἀγνώμων . . . νόος* et *σῇ κεφαλῇ στέφανος* ex *σοὶ κεφαλῇφι νόος* ortum sit (cf. Theocr. 24, 116 *τοῖον ἐπισκύνιον βλοσυρῷ ἐπέκειτο προσώπῳ*):

Ὦ παῖ, τὴν μορφὴν μὲν ἔφυς καλὸς, ἀλλ' ἐπίκειται
καρτερὸς ἀγνώμων σοὶ κεφαλῇφι νόος κ. τ. λ.

Valde torsit editores etiam fragm. v. 359 seq.:

Μηδὲ λίην ἐπίφαινε· κακὸν δέ τι, Κύρν', ἐπιφαίνων
παύρους κηδέμονας σῆς κακότητος ἔχεις.

Temptarunt Geelius *μήδ' ἀνίην,* Nauckius *μηδὲ δύην,* Bergkius primum *μὴ πενίην.* quibus omnibus opponi non potuisse *κακὸν δέ τι ἐπιφαίνων* sentiens Bergkius in curis secundis: 'non tamen, inquit, dissimulandum, contrarium convenientius esse.' nunc *εὐπελίην ἐπίφαινε* coniecit cumque huic formae ipse diffideret, neque etiam *εὐπαθίην* placeret, in *μηδὲν λὴν* adquievit. dein Herwerdenus eadem vestigia sollerter secutus: *ἡδέα μοῦν' ἐπίφαινε* proposuit locisque similibus probare studuit. Sed primum cum cod. A *κακὸν δέ τε* scribendum. iam nunc melius intellegitur in altero

membro de paupertatis malo sermonem esse. paupertati autem contraria est abundantia i. e. *τὸ λίην* (cf. Eur. Hipp. v. 264 *οὕτω τὸ λίαν ἧσσον ἐπαινῶ τοῦ μηδὲν ἄγαν.* Phoen. v. 584 *μέθετον τὸ λίαν*). monuisse igitur poeta videtur: inprudens esse abundantiam ostendere, multo autem periculosius paupertatem:

Μὴ τὸ λίην ἐπίφαινε· κακὸν δέ τε, Κύρν', ἐπιφαίνων
παύρους κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.

In sententia versus 571 seq.:

Δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον·
πολλοὶ ἀπείρητοι δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.

(A in repetitione hor. vers. post v. 1104 *ἀγαθοί*) omnia recte se habent praeter ultimam vocem, quae ex adiectivo ad *δόξαν* pertinente corrupta est. *ἀπείρητοι* autem *δόξαν* saepe habent *ἄκακον* i. e. *εὐήθη*. sic sententia integra ac rotunda:

Δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον·
πολλοὶ ἀπείρητοι δόξαν ἔχουσ' ἄκακον.

(cf. Plat. Alcib. II p. 140: *τὴν ἀφροσύνην διειληφότες .. τοὺς μὲν πλεῖστον αὐτῆς μέρος ἔχοντας μαινομένους καλοῦμεν, τοὺς δ' ὀλίγον ἔλαττον ἠλιθίους τε καὶ ἐμβροντήτους· οἱ δὲ ἐν εὐφημοτάτοις ὀνόμασι βουλόμενοι κατονομάζειν οἱ μὲν μεγαλοψύχους, οἱ δὲ εὐήθεις, ἕτεροι δὲ ἀκάκους καὶ ἀπείρους καὶ ἐνεούς).* Eadem voce alius locus sanari videtur qui male traditus hodie vel magis a genuinis remotus est. Fragm. v. 1167 seq. sic ap. Bergkium scriptum est:

τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα·
τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.

in quibus verba *ἐσθλὴ ἀπόκρισις* quid dicant non satis clarum. Herwerdenus *ὑπόσχεσις* sed dubitanter coniecit. nimirum sic adiectivum *ἐσθλὴ* non satis aptum esse vel magis elucet, *ὑπόσχεσις* potius *πιστὴ* dicenda erat. hoc autem si receperimus, responsio quae fuisse videtur adiectivorum evanuit. quid igitur? Codices non habent *ἐσθλή*. quod Bergkius ne adnotavit quidem: tam certa videbatur esse Bekkeri coniectura, qui ad codicum lectionem *ἀγαθὴ* adscripsit: 'repone *ἐσθλή*. illud enim per errorem irrepsit'. Festinantius hoc quidem, ut mihi videtur; namque quam ille quaerebat responsionem sive iterationem adiectivorum vulgarem, eam poeta alia nunc eaque elegantiore ratione instituisse videtur. nimirum adiectivum illud nisi admodum fallor fuit *ἄκακος* i. e. sine fraude, cf. Demosth. p. 1153 *προσποιούμενος ἄκακος εἶναι ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς,* p. 1154 *ὁ δὲ ῥᾳδίως μοι καὶ ἀκάκως ἀποκρίνεται.* sic nunc Theognis: quae dicunt, inquit, sine fraude sunt cet.:

Τῶν ἀγαθῶν ἄκακος μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα·
τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.

sed librarius hic quoque, ut in v. 572 de quo modo diximus, *ἀγαθὸς* legebat quod nunc mutandum erat in *ἀγαθή*, idque Bekkero in *ἐσθλή* corrigendum esse visum est.

V. 439 seq. legitur:

Νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσιν,
τῶν δ' αὐτοῦ ἰδίων οὐδὲν ἐπιστρέφεται.

sed vix credi potest, quidquid praecesserit, *τοῖς ἰδίοις* oppositum fuisse *τὸν ἐμὸν νόον.* fuit sine

dubio sententia communis in eaque νόος aliorum. itaque aut τὸν ἑτῶν sive ἑτάρων scriptum fuit aut ἑτέρων: νήπιος, ὅσθ' ἑτέρων μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσιν κ. τ. λ.

In v. 337 seqq.:

Ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλεῦσιν,
τῶν τ' ἐχθρῶν μεῖζον, Κύρνε, δυνησόμενον.
χοὔτως ἂν δοκέοιμι μετ' ἀνθρώπων θεὸς εἶναι,
εἴ μ' ἀποτισάμενον μοῖρα κίχοι θανάτου.

neque δυνησόμενον, cui deest quod addi nequit μέ, neque eorum quae proposita sunt: δυνησομένῳ, δυνησαμένῳ, δυνησομένην, δυνησομένων, ὀδυνησομένων, ὀδυνησέμεναι quidquam sive grammaticae sive sententiae satisfacit. corrigendum videtur:

Ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλεῦσιν,
τῶν τ' ἐχθρῶν μείζω, Κύρν', ὀδύνην θέμεναι.

quod neglecta elisione facile in librorum lectionem commutabatur (cf. v. 871 . . . εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκέσω οἵ με φιλεῦσιν, τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μέγα πῆμ' ἔσομαι).

Etiam v. 287 seq. nondum sanati esse videntur:

ἐν γάρ τοι πόλει ὧδε κακοψόγῳ ἀνδάνει οὐδέν·
ὡς δὲ τὸ σῶσαι οἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.

Poeta, ut in v. 369 μωμεῖσθαι et μιμεῖσθαι (μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς κακοὶ ἠδὲ καὶ ἐσθλοί, μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται), sic nunc ψέγειν et νοεῖσθαι inter se opposuisse videtur: vituperare in hac civitate omnes omnia sciunt, ad meditandum et deliberandum (ἐς δὲ τὸ νώσασθαι) vulgus (οἱ πολλοὶ) stolidior est. non lacessierim vocem κακοψόγῳ, etsi magis vulgare φιλοψόγῳ et κακοστόμῳ, sed κακόψογος et recte formatum (cf. κακήγορος, κακόλογος, κακορρήμων) et sententiam magis illustrat:

ἐν γάρ τοι πόλει ὧδε κακοψόγῳ ἀνδάνει οὐδέν·
ἐς δὲ τὸ νώσασθ' οἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.

V. 441 libri exhibent:

Οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
τολμᾷ ἔχων τὸ κακὸν, κοὐκ ἐπίδηλος ὅμως κ. τ. λ.

(AO in repetitione post v. 1162 ἐπίδηλον). in his quid verba κοὐκ ἐπίδηλος sive ἐπίδηλον ὅμως sibi velint non liquet. κοὐκ ἐπίδηλος ὅμως significaret: 'etsi hoc non animadvertitur', ἐπίδηλον 'etsi malum non animadvertitur', quae cur hic addita fuerint non intellegitur. Scilicet inter καὶ et ὅμως contrarium vocis τολμᾶν positum erat: ut in v. 1029 legitur: τόλμα, θυμὲ, κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθάς, sic h. l. scriptum erat: κοὐκ ἐπίτλητον ὅμως i. e. etiam gravissimum (ἐπιτλῆναι poeta etiam in v. 441 adhibuit: ἀλλ' ἐπιτολμᾶν χρὴ δῶρ' ἀθανάτων). In initio Bergkius: οὐδεὶς γὰρ πάντ' ἐστὶν ἀνόλβιος, contra sententiam loci: nemo prorsus malis caret, sed boni ea ferre sciunt cet. neque tamen ideo cum Hartungio οὐδεὶς γὰρ, Κύρν', ἐστὶ πανόλβιος scribendum sive οὐδείς τοι βροτός ἐστι πανόλβιος, alia similia, cum quae libri habent facile nasci potuerint, non animadversa scil. elisione, ex: οὐδείς τοι πάντ' ἐστί ποτ' ὄλβιος (eadem medicina adhiberi potest fragmento Bacchylideo B. 1, 3: οὐ γάρ τις ἐπιχθονίων πάντα ποτ' εὐδαίμων ἔφυ):

οὐδείς τοι πάντ' ἐστί ποτ' ὄλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
τολμᾷ ἔχων τὸ κακὸν κοὐκ ἐπίτλητον ὅμως κ. τ. λ.

In fine carminis symposiaci v. 467—496:

ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες
ἀλλήλων ἔριδος δηὶν ἐρυκόμενοι,
ἐς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασιν·
χοὕτως συμπόσιον γίνεται οὐκ ἄχαρι.

non intellego verba ἐς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασιν. quidnam φωνεῦντες ἑνὶ καὶ συνάπασιν? scilicet contrarium ἔριδος i. e. φίλα. quare pro φωνεῦντες corrigo φίλ' ἱέντες idque cum participio praecedente copulo:

ἀλλήλων ἔριδος δηὶν ἐρυκόμενοι
ἔς τε μέσον φίλ' ἱέντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασιν κ. τ. λ.

In hoc loco recte scribitur ὁμῶς, ut etiam v. 369 ὁμῶς κακοὶ ἠδὲ καὶ ἐσθλοί, v. 497 ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος, al. m. loc., sed in versibus Mimnermi (fr. 5, Theogn. v. 1019):

πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλὸν, ἐπεὶ πλέον ὤφελεν εἶναι.

male editores duobus scil. adiectivis decepti ὁμῶς scribunt, quo efficiunt ut sententiae partes non satis cohaereant. poeta eleganter dixit τερπνὸν ὅμως καὶ καλὸν i. e. licet τερπνὸν καὶ καλὸν sit, tamen πτοιῶμαι ἐσορῶν, ἐπεὶ πλέον ὤφελεν εἶναι.

In v. 959 seqq.:

ἔστε μὲν αὐτὸς ἔπινον ἀπὸ κρήνης μελανύδρου,
ἡδύ τί μοι ἐδόκει καὶ καλὸν εἶμεν ὕδωρ·
νῦν δ' ἤδη τεθόλωται, ὕδωρ δ' ἀναμίσγεται ἰλυῖ·
ἄλλης δὴ κρήνης πίομαι ἢ ποταμοῦ.

inane mihi videtur quod omnes tenuere: ἢ ποταμοῦ, corrigo:

ἄλλης δὴ κρήνης πίομαι ἠὲ προτοῦ.

In v. 957 seq.:

Εἴ τι παθὼν ὑπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μέγα μὴ χάριν οἶδας,
χρῄζων ἡμετέρους αὖτις ἵκοιο δόμους.

in pentametro vel contrarium eius dicitur quod expectaveris: ne scilicet, si iterum indigens futurus sit, redeat ille qui ingratus fuerit. nimirum ἡμετέρους pro μηκέτ' ἐμοὺς scriptum est. praeterea nescio an ἀγαθὸν in locum vocis κεδνόν inrepserit (cf. Soph. Ai. v. 663 οὔπω τι κεδνὸν ἔσχον Ἀργείων πάρα), quam saepius interpretatione evanuisse in codicibus nostris alibi demonstravi (Hes. κεδνά, ἀγαθά):

εἴ τι παθὼν ὑπ' ἐμεῦ κεδνὸν μέγα μὴ χάριν οἶδας,
χρῄζων μηκέτ' ἐμοὺς αὖτις ἵκοιο δόμους.

Nam ne haec quidem fragmenta interpretamentis intacta mansisse facile librorum lectiones perlustranti patebit. Non solum glossemata vocum genuinarum locum occuparunt, et hoc quidem etiam in optimis codicibus, ut in versus 90 repetitione post v. 1084 A ἐμφανέως habet pro ἀμφαδίην, et vel contra metrum, ex quo intellegitur non fortuito factum esse, cf. v. 163 δαίμονι δειλῷ, KO δαίμονι κακῷ (Hes. δειλὸν, κακόν. Aeschyl. VII, v. 223 in Gud. et al. codd. in senario μή μοι θεοὺς καλοῦσα βουλεύου δειλῶς), v. 593 κακοῖσιν ἀσῶ, KO et al. m. κακοῖσι λυποῦ, quo simul imperativus indicatur qui in A in ἀσῶντα abiit (cf. v. 657, ubi in marg. plur. cod. adscriptum:

ἀσῶ ἤγουν λυποῦ, Hes. ἀσωμένη, λυπουμένη. ἀσηθείς, λυπηθείς), v. 122 ψυδρὸς, K ψευδὴς, cet., sed aliae quoque omnis generis turbae ortae sunt, cf. v. 593 m. l., ubi ex voce genuina ἀσῶ, glossemate λυποῦ et sequente λίην ortum est quod plurimi codices habent μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ, O κακοῖσι νοσοῦντα λυποῦ, et v. 102, ubi A τί δ' ἔστ' ὄφελος δειλὸς ἀνὴρ φίλος ὤν;, i κακὸς ἀνήρ, plurimi κεῖνος ἀνήρ, K γ' ὅτταν ἀνήρ. Bergkius: 'latet hic antiqua corruptela'. Scilicet δειλὸς vox genuina est, κακός interpretatio vulgaris, κεῖνος ex utraque mixtum. ὅταν quod K habet, particula interpretationis est qua participii vis explicabatur: τί δ' ἔστ' ὄφελος, ὅταν δειλὸς ἀνὴρ φίλος ᾖ. postquam ὅταν locum vocis δειλὸς occupavit, correxit aliquis propter metrum γ' ὅτταν. simile est quod in v. 1173 ὦ μάκαρ ὅστις δή μιν ἔχει φρεσὶν, ἢ πολὺ κρείσσων KO et al. pro ἢ habent ἐπεί. Quod v. 497 ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ πίνῃ ὑπὲρ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον ap. Stobaeum legitur: ἄφρονος ἀνδρὸς ἄγαν κ. τ. λ., putaverit quis ex ἅμα corruptum esse. verisimilius est illud cum superscriptum fuerit verbis ὑπὲρ μέτρον in versum superiorem inrepsisse. Quod v. 226 pro τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἄπιστοι ἄδον ap. Stobaeum legitur μᾶλλον ἔτ' εἰσὶ φίλαι (Bergk. 'non recte, sed videtur hic vitium delitescere') sic

εἰσὶ φίλαι

ortum videtur: μᾶλλον ἄπιστοι ἄδον. postquam librarius μᾶλλον εἰσὶ φίλαι scripsit, ἔτ' propter metrum additum est, ut saepius. V. 156 μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε ex interpretatione κακὴν ap. Stobaeum Κύρνε, κακὴν extitit, quod in Voss. in κυκακὴν decurtatum est. In v. 150 Κύρν'· ἀρετῆς δ' ὀλίγοις ἀνδράσι μοῖρ' ἔπεται (sic A) postquam ex more grammaticorum ἀρετῆς μοῖρα per ἡ ἀρετή explicatum est, extitit quod ceteri habent: ἡ δ' ἀρετὴ ὀλίγοις ἀνδράσι, Κύρν', ἔπεται. Etiam conlocationem verborum genuinam ad normam logices directam deprehendimus: in v. 367 pro ἀστῶν δ' οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ὄντιν' ἔχουσιν in plur. codd. legitur: οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, v. 117 pro κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδὲν in K χαλεπώτερον οὐδὲν γνῶναι, cet. Sic quoquo converteris oculos, interpretamenta eorumque vim corruptricem deprehendes. haud igitur iure quis emendationem inde sumtam ab his fragmentis defendat, imo non possunt et illa ad unguem corrigi nisi huius quoque mendorum fontis rite habita ratione. Exempla dabo. In v. 597 legitur:

Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἀτάρ τ' (αὐτάρ τ') ἄλλοισιν ὁμίλει
ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον.

et v. 1243:

Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἔπειτ' ἄλλοισιν ὁμίλει,
ἦθος ἔχων δόλιον, πίστεος ἀντίτυπον.

Ex his intellegitur in utroque loco corrigendum esse ἄφαρ δ'. nam in v. 1243 ἔπειτα nil nisi interpretatio vocis ἄφαρ, quae in v. 597 calami errore in αὐτὰρ et ἀτάρ abiit, cf. Apollon. Soph. ἄφαρ . . . καὶ ἀντὶ τοῦ ἔπειτα. Nunc etiam initium versus corrigi potest frustra huc usque tentatum: Schneidew. δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν ἄτερθ', Hart. πόρρωθεν φίλοι ὦμεν, Bergk. δὴν δὴ μή, δεῖν δή, λῆς δή, δίην δή — quae omnia longe absunt ab eo quod olim scriptum erat: δὴν ἦν καὶ φίλοι ὦμεν, etiamsi diu amici sumus, cet. Praeterea in altero versu pro οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον (Bergk. 'planius foret μᾶλλον ἔχουσι νόον') scribendum videtur ἰσοῦσι i. e. aequant, qui magis tibi similes sunt:

Δὴν ἢν καὶ φίλοι ὦμεν, ἄφαρ δ' ἄλλοισιν ὁμίλει
ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἰσοῦσι νόον.

et:

Δὴν ἢν καὶ φίλοι ὦμεν, ἄφαρ δ' ἄλλοισιν ὁμίλει,
ἦθος ἔχων δόλιον, πίστεος ἀντίτυπον.

In v. 1007 seqq.:

Ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι· ὄφρα τις ἥβης
ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῇ,
τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πασχέμεν· οὐ γὰρ ἀνηβᾶν
δὶς πέλεται πρὸς θεῶν οὐδὲ λύσις θανάτου
θνητοῖς ἀνθρώποισι. κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλέγχει
οὐλόμενον, κεφαλῆς δ' ἅπτεται ἀκροτάτης.

pro *ἐλέγχει* coniecerunt *ἐπείγει*, *ἐλαύνει*, *ἐρείδει*, *κακὸν δ' ἔπι γῆρας ἔλεγχος*, al. In versu secundo K recte *ἔχῃ* habet. idem in ultimo *κεφαλῆς* sine *δ'*. unde colligo *ἐλέγχει* ex participio *ἐνεγκὸν* ortum esse. In versibus 529 seq., etsi speciem integritatis habent, post verba *οὐδένα πω προὔδωκα φίλον καὶ πιστὸν ἑταῖρον* nego poetam scripsisse: *οὐδ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι*, sed quod planius exactiusque *τῷ προδοῦναι τοὺς φίλους* responderet. multo enim maioris aestumo veterum artem dicendi quam artis criticae nostrae eandem omnibus adhuc medicinam adhibentis imbecillitatem. itaque *δούλιον* ex *δόλιον* (cf. verb. m. l. *ἦθος ἔχων δόλιον, πίστεος ἀντίτυπον*) idque ex *ποικίλον* ortum esse conieci. Simili de causa in v. 800 seq.:

ἀνθρώπων ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίνεται οὐδείς·
ἀλλ' ὃς λώϊος, ὃς μὴ πλεόνεσσι μέλοι.

postquam alii: *ἄλλως λώϊον, εἰ μὴ πλεόνεσσι μέλοι, ἄλλ' οἴσῃ λῷον μὴ πλεόνεσσι μέλων, ἀλλ' οὗ δειλαίου μὴ πλεόνεσσι μέλοι*, al. coniecerunt, correxi:

ἀλλ' ὃς λώϊος, ὃς δὴ πλεόνεσσιν ἄδοι.

cf. Sosiadis sententiam ap. Stob. flor. Brux. 3, 80: *πλήθει ἄρεσκε* et quae eiusdem elegiae Theognideae fuisse videntur (v. 801 seqq.): *οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ἔσσεται οὔτε πέφυκεν, ὅστις πᾶσιν ἁδὼν δύσεται εἰς Ἀΐδεω· οὐδὲ γὰρ ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει, Ζεὺς Κρονίδης, θνητοῖς πᾶσιν ἁδεῖν δύναται*, eiusd. v. 24 seqq. *πάντας δὲ κατ' ἀνθρώπους ὀνομαστὸς ἀστοῖς τοῖσδ' οὔ πω πᾶσιν ἁδεῖν δύναμαι κ. τ. λ.* et Solon. fr. 7 *ἔργμασιν ἐν μεγάλοις πᾶσιν ἁδεῖν χαλεπόν*. Herwerdenus quidem, ubi de coniectura mea locutus est (animadv. philol. ad Theogn.), paucioribus poetae satisfieri posse arbitratus, conlato v. 1320 *ὦ παῖ, ἐπεί τοι δῶκε θεὰ χάριν ἱμερόεσσαν Κύπρις, σὸν δ' εἶδος πᾶσι νέοισι μέλει*, proposuit: *ὃς δὴ πλεόνεσσι μέλει*. sed hoc declinat de sententia necessaria: puer pulcher recte omnibus cordi esse dicitur, post *ἄψεκτος* non sequebatur *πλεόνεσσι μέλοι*, sed *πλεόνεσσιν ἄδοι*. *Δὴ* et *μὴ* etiam v. 999 permutata esse videntur, ubi codd. *δείπνου δὴ λήγοιμεν*, sententia contrarium postulante; fuit ni fallor *δείπνου μὴ ληθοίμεθ'* (Hom. *δείπνου . . μνησώμεθα*). Interpretatione vulneratum est etiam fragm. v. 599 seqq.:

Οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν κατ' ἀμαξιτὸν, ἦν ἄρα καὶ πρὶν
ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
ἔρρε, θεοῖσίν τ' ἐχθρὲ καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.

ubi in verbis *ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν*, quibus qui loquitur se ipsum potius significasset, necessarium est quod Bergkius restituit *σὲ . . . εἶχον* (postquam pro *ψυχρόν σ'* errore scriptum est *ψυχρὸν ὃς*, necessario sequebatur *εἶχες*), sed ferri nequeunt haec duo adiectiva non coniuncta: *ψυχρὸν . . . ποικίλον . . . ὄφιν*. loco alterius poeta adiectivum posuisse censendus est quod cum voce *καὶ* tres tantum syllabas efficiebat. restituenda vox de anguibus propria: *αἰόλος* (Hom. *Τρῶες δ' ἐρρίγησαν ἐπεὶ ἴδον αἰόλον ὄφιν*, Sophocl. *αἰόλος δράκων*), quae sic in codicum lectionem abiisse videtur:

κοικίλον

ψυχρόν σ' ἐν κόλπῳ καὶόλον εἶχον ὄφιν.

(Hesych. *αἰόλος, ποικίλος*, Solon. fr. 11, 7 *ἔπος αἰόλον ἀνδρός*, Pind. Nem. *μέγιστον αἰόλῳ ψεύδει γέρας ἀντέταται*, schol. *ποικίλῳ*).

Tantum hodie, restant alia alias proferenda. namque, quod gravius est, nunc mihi

Indicenda sunt sollemnia quibus qui instat dies cum universae patriae tum huic litterarum universitati imprimis festus IMPERATORIS GERMANIAE GLORIOSISSIMI REGIS NOSTRI AVGVSTISSIMI GVILELMI natalis publice concelebrabitur. Et communis nostrae venerationis interpres erit vir illustrissimus ERWINVS NASSE RECTOR VNIVERSITATIS MAGNIFICVS. ad cuius orationem audiendam ipsius illustrisque senatus nomine perillustrem universitatis curatorem, professores et doctores amplissimos clarissimos, commilitones ornatissimos, magistratus tum regios tum urbicos spectatissimos, et quicumque rebus nostris bene volunt, ea qua par est observantia invito.

NATALICIA

REGIS AVGVSTISSIMI

GVILELMI I

IMPERATORIS GERMANIAE

AB

VNIVERSITATE FRIDERICIA GVILELMIA RHENANA

DIE XXII MENSIS MART. H. XI IN AVLA MAGNA PVBLICE CONCELEBRANDA

EX OFFICIO INDICIT

FRIDERICVS HEIMSOETH

ELOQ. PROF. P. O.

INEST FRIDERICI HEIMSOETHI
EMENDATIONVM THEOGNIDEARVM PARS ALTERA.

BONNAE

FORMIS CAROLI GEORGI.

1874

In prima emendationum Theognidearum parte vitia potissimum graviora quibus sententiae prorsus perversae erant persecutus sum. Est etiam non exiguus mendorum numerus, quibus recta et genuina dicendi ratio oblitterata est. horum nonnullos in hac altera commentatione tractare in animo est.

In iis quae v. 117 seq. libri habent:

κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδέν,
Κύρν', οὐδ' εὐλαβίης ἐστὶ περὶ πλέονος.

construebant: *οὐδ' ἐστὶ περὶ πλέονος εὐλαβίης*, quod nihili est, Herwerdenus cum Camerario: *καὶ οὐδὲν περὶ πλέονός ἐστιν εὐλαβίης*: 'nec quidquam est cautela praestantius, scil. in usu hominum'. sed haec ex arbitrio addita sunt. poeta et plene et plane ac dilucide dixit: neque est quod maioris sit cautelae i. e. *οὐδ' ἔστιν ὅπερ ᾗ πλέονος εὐλαβείης*. hoc igitur illi reddimus scribendo:

κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδέν,
Κύρν', οὐδ' εὐλαβίης ἔσθ' ὅπερ ᾗ πλέονος.

Simili modo et ortum videtur et corrigendum vitium in fr. v. 1063 seqq.:

ἐν δ' ἥβῃ πάρα μὲν ξὺν ὁμήλικι πάννυχον εὕδειν,
ἱμερτῶν ἔργων ἐξ ἔρον ἱέμενον,
ἔστι δὲ κωμάζοντα μετ' αὐλητῆρος ἀείδειν.
τούτων οὐδέν τοι ἄλλ' ἐπιτερπνότερον
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί κ. τ. λ.

ubi *τοι ἄλλο* in duas divisum syllabas arsesque causa fuit ut sequentia decurtarentur. dictum scil. fuit hic: *οὐδέν τοι ἄλλο ἔστιν ὅ, τι τερπνότερον τούτων ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί.* quod numeris inclusum sic prodit:

τούτων οὐδέν τἄλλ' ἔσθ' ὅ, τι τερπνότερον
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί.

In v. 1029 seqq.:

τόλμα, θυμὲ, κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθώς·
δειλῶν τοι κραδίη γίνεται ὀξυτέρη.
μηδὲ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἔχθει μηδ' ἔχθει μηδὲ φίλους ἀνία
μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε. κ. τ. λ.

coniecerunt *ἄγχεο μηδ' ἄχθου, ἄχθεο μηδ' ἰσχνοῦ, ἐκθει μηδ' ἄχθου, ἄχθου μηδ' ἄχθει, ὄχθει μηδ' ἄχθου*, al., non videntes primum, alterum membrum subdivisum fuisse: ... *μηδ' ἄχθει μήτε φίλους ἀνία μήτ' ἐχθροὺς εὔφραινε* (cf. v. 1205: *οὐδ' ἂν ἐκεῖνος ἐμοῦ τεθνηότος οὔτ' ἀνιῷτο οὔτε κατὰ βλεφάρων δάκρυα θερμὰ βάλοι*, et quod ad sententiam adtinet, v. 1107: *ὤμοι ἐγὼ δειλός· καὶ δὴ κατάχαρμα μὲν ἐχθροῖς, τοῖς δὲ φίλοισι πόνος δεινὰ παθὼν γενόμην*). Iam substantivo *ἄχθει* nemo dubitabit praepositum fuisse idem verbum, ut totus locus sic corrigendus sit:

μηδὲ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἄχθεο, μηδ' ἄχθει μήτε φίλους ἀνία
μήτ' ἐχθροὺς εὔφραινε κ. τ. λ.

Praeterea in primo huius fragmenti versu mire dictum *τόλμα κακοῖσιν*. idem legitur in v. 355:

τόλμα, Κύρνε, κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ' ἐπέβαλλεν ἔχειν.
ὡς δέ περ ἐξ ἀγαθῶν ἔλαβες κακόν, ὣς δὲ καὶ αὖθις
ἐκδῦναι πειρῶ θεοῖσιν ἐπευχόμενος.

non dicebant, quantum videre licet, *τολμᾶν τινι*, neque *κακοῖς* pro *ἐν κακοῖς* dicitur. corrigendum in utroque loco videtur *τόλμα κάκωσιν* (i. e. *τὸ ἐξ ἀγαθῶν κακὸν λαβεῖν*, cf. Thucyd. 2, 43 *ἀλγεινότερα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἢ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ κ. τ. λ.*):

Τόλμα, Κύρνε, κάκωσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ' ἐπέβαλλεν ἔχειν.

(nam in altero versu nihil mutandum: *τούτων μοῖρα* est *ἡ τῶν ἐσθλῶν μοῖρα, ἐπιβάλλειν* de quavis quae alicui cecidit sorte dicitur), et:

Τόλμα, Κύρνε, κάκωσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθώς.

Sic in v. 955 substantivum *χήρωσις* oblitteratum est in codd. Theogn., ubi male legitur:

Δειλοὺς εὖ ἔρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
χηρώσει πολλῶν, καὶ χάρις οὐδεμία.

Genuina Stobaeus servavit:

Δειλοὺς εὖ ἔρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
χήρωσις κτεάνων, καὶ χάρις οὐδεμία.

Causa erroris particula *γάρ*, quae verbum poscere videbatur. sed utrumque membrum in eodem verbo nititur, in quo etiam primum enuntiatum (si poeta voluisset dicere quod Ahrensius proposuit: *παρ' αὐτά*, non *τῶν τε παρ' αὐτὰ χήρωσις* dixisset, sed *ἥ τε παρ' αὐτὰ χήρωσις. αὐτοῦ* oppositum est gratiae ab altero persolvendae). De constructione dubitatur etiam in v. 729:

Φροντίδες ἀνθρώπων ἔλαχον πτερὰ ποικίλ' ἔχουσαι,
μυρόμεναι ψυχῆς εἵνεκα καὶ βιότου.

ubi Hartungius *ἀνθρώπους* desiderabat. scilicet *ἄνθρωποι φροντίδας ἔλαχον* recte dicebatur, sed hic *φροντίδες ἀνθρώπων* cohaerebat et *ἔλαθον ἔχουσαι*:

Φροντίδες ἀνθρώπων ἔλαθον πτέρα ποικίλ' ἔχουσαι κ. τ. λ.

Non recte procedunt sententiae in v. 83 seqq.:

Τούτους οὐχ εὕροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἔπι κέρδος ἄγει.

In primo versu Bergkius: '*οὐ τόσσους χ' εὕροις*'. sed vitium codicum melius explicatur, si initio *τοσσούτους χ' εὕροις* scriptum fuisse sumimus; neque enim necesse est praecesserit negatio verba *διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους* (in v. 641 *οὔτοι κ' εἰδείης οὔτ' εὔνουν οὔτε τὸν ἐχθρόν* poeta paulo elegantius puto scripsit *οὔτοι κ' εἰδείης τόν τ' εὔνοον οὔτε τὸν ἐχθρόν*). Dein *οὓς*, quod librariis videbatur post *τούτους* sequi, non recte positum est post *τόσσους* sive *τοσσούτους* et ante *οἷς*. quinam homines dicerentur, in tertio demum versu sequebatur, in altero non nisi de numero sermo erat. post *τόσσους* autem sive *τοσσούτους* sequi poterat aut *ὅσους* (*ναῦς μία ἄγει*) aut *ὥστε* sive *ὡς* (*ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι*). itaque pro *τούτους . . οὓς* corrigendum *τοσσούτους . . ὡς*:

Τοσσούτους χ' εὕροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, ὡς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδὼς κ. τ. λ.

In fragm. v. 415—18:

Οὐδέν' ὁμοῖον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν
πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος·
ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι ὥστε μολίβδῳ
χρυσόσ, ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι λόγος.

verba *ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι ὥστε μολίβδῳ χρυσός* inania sunt. nec magis ferri potest, quod *Λ* et *O* in repetitione post v. 1164 habent: *ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατριβόμενός τε μολίβδῳ χρυσός*, vel propter defectum particulae *ὥστε*, quae recte abest in v. 1105 (unde illud repetitum est): *εἰς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατριβόμενός τε μολίβδῳ* sequentibus verbis *χρυσὸς ἀπεφθὸς ἐὼν καλὸς ἅπασιν ἔσῃ* (correxerunt *δῆλος ἅπασιν ἔσῃ*. sed offendit praeterea valde, quod poeta haec nunc de alio dixerit, non de se; fuit, nisi fallor: *χρυσὸς ἀπεφθὸς ἐὼν δῆλος ἅπας ἔσομαι*, cf. Od. 4, 616 *ἀργυρέος δὲ ἔστιν ἅπας*). In disticho nostro (si quidem ab ipso poeta omnia profecta sunt, non ab interpolatore e variis locis compilata) prius enuntiatum protasis erat, alterum apodosis (et non habent δ' *ΛO* in repetitione). Iam cum in illa dicendum esset *εἰ ἐς βάσανον ἐλθὼν παρατρίβομαι ὥστε μολίβδῳ χρυσός*, veri simile est *παρατρίβομαι* errore scriptum esse pro verbo simplici (cf. v. 450 *εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐπ' ἔργμασιν ὥσπερ ἄπεφθον χρυσὸν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν τριβόμενον βασάνῳ*):

ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν εἰ τρίβομαι ὥστε μολίβδῳ
χρυσὸς, ὑπερτερίης ἄμμιν ἔπεστι τύπος.

De codicum lectione *ἄμμιν ἔνεστι λόγος* et *νόος* in *ἄμμιν ἔπεστι τύπος* mutanda in priore commentatione dixi, in qua etiam in v. 1334 *ἀντιτυχεῖν ἐπέων* in *ἀντιτυχεῖν χαρίτων* mutavi. Alia huius mendorum generis exempla adferam. In verbis Solonis v. 228 pro *οἳ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖ-*

στον ἔχουσι βίον plurimi codd. Theogn. inepte *πλεῖστον ἔχουσι νόον* exhibent, ortum scil. ex *ἔχουσι (βί)ον*. In v. 1221 seq.:

Πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι
πταίσματα τῆς γνώμης, Κύρνε, ταρασσομένης.

vocem *λόγος* non genuinam esse arbitror. sententia legitur in Stobaei titulo *περὶ δειλίας*, in qua non nisi de ignavis timidisque sermo est. nonne hic quoque post litteram *Θ* vocis *εἴωθε* similis littera *Φ* excidit, qua scil. novum vocabulum *φόβος* incipiebat? Verisimile mihi videtur scribendum esse:

Πολλὰ φέρειν εἴωθε φόβος θνητοῖσι βροτοῖσι
πταίσματα τῆς γνώμης, Κύρνε, ταρασσομένης.

τὴν γνώμην αὐτῷ τῷ φόβῳ ταρασσομένην dicit, quibus verbis causam sententiae addit. Etiam in v. 1274, quod codex habet:

ἐκ δὲ θυελλῶν
ἧκά γ' ἐνωρμίσθην νυκτὸς ἐπειγομένης

(pro quo Hartungius *εἰς/ λιμέν' ὡρμίσθην*, Bergk. *οἰκάδ' ἐνωρμίσθην*, Herwerd. adcuratius *ἧκ' ἐγὼ ὡρμίσθην* coniecerunt) interpolatum esse videtur postquam semel scriptae sunt quae iterandae erant litterae *κα*:

ἐκ δὲ θυελλῶν
ἧκα καθωρμίσθην νυκτὸς ἐπειγομένης.

In elegia v. 237—402, quae ex mea sententia et genuina est et continua, vitium inest in verbis (v. 251):

ἀλλὰ σὲ πέμψει
ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων.
πᾶσι γὰρ οἷσι μέμηλε καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδὴ
ἔσσῃ ὁμῶς, ὄφρ' ἂν ᾖ γῆ τε καὶ ἠέλιος.

neque enim poeta dixit, quod Bergkio per brachylogiam dixisse videbatur: *πᾶσιν, οἷσι μέμηλεν ἀοιδή, ἔσσῃ ἀοιδή*. sed subiectum verbi *μέμηλε* fuerunt *Μουσάων δῶρα*: corrigendum *πᾶσι γὰρ, οἷς τὰ μέμηλε*, sive cum *A πᾶσι διὸς* habeat:

ἀλλὰ σὲ πέμψει
ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων.
πᾶσι δ', ὅσοις τὰ μέμηλε, καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδὴ
ἔσσῃ ὁμῶς κ. τ. λ.

quae non egent explicatione contorta (cf. Hesiod. op. v. 531: *καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν*, Mimn. 1, 2 *τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι*, et Homer. Od. 8, 580: *τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' ὄλεθρον ἀνθρώποις, ἵνα ᾖσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή*). Etiam in v. 1183 seq.:

Νοῦς ἀγαθὸν καὶ γλῶσσα, τά τ' ἐν παύροισι πέφυκεν
ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι.

corrigendum aut *νοῦς ἀγαθὸν καὶ γλῶσσα, τὸ δ' ἐν παύροισι πέφυκεν κ. τ. λ.* aut quod veri similius propter litteras traditas:

νοῦς ἀγαθὸν καὶ γλῶσσ' · ἀτὰρ ἐν παύροις τὸ πέφυκεν
ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι.

vitandus enim erat pluralis numerus, ne pronomen ad voces *νοῦς καὶ γλῶσσα* pertinere videretur, sed ad sententiam *νοῦν ἀγαθὸν εἶναι καὶ γλῶσσαν ἀγαθὸν εἶναι.* Eadem de causa in v. 859: *ἢν δέ τί μοί ποθεν ἐσθλόν, ἃ παυράκι γίνεται ἀνδρί,* singularis devitatus est.

Initio v. 559 Geelius pro *ὥστε* correxit *λῷστα,* initio v. 843 ego *ἄκρα* pro *ἀλλά.* aliud his addam exemplum, v. 889:

Ἀλλ' αἰσχρὸν παρέοντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα
ἵππων μὴ πόλεμον δακρυόεντ' ἐσιδεῖν.

scilicet integra sententia fuit:

Ἄνδρ' αἰσχρὸν παρέοντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα
ἵππων κ. τ. λ.

In fragmento v. 283 seqq.:

Ἀστῶν μηδενὶ πιστὸς ἐὼν πόδα τῶνδε πρόβαινε,
μήθ' ὅρκῳ πίσυνος μήτε φιλημοσύνῃ·
μηδ' εἰ Ζῆν' ἐθέλῃ παρέχειν βασιλῆα μέγιστον
ἔγγυον ἀθανάτων πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.

repetitum *ἐθέλῃ . . . ἐθέλων,* quod v. d. tolerant excusantque, mihi iustius videtur removere, et manu quidem paulo leniore quam qua Brunckius olim scripsit: *μηδ' εἰ Ζῆν' αὐτὸν παρέχοις.* repono: *μηδ' εἰ Ζῆνα τλῇ παρέχειν . . ἔγγυον,* cf. Hom. Od. 10, 343, ubi Ulixes Circae: *οὐδ' ἂν ἔγωγ',* inquit, *ἐθέλοιμι τεῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς, εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι, μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο,* et hymn. Merc. v. 518, ubi Apollo Mercurio: (*δείδια . . μή μοι . .*) *ἀλλ' εἴ μοι τλαίης γε θεῶν μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι κ. τ. λ.* Et fortasse *μηδ' εἰ Ζῆν' ἐθέλῃ* ex *μηδ' εἰ Ζῆνά γε τλῇ* originem duxit:

μηδ' εἰ Ζῆνά γε τλῇ παρέχειν βασιλῆα μέγιστον
ἔγγυον ἀθανάτων πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.

Quae v. 463 seq. leguntur:

Εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν οὔτε τι δειλὸν
οὔτ' ἀγαθόν· χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔπι.

perquam inepta sunt. nam neque *τὰ δειλὰ χρήματα* difficilia, imo, ut in v. 1027 legitur: *ῥηιδίη τοι πρῆξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος· τοῦ δ' ἀγαθοῦ χαλεπή, Κύρνε, πέλει παλάμη,* et si illa praecessissent, ne mala quoque facinora gloriam adferre dicerentur, addendum erat: *καλῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔπι.* corrigendum:

εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν οὔτε τι κλεινὸν
οὔτ' ἀγαθόν· χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔπι.

In fragmento v. 309 seqq.:

Ἐν μὲν συσσίτοισιν ἀνὴρ πεπνυμένος εἶναι,
πάντα δέ μιν λήθειν ὡς ἀπέοντα δοκοῖ.
εἰς δὲ φέροι τὰ γελοῖα, θύρηφι δὲ καρτερὸς εἴη,
γινώσκων ὀργὴν ἥν τιν' ἕκαστος ἔχει.

initio alterius distichi codd. *εἰς δὲ* et *εἰ δὲ*, *K* lacunam habet. corrigunt *εὖ δὲ φέροι τὰ γελοῖα*. sed, cum Graeci dicere solerent *κούφως, πρᾴως, ῥᾳδίως φέρειν* aut tantum *φέρειν*, nescio an poeta *Ὁμηρικῶς* (cf. ex. c. Od. 2, 340 *ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο ἕστασαν*) *ἐν δὲ* (intus, in convivio) opposuerit *τῷ θύρηφι*. sic etiam intellegitur, quomodo factum sit, ut librarii (quod Bergkius monuit) pentametros permutaverint, iisdem scilicet hexametrorum initiis decepti. Sed praeterea non puto *τῷ τὰ γελοῖα φέροντι* oppositum fuisse *τὸν καρτερόν*. scilicet dixit poeta: si quis asper esse vult et mordax, extra convivium talis sit, non inter convivas. idque et lucidius paulo et lepidius illum dixisse putaverim verbis: *θύρηφι δὲ κάρχαρος εἴη* (Hes. *κάρχαρος τραχὺς καὶ ὀξύς*. noti sunt ex Homero, Hesiodo et Aristophane *κύνες καρχαρόδοντες*):

ἐν δὲ φέροι τὰ γελοῖα, θύρηφι δὲ κάρχαρος εἴη,
πάντα δέ μιν λήθειν ὡς ἀπέοντα δοκοῖ.

In v. 897 seqq. pessime traditis olim recepta Bergkii coniectura dedi:

Κύρν', εἰ πάντ' ἄνδρεσσι καταθνητοῖς χαλέπαινεν
γινώσκων Ζεὺς νοῦν οἷον ἕκαστος ἔχει
ἐντὸς ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἀρχὴν τοῦ τε δικαίου
τοῦ τ' ἀδίκου, μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆν.

pro codicum scil. lectione *καὶ ἔργματα* substituens *καὶ ἀρχήν* (coll. fragm. Pind. *ἀρχὰ μεγάλας ἀρετᾶς, ὤνασσ' Ἀλάθεια*). non me fugiebat sententiae sic magis provisum esse quam litteris traditis. his paulo propius accederet pluralis *ἀρχάς* (cf. Demosth. Olynth. 2, 10 *ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει*), sed nunc vocem antiquam *ἄργματα* (ut alibi *ἀπαρχαί* et *ἀπάρχεσθαι*, ap. Romanos 'primitiae') sensu magis proprio adhibitam esse suspicor, ut corrigendum sit: *καὶ ἄργματα τῶν τε δικαίων τῶν τ' ἀδίκων*. Sic vox *ἐμπορίη* non de mercatura dicta est, sed de itinere faciendo (ut *ἐμπορεύεσθαι*, v. c. ap. Sophocl. Oed. tyr. v. 456 de Oedipo *ξένην ἐπι . . γαῖαν ἐμπορεύσεται*) in v. 1166:

Τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε, κακοῖσι δὲ μή ποθ' ὁμάρτει,
εὖτ' ἂν ὁδοῦ τελεῖι τέρματ' ἐπεμπορίην.

quae sic emendanda esse videntur:

εὖτ' ἂν ὁδοῦ στέλλῃ τέρματ' ἐπ' ἐμπορίην.

cf. Hesiod. op. v. 646 *εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀεσίφρονα θυμόν*, Soph. Phil. v. 1416 *ὁδὸν ἣν στέλλει*, et Aesch. Prom. v. 284 *ἥκω δολιχῆς τέρμα κελεύθου διαμειψάμενος*. Addam h. l. sententiam meam de v. 335 seq.:

Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν. πάντων μέσ' ἄριστα. καὶ οὕτως,
Κύρν', ἕξεις ἀρετήν, ἥντε λαβεῖν χαλεπόν.

Potuisse haec sic scribi, negare non possum, cum reliqua desint. sed tamen non tacebo me in

fine pentametri longe aliud desiderare, in hanc scil. sententiam: *ἥντε λαβεῖν ἄφθονον* sive *ἀνεμέσητον* (quo simul causa praestantiae significabatur), idque ipsum voce antiqua *ἄχολον* (Hom. Od. 4, 221 *νηπενθές τ' ἄχολόν τε*) dictum esse conicio, etsi aliud huius usus exemplum non habeo. sed potuit sic dici id quod non abnoxium *χόλῳ οὐδὲ νεμέσσι.*

Vox *ἔργματα* prorsus inepte posita videtur in fragm. v. 1323 seqq.:

Κυπρογένη, παῦσόν με πόνων, σκέδασον δὲ μερίμνας
θυμοβόρους, τρέψον δ' αὖθις ἐς εὐφροσύνας,
μερμήρας δ' ἀπόπαυε κακάς, δὸς δ' εὔφρονι θυμῷ
μέτρ' ἥβης τελέσαντ' ἔργματα σωφροσύνης.

quae e variis quidem locis sic cumulata a compilatore esse videntur, sed tamen in fine alterius distichi aliud quam quod nunc legitur scriptum fuit. quod non video quo pacto aliud fuerit quam:

δὸς δ' εὔφρονι θυμῷ
μέτρ' ἥβης τελέσαι κἔργ' ἄπο δυσφροσύνας.

(cf. Od. 3, 296 *μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.* etiam in v. 293 seq.: *οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης καὶ κρατερόν περ ἐόνθ' αἱρεῖ ἀμηχανίη,* ubi *A ἐόντ' αἵρει* exhibet et Bergkius *ἀγρεῖ* coniecit, praetulerim vocem *ἔργειν*, qua sic utuntur).

Ad versus 825 sqq.

Πῶς ὑμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
θυμός; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,
ἥτε τρέφει καρποῖσιν ἐν εἰλαπίναις φορέοντας
ξανθῇσίν τε κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
ἀλλ' ἄγε δή, Σκύθα, κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον,
πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.

Bergkius adnotavit: 'post *καρποῖσιν* plura excidisse videntur, nam hic quoque temere duo disticha in unum coniuncta'. Alii coniectura mederi temptarunt. Ahrensius proposuit: *καρπούς μὲν ἐν εἰλαπίναις παρέοντας* (hoc dicendum erat *ἥτε φέρει καρπούς*, nam animalia quidem terra *τρέφειν*, fructus *φέρειν* dicitur: *καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα* Hesiod., in iure iurando Atheniensi . . *μήτε γῆν καρπούς φέρειν*, al.). Sed ex coniecturis Hartungii *ἥτ' ἔτρεφεν* et Schneidewini *ξανθαῖς ἀμφὶ κόμαις* optima conponitur sententia: *γῆς . ., ἥτ' ἔτρεφεν καρποῖσιν ἐν εἰλαπίναις φορέοντας ξανθαῖς ἀμφὶ κόμαις πορφυρέους στεφάνους* (cf. Pind. Pyth. 10, 40 *δάφνᾳ τε χρυσέᾳ κόμας ἀναδήσαντες εἰλαπινάζοισιν εὐφρόνως*). cui festarum dapium descriptioni opponitur dein *κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον.* sed non intellegitur quomodo *ξανθαῖς ἀμφὶ κόμαις* abierit in *ξανθῇσίν τε κόμαις.* potuit hoc nasci ex *ξανθῇσ' εἰνὶ κόμαις.* idque melius dictum est: *βάλλειν, τίθεσθαι, δεῖν ἀμφὶ, φορεῖν ἐν*, et forma *εἰνὶ* praepositio distincta erat ab altera in verbis *ἐν εἰλαπίναις*, ut dativus *ξανθῇσι* inter duos alios in *αις* et ante diphthongum mollius sonabat. In sequentibus Bergkius egregie pro *ἀλλ' ἄγε δή, Σκύθα, κεῖρε κόμην* correxit *ἀλλ' ἄγε δὴ ἐγκυτὶ κεῖρε κόμην*, et *εὐάνθη* pro *εὐώδη.* Hic igitur optime nomen proprium in adverbium mutavit. minus feliciter alibi nomina propria intulisse videtur. De v. 193: *αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν εἰς οἴκους ἄγεται*, ubi utrique pronomini nomen proprium subfuisse opinabatur, in prima commentatione locutus sum: nihil desideratur, ubi correxeris: *ἀστός τοι γαμετὴν εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν εἰς οἴκους ἄγεται.* Neque etiam placet quam in versus 1055 sqq.:

Ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν, αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ
αὔλει, καὶ Μουσῶν μνησόμεθ' ἀμφότεροι.
αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα
σοὶ καὶ ἐμοὶ καὶ μὴν ἀμφιπερικτίοσιν.

intulit Nanno: *σοὶ καὶ ἐμοὶ, Ναννοῖ, κἀμφιπερικτίοσιν.* nam Musae per se nihil *ἔδωκαν ἔχειν* ipsis illis *ἀμφιπερικτίοσιν.* Neque etiam infinitivi quos alii proposuerunt: *μελέμεν δ', νωμᾶν δ', μεταδοῦν δ', δρεπέμεν δ'* ferendi, qui male sic opponerentur voci *ἔχειν.* Hartungii autem infinitivus sine *δέ*: *μέλπειν ἀμφιπερικτίοσιν,* his omnia dat, parum poetae et tibicini. quid multa? Musae *τάδε κεχαρισμένα δῶρα ἔδωκαν ἔχειν* poetae et tibicini; per hos autem etiam *οἱ ἀμφιπερικτίονες* participes fiunt. hoc igitur inserendum videtur inter secundum et tertium dativum (*Α μὲν δ'* habet, *ΚΟ νῦν*):

αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα
σοὶ καὶ ἐμοὶ, διὰ νῷν δ' ἀμφιπερικτίοσιν.

Locus simili modo incertus v. 805 sqq.:

Τόρνου καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρῶν
εὐθύτερον χρὴ μὲν, Κύρνε, φυλασσόμενον,
ᾧ τινί κεν Πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἱέρεια
ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου.

(Vinet. *θεωρόν,* Turn. *φυλασσέμεναι,* Geel. *χρὴ νοῦν,* Saupp. *χρῆ' στιν,* Ahr. *χρὴ ἔμεν,* Bergk. *χρῆμεν,* alii alia) mihi sic scribendus esse videtur:

Τόρνου καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρὸν
εὐθύτερον χρὴ πᾶν, Κύρνε, φυλασσέμεναι,
ᾧ τινι κ. τ. λ.

Neque etiam in v. 903:

Ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ κατὰ χρήματα θηρῶν,
κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει.

cum Bergkio et Orellio ad Theronem aliquem confugiendum est. Democlem poeta adloquitur in v. 923 sqq., qui ita cohaerent cum antecedentibus, ut separari nequeant. neque etiam per se satis polite dictum videtur: *ἀνάλωσιν τηρεῖν κατὰ χρήματα,* sed participium ad *κατὰ χρήματα* pertinens desideratur significans *κατὰ χρήματα δαπανῶν* (ut in v. 923 *κατὰ χρήματα τὴν δαπάνην θέσθαι* legitur). huiusmodi esse videtur vox *ἀφαιρῶν* (solebant dicere *προσθεῖναί τι ἢ ἀφελεῖν*). ut quod libri habent propter neglectam apostrophum et similitudinem litterarum *Θ* et *Φ* ortum esse mihi videatur ex:

Ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ κατὰ χρήματ' ἀφαιρῶν,
κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει.

In fragmento gravius corrupto v. 511 seqq.:

Ἦλθες δή, Κλεάριστε, βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσσας,
ἐνθάδ' ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ' ὦ τάλαν οὐδὲν ἔχων.
νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,
Κλεάρισθ', οἷ' ἔχομεν χοῖα διδοῦσι θεοί.

τῶν δ' ὄντων τἄριστα παρέξομεν· ἢν δέ τις ἔλθῃ
σεῦ φίλος ὤν, κατάκεισ' ὡς φιλότητος ἔχεις,
οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον
σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλόθεν οἰσόμεθα. κ. τ. λ.

Bergkius ad versum quartum adscripsit: 'nomen repetitum indicio est, haec in arctum redacta esse.' at vereor ne haec nominis dactylico metro aptissimi repetitio spondaica non nisi errore orta sit e voce simillima, sed rariore: κλῄΐσθ' (Hes. κλῄϊσταί, κλεισταί, κλείθροις ἠσφαλισμέναι, quod ad Od. 2, 344 κλῄϊσταὶ δ' ἔπεσαν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι pertinet):

νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς
κλῄΐσθ', οἷ' ἔχομεν χοῖα διδοῦσι θεοί.

In versu sexto plurimi in alia omnia abierunt; bene quod ad sententiam adtinet Bergkius: ὡς φιλότητας ἔχῃ coniecit, sed quod praeposuit κἀκεῖσ' (quod de amici navi dictum esse vult) alienum. poetam putaverim voce hic usum esse de hospitio proprie dicta κατάγεσθαι. Ut enim ex. c. ap. Xenophontem in Cyrop. 8, 5, 17 legitur: Κῦρος εἶπε τῷ Κυαξάρῃ, ὅτι οἶκος αὐτῷ ἐξῃρτημένος εἴη ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἀρχεῖα, ὅπως ἔχῃ καὶ ὅταν ἐκεῖσε ἔλθῃ ὡς εἰς οἰκεῖα κατάγεσθαι, ita hic quoque dictum fuerit: ὡς.. ἔχῃ κατάγεσθαι. iam vero in φιλοτητο (sic enim *A* habet, quod etsi ineptum videtur, tamen vocis genuinae indicium nobis adferat) aliud latet. cum enim librarius pro φίλον ἦτορ errore φιλοτητο scribere incepisset, exhorrescebat litteram ρ sic non ferendam et vocem imperfectam reliquit, ne accentu quidem addito, ut solet, ubi de ipsis verbis incertus est. Itaque poeta mihi videtur scripsisse: κατάγεσθ' ὡς φίλον ἦτορ ἔχῃ, i. e. ad deversandum. Ut ad pulcros unde digressus sum redeam v. 825—830, qui nunc integri sunt:

πῶς ἡμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
θυμός; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,
ἥτ' ἔτρεφεν καρποῖσιν ἐν εἰλαπίναις φορέοντας
ξανθῇσ' εἰνὶ κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
ἀλλ' ἄγε δὴ 'γκυτὶ κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον,
πένθει δ' εὐάνθη χῶρον ἀπολλύμενον.

praeterea enim in primo versu librorum lectio ἡμῖν, pro qua solus *A* ὑμῖν habet, reponenda erat, ut initium et finis inter se concinerent: sese ipsum quoque a laetitiae significatione revocat poeta. Quam inutile autem sit, propere lacunas sumere, et alibi monui saepius, et uno maxime occasione data demonstrare liceat exemplo, quod dici nequit quantas conciverit confusiones turbasque. Nempe errores Ionis Aeschyleae, in quos olim tanto opere inquisitum est, a nemine dum recte explicati ac definiti sunt propter lacunam in Promethei verbis falso sumtam. Hermannus quoque qui magna cura singula adcurate explicare nitebatur, in devia omnia abit, ubi ad versus 790 seqq. venit, quibus Prometheus explicationem itineris v. 735 abruptam excipiens dicit:

ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον,
πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβεῖς
πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἔς τ' ἂν ἐξίκῃ
πρὸς Γοργόνεια πεδία Κισθήνης, ἵνα κ. τ. λ.

Deest hic et verbum et nomen maris: ergo lacuna inter versum secundum et tertium. Ita hodie ad unum omnes edunt:

ὅταν περασῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον,
πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβεῖς
. . . . . .
πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἔς τ' ἂν ἐξίκῃ κ. τ. λ.

Et Hermanno quidem primum videbatur *πόντου περῶσα φλοῖσβον* 'de mari Caspio' dictum esse, eoque traiecto Io iuberi ad septemtrionem, atque inde per occidentis oras ad Aethiopes pergere.' Dein post multas deliberationes eo pervenit ut diceret: 'si quid in hac rerum ambiguitate, in quam versibus illis qui interierunt coniecti sumus, licet dispicere, probabilius videtur reflecti iter ad septemtrionem in Europam, proferrique per occidentem Libyae ad Aegyptum.' Ergo hoc quoque eum fugit, eam fuisse Aeschyli dispositionem, ut in Prometheo vincto regiones orientales et meridianas persequeretur, in soluto septemtrionem et occidentem, ita utraque fabula totius terrarum orbis regiones atque miracula conprehendens. Sed harum turbarum fontem adcuratius dispiciamus. In verbis *πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβεῖς* per se nihili est, nedum Aeschyleum, alterum adiectivum *ἡλιοστιβεῖς*. Ut in v. 707 scripsit: *πρῶτον μὲν ἐνθένδ' ἡλίου πρὸς ἀντολὰς στρέψασα σαυτὴν στεῖχ' ἀνηρότους γύας*, sic nunc: *πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλίου*. Iam in codd. adscriptam vidi interpretationem *βάδιζε*, i. e. *στίβει* (cf. Sophocl. Aiac. v. 874 *πᾶν ἐστίβηται πλευρὸν ἕσπερον νεῶν*). in locis trochaicis *ἕρπε* dixit et *στεῖχε*, iambo aptum fuit *στίβει* (in cod. Lips. lectione *ἡλιοστιζεῖς* littera *ζ* particula est interpretamenti *βάδιζε*). Hunc imperativum iam Hartungius divinatus erat, sed idem nunc iungebat: *πόντου περῶσα φλοῖσβον ἔς τ' ἂν ἐξίκῃ κ. τ. λ.*, de sinu Persico cogitans. Sed *πόντου περῶσα φλοῖσβον* post *ὅταν περάσῃς* leni calami errore scriptum est pro *πόντου παρεῖσα φλοῖσβον* (cf. Soph. Electr. v. 731 *γνοὺς δ' οὐξ Ἀθηνῶν δεινὸς ἡνιοστρόφος ἔξω παρασπᾷ κἀνοκωχεύει παρεὶς κλύδων' ἔφιππον ἐν μέσῳ κυκώμενον*). igitur non aliud mare dicitur quam illud unde venit. quo relicto ad orientem migrare iubetur usque dum perveniat ad campos Gorgonios cet. Quaecumque secuntur Aeschylo in oriente et meridie sita fuisse apertum. itaque lacuna illa periculosae aleae plena sic placanda:

ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείροιν ὅρον,
πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλίου στίβει
πόντου παρεῖσα φλοῖσβον, ἔς τ' ἂν ἐξίκῃ κ. τ. λ.

Ad Theognidem revertor, ut locos nonnullos addam intercedente interpretatione corruptos. Paucis antea in memoriam revocabo quod in priore commentatione iam monui: horum quoque fragmentorum verba ex interpretamentis in codd. adscriptis varia contraxisse vitia.

V. 981 *μηδὲ παρὰ κρητῆρι λόγοισιν ἐμὴν φρένα θέλγοι*, alii codd. *ἐμὴν φρένα τέρποι* (Hes. *θέλγει, τέρπει*).

V. 6 *ῥαδινῆς χέρσιν ἐφαψαμένη*, cod. Pal. *τρυφερῆς* (cf. Apoll. Rhod. 3, 106 *τὴν δ' Ἥρη ῥαδινῆς ἐπεμάσσατο χειρός*, schol. *ῥαδινῆς: τρυφερᾶς*).

V. 102 *δειλὸς ἀνήρ*, al. *κακὸς ἀνήρ* (Hes. *δειλόν, κακόν*). v. 163 *A δαίμονι δειλῷ, KO δαίμονι κακῷ*, ceteri *δαίμονι φαύλῳ*.

V. 299 pro *οὐδεὶς λῇ* (*A οὐδεὶς δή*) primum *οὐδεὶς θέλει* (Hes. *λῇ, θέλει*), dein *οὐδ' ἐθέλει* (quod rel. codd. habent) scriptum est, et in v. 230 pro *οὐδ' ᾧ κ'* (*A ὠκ'*) in rel. ex interpretatione *οὐδ' ἤν*.

V. 733 pro *σχέτλια ἔργα μετὰ φρεσί*, quod *KO* habent, in *A διατάφρεσι* scriptum est. unde hoc? ex *μεταφρεσι*, ut Aesch. Choeph. v. 319 *ἰσοτίμοιρον* ex *ἀντιμοιρον*. (Steph. in Thes. 'μετὰ c. dat. ap. poët. interdum pro *διά*.' Hes. *μεταπόντιος, διαπόντιος*, al.)

Quae v. 1095 leguntur:

Σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον, ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦθ' ἕρδειν, τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.

post v. 1160 mira varietate sic scripta sunt:

ὦ νέοι οἱ νῦν ἄνδρες, ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη κ. τ. λ.

Unde tandem haec orta sunt? putaveris forsitan quod in repetitione legitur particulam esse sententiae huiuscemodi: *ὦ νέοι ἦσάν ποτε οἱ νῦν ἄνδρες* — longe alia, mihi crede, harum ineptiarum origo fuit. ad locum quales legimus in v. 1320: *ὦ παῖ, ἐπεί τοι δῶκε θεὰ χάριν ἱμερόεσσαν Κύπρις, σὸν δ' εἶδος πᾶσι νέοισι μέλει* et v. 1354: *πικρὸς καὶ γλυκύς ἐστι καὶ ἁρπαλέος καὶ ἀπηνής, ὄφρα τέλειος ἔῃ, Κύρνε, νέοισιν ἔρως*, grammaticus adscripsit scholion: *νέοι οἱ νῦν ἄνδρες*, idque in verba poetae inrepsit. cuiusmodi ineptias in codicibus deprehendi plurimas. — Ceterum de totius fragmenti scriptura dubito. Verba tradita sic interpungenda essent: *ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη τοῦθ' ἕρδειν. τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.* quae et male cohaerent et quid voce *τῶν* significetur, obscurum. si *τῶν πρόσθε* iungis, deest alterum *πρόσθεν*. sed ut in prima commentatione in v. 957 seq. pro *εἴ τι παθὼν ὑπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μέγα μὴ χάριν οἶδας, χρῄζων ἡμετέρους αὖτις ἵκοιο δόμους* correxi *χρῄζων μηκέτ' ἐμοὺς αὖτις ἵκοιο δόμους*, sic h. l. putaverim a poeta scriptum esse:

σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον, ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη
αὖθ' ἕρδειν, τῶν μὴ πρόσθε χάριν τίθεσο.

His igitur praemissis alia exempla proferam vitiorum quae interpretatione orta videantur.

In v. 845 seq.:

Εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστιν,
εὖ δὲ θέμεν τὸ κακῶς κείμενον ἀργαλέον.

pro *ἄνδρα* scribendum esse *ἀνδρὶ* inde ab Hermanno viderunt v. d. Sed alia praeterea iam prius facta est mutatio. etenim *εὖ μὲν κείμενον* non integrum; in numero singulari dicendum erat *τὸ εὖ κείμενον*, ut sequitur *τὸ κακῶς κείμενον* (*εὖ κείμενον* non nisi in praedicato significat *ἀγαθόν τι*; *εὖ κείμενον κακόν* recte dicitur). Fuit igitur:

εὖ μὲν κείμενα φωτὶ κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστιν,
εὖ δὲ θέμεν τὸ κακῶς κείμενον ἀργαλέον.

Eandem vocem Hermannus restituit in v. 1351. De versu Sophocleo Ai. 1093: *οὐκ ἄν ποτ', ἄνδρες, ἄνδρα θαυμάσαιμ' ἔτι* pro *οὐκ ἄν ποτ', ἄνδρες, φῶτα θαυμάσαιμ' ἔτι* aliisque alibi monui.

In Solonis verbis v. 315 seqq.:

Πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·
ἀλλ' ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεί,
χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

primum ap. Plutarchum *πολλοὶ γὰρ* scriptum est, non fortuito, sed solet voci *τοι* interpretandi causa superscribi *γάρ* (hinc Aesch. VII, v. 336 in G. *φθίμενον γάρ τοι προλέγω* pro *φθίμενόν τοι προλέγω*). Dein Solonem non *κακοί, ἀγαθοί* scripsisse putaverim, sed, cum posset, *κακοί, κεδνοί* (pro quo saepe *ἀγαθοί* in verba poetarum inrepsit, Hesiod. *ἵνα ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς*). denique in altero versu in codd. Theogn. *τούτοις* legitur, ap. Plutarchum *αὐτοῖς*, ap. Stobaeum vulg. *τούτων*, quorum nullum genuinum habeo. et *τούτων* ex *τούτων ἕνεκα, τούτοις* et *αὐτοῖς* ex *ἐπὶ τοῖσδ'* ortum mihi videtur:

πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοί, κεδνοὶ δὲ πένονται·
ἀλλ' ἡμεῖς ἐπὶ τοῖσδ' οὐ διαμειψόμεθα
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον.

V. 235 seq.:

Οὐδὲν ἔτι πρέπει ἧμιν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισιν,
ἀλλ' ὡς πάγχυ πόλει, Κύρνε, ἁλωσομένῃ.

sic alter versus in *A* legitur, reliqui longe alia habent: *ἀλύειν κύρν' ὡς πόλε' ἁλωσομένῃ* et *λύειν ὡς πόλεως τοίχοι* (*τείχη*) *ἁλωσομένης*, al. Ex his Bergkius coniecturam suam sumpsit:

οὐδὲν ἔτι πρέπει ημιν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισιν,
αὐλὸς (sive *αὐλεῖν*) *πάγχυ πόλει, Κύρν', ἐν ἁλωσομένῃ.*

in his *ἅτε* non recte dictum, quod inter *ἧμιν* et *αὐλὸς* sive *αὐλεῖν* 'quippe' significaret, ut dicendum potius fuisset *ἅτ' ἀνδράσιν ἁλωσομένοις*. melius Herwerdenus: *οὐδὲν* (nequaquam) *ἔτι πρέπει ἧμιν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισι, ἀλλ' ὅσα πάγχυ πόλει, Κύρνε, ἁλωσομένῃ*. sed poeta fortius dixisse videtur: nihil iam nos decet quod homines salvos: *οὐδὲν . . ὅ, τε*. dein *πάγχυ* non aptum voci *ἁλωσομένῃ*. quare conicio:

οὐδὲν ἔτι πρέπει ἧμιν, ὅτ' ἀνδράσι σωζομένοισιν,
ἀλλ' ὅσα τ' ἄγχι πόλει, Κύρνε, ἁλωσομένῃ.

in quibus *ἄγχι* ad *ἁλωσομένῃ* pertinens dictum est, ut Od. 19, 300 *ὣς ὁ μὲν οὕτως ἐστὶ σόος καὶ ἐλεύσεται ἤδη ἄγχι μάλα*. reliquorum codicum ineptias ex interpretatione parvulis litteris inter lineas scripta (in hunc fere modum: *ἀλλὰ μόνον, Κύρνε, ὅσα πόλει ἁλωσομένῃ* et *ἀλλὰ μόνον ὅσα πόλει ἄγχι ἁλωσομένῃ*) hariolando sumptas esse ex conlocatione maxime verborum ad rationem vulgarem mutata apparet.

In v. 461 seq.:

Μή ποτ' ἐπ' ἀπρήκτοισι νόον ἔχε μηδὲ μενοίνα
χρήμασι, τῶν ἄνυσις γίνεται οὐδεμία.

nulla neque in metro neque in verborum conlocatione remanebit offensio, ubi scripserimus:

μή ποτ' ἐπ' ἀπρήκτοισι νόον σχέθε μήτε μενοινὴν
χρήμασι κ. τ. λ.

(cf. Apoll. Rhod. 1, 894 *ἀλλ' οὐ σύ γε τήνδε μενοινὴν σχήσεις. σχεθεῖν, ἔχειν* ubique in codd.).

Satis obscura est variae lectionis origo in v. 1119 seqq.:

Ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φιλοῖ δέ με Φοῖβος Ἀπόλλων
Λητοίδης καὶ Ζεὺς, ἀθανάτων βασιλεύς,
ὄφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
ἥβῃ καὶ πλούτῳ θυμὸν ἰαινόμενος.

sic libri reliqui omnes habent: *ὄφρα βίον ζώοιμι*, solus *A* *ὄφρα δίκῃ ζώοιμι*. Hoc fortasse sive ex *αἰεὶ* ortum sive de voce *ἀσινὴς* reliquum et *βίον* adscriptum est:

ὄφρ' ἀσινὴς ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων κ. τ. λ.

(cf. sententiam similem in v. 1153 *εἴη μοι πλουτεῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνέων ζώειν ἀβλαβέως μηδὲν ἔχοντι κακόν*).

Fragmentum paenultimum (v. 1381 seqq.):

Ἄνθρωποί σ' ἐδόκουν χρυσῆς παρὰ δῶρον ἔχοντα
ἐλθεῖν Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου
γίνεται ἀνθρώποισιν ἔχειν χαλεπώτανον ἄχθος,
ἢν μὴ Κυπρογενὴς δῷ λύσιν ἐκ χαλεπῶν.

sic nunc omnes Bekkerum secuti in duas partes distinguunt:

ἄνθρωποί σ' ἐδόκουν χρυσῆς παρὰ δῶρον ἔχοντα
ἐλθεῖν Κυπρογενοῦς.
Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου
γίνεται ἀνθρώποισιν ἔχειν χαλεπώτατον ἄχθος,
ἢν μὴ Κυπρογενὴς δῷ λύσιν ἐκ χαλεπῶν.

quo quid proficiatur non dispicio. neque enim *Κυπρογενοῦς δῶρον ἔχειν* (quae verba non 'amorem' significant) *ἀνθρώποις χαλεπώτατον ἄχθος γίγνεται*, neque post *Κυπρογενοῦς* paucis interpositis *Κυπρογενής* sequebatur. Et *Κυπρογενής* quidem hoc vel simili modo ortum videtur:

Κυπρογενὴς
ἢν μὴ αὐτὴ δαίμων δῷ λύσιν ἐκ χαλεπῶν.

Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου autem oscitanter non nisi ex memoria v. 1304 (*οὐκέτι δηρὸν ἕξεις Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου*) ab eodem librario (cuius neglegentia scil. cum versuum numero adcrescebat) scriptum esse videtur, qui in v. 1332 *εἴ ποτε καὶ σὺ ἕξεις Κυπρογενοῦς δῶρον ἰοστεφάνου χρῄζων καὶ ἐπ' ἄλλον ἐλεύσεαι* propter versum praecedentem 1304 scripsit pro *εἰ ποτε καὶ σὺ ἕξῃς Κυπρογενοῦς ἔργον ἰοστεφάνου χρῄζων τιν' ἐπ' ἄλλον ἐλεύσεαι* (v. comment. I, in qua male reliqui *Κυπρογενοῦς δῶρον*, quod et ipsum pro *ἔργον* scriptum est, cf. v. 1308 *Κυπρογενοῦς δ' ἔργων ἀντιάσεις χαλεπῶν*, Hesiod. op. v. 521 *ἥτε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει, οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης*). Et in nostro quidem loco longe aliud scriptum fuisse videtur, quo quae praecedunt cum sequentibus conexa erant, in hanc fere sententiam:

Ἄνθρωποι σ' ἐδόκουν χρυσῆς παρὰ δῶρον ἔχοντα
ἐλθεῖν Κυπρογενοῦς· [τῆσδε δέ τοι ζυγὸν ἄρ]
γίνεται ἀνθρώποισιν ὀχεῖν χαλεπώτατον ἄχθος,
εἰ μὴ αὐτὴ δαίμων δῷ λύσιν ἐκ χαλεπῶν.

In prima commentatione v. 597 *δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμίλει*, qui v. 1243 sic scriptus est: *δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἔπειτ' ἄλλοισιν ὁμίλει*, ad genuinam formam: *δὴν ἦν καὶ φίλοι ὦμεν, ἄφαρ δ' ἄλλοισιν ὁμίλει* reduxi coll. Apollon. *ἄφαρ καὶ ἀντὶ τοῦ ἔπειτα*. Eodem modo corrigendus v. 425, qui sic in codd. Theogn. scriptus legitur:

Πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι,
καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπιεσσάμενον.

ap. Stobaeum aliosque hoc modo:

ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον κ. τ. λ.

Hoc a poeta quisquis fuerit scriptum est. Quod etiam vocula *μὲν* narrat: *πάντων* ex *πάντως* ortum, *πάντως* autem interpretatio vocis *ἀρχήν*. Hunc accusativum grammatici (non satis quidem adcurate) in hunc modum (et inter nos per 'omnino') interpretantur. Cf. Soph. Electr. v. 439:

ἀρχὴν δ' ἂν εἰ μὴ τλημονεστάτη γυνὴ
πασῶν ἔβλαστε, τάσδε δυσμενεῖς χοὰς
οὐκ ἄν ποθ', ὅν γ' ἔκτεινε, τῷδ' ἐπέστεφε.

schol. *καθόλου*, schol. i. *ὅλως*. Antig. v. 92:

ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τἀμήχανα.

Dind. 'idem fere quod omnino'. Phil. v. 1239 *ἀρχὴν κλύειν ἂν οὐδ' ἅπαξ ἐβουλόμην*, Herm. in Vig. 'omnino ne semel quidem audivisse vellem'. Sic igitur ex *πάντως* *ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι κ. τ. λ.* primum *πάντως μὲν μὴ φῦναι* ortum est, dein vox *ἄριστον* causa fuit ut *πάντων* scriberetur. Locum Antigonae dum evolvo, in vicinia video versum desperatissimum, quem, cum huc usque frustra temptatus sit, *ἐν παρόδῳ* corrigere liceat. In verbis Antigonae v. 93:

εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρεῖ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσει δίκῃ.

alii alia temptarunt, Dindorfius: 'poeta, inquit, haud dubie scripserat *ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προστήσει κάσει*'. quae nihili sunt. Antigona nihil aliud dixit quam: mihi invisa eris, inimica mortuo quoque audies iure merito, quod graece sic dictum erat:

ἐχθαρεῖ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσακούσει δίκῃ.

Quod saepe factum est: arsis soluta causa erroris fuit: *προσκείσει* pro *προσακούσει* scribebatur. Vocis *δίκῃ*, quam Dindorfius, ad commendandam scil. suam emendationem, more suo cavillatur ('inutiliter et prope inepte additum *δίκῃ* . . . quo interpolator duarum syllabarum defectum explevit') vix opus est exempla adferre. dicunt *σὺν δίκῃ, ἐν δίκῃ, δίκῃ*. ne quis de Sophocle dubitet cf. Electr. v. 561 *λέγω δέ σοι ὡς οὐ δίκῃ γ' ἔκτεινας*, v. 1212 *πῶς τὸν θανόντ' ἀδελφὸν οὐ δίκῃ στένω;* v. 69 *σύ τ' ὦ πατρῷον δῶμα· σοῦ γὰρ ἔρχομαι δίκῃ καθαρτὴς πρὸς θεῶν ὡρμημένος*, al. *Ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσακούσει* idem est atque *καὶ πρὸς* (et praeterea) *τῷ θανόντι ἐχθρὰ ἀκούσει*, quod vulgo dicitur *ἐχθρὰ δὲ καὶ τῷ θανόντι ἀκούσει* (de hoc usu praepositionis *πρός* cf. hymn. in Cerer. v. 413 *ἔμβαλέ μοι ῥοιῆς κόκκον, μελιηδέ' ἐδωδήν, ἄκουσαν δὲ βίῃ με προσηνάγκασσε πάσασθαι*. Soph. Phil. v. 76 *ὥστ' εἴ με τόξων ἐγκρατὴς αἰσθήσεται, ὄλωλα καὶ σὲ*

προσδιαφθερῶ ξυνών. ib. v. 309 *ἐλεοῦσι μὲν καί πού τι καὶ βορᾶς μέρος προσέδοσαν οἰκτείραντες ἤ τινα στολήν.* Aeschyl. VII, v. 1023 *καὶ μήθ' ὁμαρτεῖν τυμβοχόα χειρώματα μήτ' ὀξυμόλποις προσσέβειν οἰμώγμασιν.* Choeph. v. 401 *ἀλλὰ νόμος μὲν γονίας σταγόνας χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσαιτεῖν αἷμα* cet. Etiam de voce *ἀκούειν*, audire, nota omnia; ipse Sophocles Oed. Col. v. 988 *ἀλλ' οὐ γὰρ οὔτ' ἐν τοῖσδ' ἀκούσομαι κακὸς γάμοισιν κ. τ. λ.*, Oed. tyr. 1204 *τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος* cet. Eodem modo *κλύειν* adhibent: Aesch. Prom. v. 868 *δυοῖν δὲ θάτερον βουλήσεται κλύειν ἄναλκις μᾶλλον ἢ μιαιφόνος.* idque Sophocli reddendum in Oed. tyr. v. 1201, ubi codices et editiones:

ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλεῖ
ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
μάθης ταῖς μεγαλαῖσιν ἐν
Θήβαισιν ἀνάσσων.

corrige:

ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς κλύεις
ἀμὸς κ. τ. λ.

Glyconei acatalecti continui sunt, ut dimetri anapaestici et ionici. in strophae v. 1190:

τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον (i. e. ⏑⏑–⏑⏑–⏑)
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει
ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;

pro *ἢ* corrigendum *πλήν*, qua voce ad evitandum hiatum pro *ἤ* utebantur, inprimis Sophocles (cf. Ai. v. 125 *ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν εἴδωλα*, Trach. 1172 *τόδ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.* Ant. v. 646 *τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὑτῷ πόνους φῦσαι;* Phil. 1010 *ὃς οὐδὲν ᾔδει πλὴν τὸ προσταχθὲν ποιεῖν*, al. m.). In Oed. Col. v. 1215:

ἐπεὶ πολλὰ μὲν αἱ μακραὶ
ἁμέραι κατέθεντο δὴ
λύπας ἐγγυτέρω κ. τ. λ.

quo loco Hermannus olim Boeckhii de versibus doctrinam evertere opinabatur, corrigendum *αἱ μακρὰν ἁμέραι*, quod dictum est, ut *αἱ πάλαι ἡμέραι, αἱ τότε ἡμέραι, αἱ τέως ἡμέραι*, sim. m.; idem fere haec verba significant, quod *αἱ μακραὶ ἡμέραι*, nisi quod significantius elegantiusque vitam in longius provectam (*βίον ἐς μακρὰν ἐκτεταμένον*) dicunt (*ἐπεί τἂν οὐ μακρὰν ἔζων ἐγώ, μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας*, sim.). Ut ad Theognidem revertar: est alius etiam locus, qui vocis *ἀρχὴν* per *πάντως* interpretatione corruptus est, v. 305:

Τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην
ἔργα τε δείλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

sic codices, nisi quod in optimo idem iam accidit, quod in loco m. l. Ut illic enim *πάντων . . . ἄριστον* scriptum est pro *πάντως . . ἄριστον* (et v. 967 in omnibus *τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου* pro *πάντως*, v. 845 *εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστι* pro *ἀνδρί*), sic h. l. in cod. *A πάντως* se voci *κακοί* adsimilavit: *πάντες κακοί.* at poeta neque *οὐ*

πάντες κακοὶ neque *οὐ πάντως κακοὶ* dixit (utrumque alienum a sententia), sed *οὐκ ἀρχὴν . . ἐκ γαστρός*:

πάντως
Τοὶ κακοὶ οὐκ ἀρχὴν κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν κ. τ. λ.

Est, ubi ex dittographia, quae iam in codicibus legebatur, novum vitium ortum est, cf. v. 1157 seqq.:

Πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις·
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.

Codd. Theogn., qui duos priores versus non habent, in quarto quod modo scripsi exhibent: *θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι*, Stobaeus: *θυμὸν δ' οὐ δύναται κορέσαι.* Scilicet poeta scripsit *κατὰ νοῦν δ' οὐ δύναται τελέσαι.* his, cum praecederet *θυμὸν οὐχ ὑπερκορέσαις*, variando aliquis superscripsit, *θυμὸν δ' οὐ δύναται κορέσαι*, et ex hac dittographia mixtum est, quod codd. Theogn. habent: *θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.* poeta eleganter variavit:

πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις·
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, κατὰ νοῦν δ' οὐ δύναται τελέσαι.

(cf. v. 350 *ἐπί τ' ἐσθλὸς ὄροιτο δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε*). Tali aequatione, quam a grammaticis exercitam esse non paucis locis oculis ipse meis vidi in codicibus, factum est etiam, ut Aeschyl. Prometh. v. 1034 seqq. sic ad nos pervenerint:

Ἑρμ. *σὺ δὲ*
πάπταινε καὶ φρόντιζε μηδ' αὐθαδίαν
εὐβουλίας ἀμείνον' ἡγήσῃ ποτέ.
Χορ. *ἡμῖν μὲν Ἑρμῆς οὐκ ἄκαιρα φαίνεται*
λέγειν· ἄνωγε γάρ σε τὴν αὐθαδίαν
μεθέντ' ἐρευνᾶν τὴν σοφὴν εὐβουλίαν.

Hae repetitiones quibus chorus eadem quibus Mercurius modo usus est verba Prometheo ruminatur, in codices nostros inrepserunt, quod olim grammaticus male sedulus verbis Mercurii chori verba superscripsit. Mercurius sententiam eloquebatur magis in universum dictam, quam chorus dein propius ad Promethei res adcommodabat. hoc vel in ipsis verbis adhuc dispici potest. nam verba *πάπταινε καὶ φρόντιζε* manca et inperfecta sunt, dicebatur *φρόντιζε μὴ . . ἡγήσῃ ποτέ.* post *μὴ* substantivum littera consonante incipiens sequebatur, *μήδ'* propter sequentem vocalem scriptum est. Itaque quae codices habent hoc fere modo orta esse aio: *σὺ δὲ*

αὐθαδίαν
πάπταινε καὶ φρόντιζε μὴ δυσβουλίαν
εὐβουλίας
φρονήσεως ἀμείνον' ἡγήσῃ ποτέ.

Est forsitan qui ne posse quidem huiusmodi vitia inesse dicat in codice Mediceo, qui ex vetusto codice litteris maiusculis exarato descriptus sit. Is igitur v. c. ex conlatione codd. Vergil. Ribbeckiana discat, etiam litteris maiusculis grammaticorum adnotationes item maiusculis exaratas

superscriptas esse. Nulla in hac re differentia, et Mediceus refertus huiusmodi vitiis, quae mature poetarum maxime verba commutarunt. memineris tantum initii Persarum: *Δαρειογενὴς Δαρείου υἱός*. — Etiam in fragm. v. 499 seqq. quod codd. Theogn. habent:

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
γινάσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.

et quod Stobaeus:

ὥστε καταισχῦναι τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν.

sic coniungenda esse videntur:

ὥστε καὶ αἰσχῦναι τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν.

(i. e. *ὥστε αἰσχῦναι καὶ τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν.* utrumque, et *καί* et *τόν*, necessarium. postquam errore proclivi *καταισχῦναι* scriptum est, alii *καὶ* quod necessarium esse sentiebant scripserunt pro articulo, quem alii servarunt).

Sed in hoc vitiorum labyrintho diutius commorari hodie non licet: properandum est ad rem longe graviorem.

Indicenda enim sunt sollemnia, quibus qui instat dies cum universae patriae tum huic litterarum universitati festus sacerque, REGIS AVGVSTISSIMI GVILELMI I natalis, publice concelebrabitur. Et communis nostrae venerationis interpres erit vir illustrissimus FRANCISCVS HENRICVS REVSCH Rector universitatis magnificus. ad cuius orationem audiendam ipsius illustrisque Senatus nomine perillustrem universitatis Curatorem, professores et doctores amplissimos, clarissimos, commilitones ornatissimos, magistratus cum regios tum urbicos spectatissimos et quicumque rebus nostris bene volunt, ea qua par est observantia invito.

προσδιαφθερῶ ξυνών. ib. v. 309 *ἐλεοῦσι μὲν καί πού τι καὶ βορᾶς μέρος προσέδοσαν οἰκτείραντες ἤ τινα στολήν.* Aeschyl. VII, v. 1023 *καὶ μήθ' ὁμαρτεῖν τυμβοχόα χειρώματα μήτ' ὀξυμόλποις προσσέβειν οἰμώγμασιν.* Choeph. v. 401 *ἀλλὰ νόμος μὲν γονίας σταγόνας χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσαιτεῖν αἷμα* cet. Etiam de voce *ἀκούειν*, audire, nota omnia; ipse Sophocles Oed. Col. v. 988 *ἀλλ' οὐ γὰρ οὔτ' ἐν τοῖσδ' ἀκούσομαι κακὸς γάμοισιν κ. τ. λ.*, Oed. tyr. 1204 *τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος* cet. Eodem modo *κλύειν* adhibent: Aesch. Prom. v. 868 *δυοῖν δὲ θάτερον βουλήσεται κλύειν ἄναλκις μᾶλλον ἢ μιαιφόνος.* idque Sophocli reddendum in Oed. tyr. v. 1201, ubi codices et editiones:

ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλεῖ
ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
μάθης ταῖς μεγαλαῖσιν ἐν
Θήβαισιν ἀνάσσων.

corrige:

ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς κλύεις
ἀμὸς κ. τ. λ.

Glyconei acatalecti continui sunt, ut dimetri anapaestici et ionici. in strophae v. 1190:

τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον (i. e. ⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑)
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει
ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;

pro *ἢ* corrigendum *πλήν*, qua voce ad evitandum hiatum pro *ἤ* utebantur, inprimis Sophocles (cf. Ai. v. 125 *ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν εἴδωλα*, Trach. 1172 *τόδ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.* Ant. v. 646 *τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὑτῷ πόνους φῦσαι;* Phil. 1010 *ὃς οὐδὲν ᾔδει πλὴν τὸ προσταχθὲν ποιεῖν*, al. m.). In Oed. Col. v. 1215:

ἐπεὶ πολλὰ μὲν αἱ μακραὶ
ἁμέραι κατέθεντο δὴ
λύπας ἐγγυτέρω κ. τ. λ.

quo loco Hermannus olim Boeckhii de versibus doctrinam evertere opinabatur, corrigendum *αἱ μακρὰν ἁμέραι*, quod dictum est, ut *αἱ πάλαι ἡμέραι, αἱ τότε ἡμέραι, αἱ τέως ἡμέραι*, sim. m.; idem fere haec verba significant, quod *αἱ μακραὶ ἡμέραι*, nisi quod significantius elegantiusque vitam in longius provectam (*βίον ἐς μακρὰν ἐκτεταμένον*) dicunt (*ἐπεί τἂν οὐ μακρὰν ἔζων ἐγώ, μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας*, sim.). Ut ad Theognidem revertar: est alius etiam locus, qui vocis *ἀρχὴν* per *πάντως* interpretatione corruptus est, v. 305:

Τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην
ἔργα τε δείλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

sic codices, nisi quod in optimo idem iam accidit, quod in loco m. l. Ut illic enim *πάντων . . . ἄριστον* scriptum est pro *πάντως . . ἄριστον* (et v. 967 in omnibus *τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἠθός ἑκάστου* pro *πάντως*, v. 845 *εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστι* pro *ἀνδρί*), sic h. l. in cod. *A πάντως* se voci *κακοί* adsimilavit: *πάντες κακοί.* at poeta neque *οὐ*

πάντες κακοὶ neque *οὐ πάντως κακοὶ* dixit (utrumque alienum a sententia), sed *οὐκ ἀρχὴν . . ἐκ γαστρός*:

πάντως
Τοὶ κακοὶ οὐκ ἀρχὴν κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν κ. τ. λ.

Est, ubi ex dittographia, quae iam in codicibus legebatur, novum vitium ortum est, cf. v. 1157 seqq.:

Πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις·
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.

Codd. Theogn., qui duos priores versus non habent, in quarto quod modo scripsi exhibent: *θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι*, Stobaeus: *θυμὸν δ' οὐ δύναται κορέσαι.* Scilicet poeta scripsit *κατὰ νοῦν δ' οὐ δύναται τελέσαι.* his, cum praecederet *θυμὸν οὐχ ὑπερκορέσαις*, variando aliquis superscripsit, *θυμὸν δ' οὐ δύναται κορέσαι*, et ex hac dittographia mixtum est, quod codd. Theogn. habent: *θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.* poeta eleganter variavit:

πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις·
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, κατὰ νοῦν δ' οὐ δύναται τελέσαι.

(cf. v. 350 *ἐπί τ' ἐσθλὸς ὄροιτο δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε*). Tali aequatione, quam a grammaticis exercitam esse non paucis locis oculis ipse meis vidi in codicibus, factum est etiam, ut Aeschyl. Prometh. v. 1034 seqq. sic ad nos pervenerint:

Ἑρμ. *σὺ δὲ*
πάπταινε καὶ φρόντιζε μηδ' αὐθαδίαν
εὐβουλίας ἀμείνον' ἡγήσῃ ποτέ.
Χορ. ἡμῖν μὲν Ἑρμῆς οὐκ ἄκαιρα φαίνεται
λέγειν· ἄνωγε γάρ σε τὴν αὐθαδίαν
μεθέντ' ἐρευνᾶν τὴν σοφὴν εὐβουλίαν.

Hae repetitiones quibus chorus eadem quibus Mercurius modo usus est verba Prometheo ruminatur, in codices nostros inrepserunt, quod olim grammaticus male sedulus verbis Mercurii chori verba superscripsit. Mercurius sententiam eloquebatur magis in universum dictam, quam chorus dein propius ad Promethei res adcommodabat. hoc vel in ipsis verbis adhuc dispici potest. nam verba *πάπταινε καὶ φρόντιζε* manca et inperfecta sunt, dicebatur *φρόντιζε μὴ . . ἡγήσῃ ποτέ.* post *μὴ* substantivum littera consonante incipiens sequebatur, *μήδ'* propter sequentem vocalem scriptum est. Itaque quae codices habent hoc fere modo orta esse aio: *σὺ δὲ*

αὐθαδίαν
πάπταινε καὶ φρόντιζε μὴ δυσβουλίαν
εὐβουλίας
φρονήσεως ἀμείνον' ἡγήσῃ ποτέ.

Est forsitan qui ne posse quidem huiusmodi vitia inesse dicat in codice Mediceo, qui ex vetusto codice litteris maiusculis exarato descriptus sit. Is igitur v. c. ex conlatione codd. Vergil. Ribbeckiana discat, etiam litteris maiusculis grammaticorum adnotationes item maiusculis exaratas

superscriptas esse. Nulla in hac re differentia, et Mediceus refertus huiusmodi vitiis, quae mature poetarum maxime verba commutarunt. memineris tantum initii Persarum: *Δαρειογενὴς Δαρείου υἱός*. — Etiam in fragm. v. 499 seqq. quod codd. Theogn. habent:

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
γινάσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.

et quod Stobaeus:

ὥστε καταισχῦναι τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν.

sic coniungenda esse videntur:

ὥστε καὶ αἰσχῦναι τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν.

(i. e. *ὥστε αἰσχῦναι καὶ τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν.* utrumque, et *καί* et *τόν*, necessarium. postquam errore proclivi *καταισχῦναι* scriptum est, alii *καὶ* quod necessarium esse sentiebant scripserunt pro articulo, quem alii servarunt).

Sed in hoc vitiorum labyrintho diutius commorari hodie non licet: properandum est ad rem longe graviorem.

Indicenda enim sunt sollemnia, quibus qui instat dies cum universae patriae tum huic litterarum universitati festus sacerque, REGIS AVGVSTISSIMI GVILELMI I natalis, publice concelebrabitur. Et communis nostrae venerationis interpres erit vir illustrissimus FRANCISCVS HENRICVS REVSCH Rector universitatis magnificus. ad cuius orationem audiendam ipsius illustrisque Senatus nomine perillustrem universitatis Curatorem, professores et doctores amplissimos, clarissimos, commilitones ornatissimos, magistratus cum regios tum urbicos spectatissimos et quicumque rebus nostris bene volunt, ea qua par est observantia invito.

NATALICIA

REGIS AVGVSTISSIMI

G V I L E L M I

IMPERATORIS GERMANIAE

AB

VNIVERSITATE FRIDERICIA GVILELMIA RHENANA

DIE XXII M. MART. H. XI IN AVLA MAGNA CONCELEBRANDA

EX OFFICIO INDICIT

FRIDERICVS HEIMSOETH

ELOQ. PROF. P. O.

INEST FRIDERICI HEIMSOETHI
EMENDATIONVM THEOGNIDEARVM PARS III

BONNAE

FORMIS CAROLI GEORGI

1875

Emendationum Theognidearum parti alteri proximo anno editae, quam ad finem perducere neque chartae neque temporis angustiae tunc permittebant, tertiam data occasione submittam particulam. namque vitiorum praesertim reconditiorum, quae emendationem desiderant, in his fragmentis mature ab carminum integrorum perpetuitate avulsis etiam post egregias egregiorum virorum curas haud sane inopia est. Quamquam non potest hodie ubique restitui id quod olim in carminibus integris scriptum erat: quoniam manus eius qui hanc fragmentorum farraginem confecit, non pauca ex arbitrio diffinxit, alia quae non cohaerebant copulando utque melius copulari possent immutando, alia quae conexa erant cum aliis, ut melius per se starent, aliquo modo retractando. Quae compilandi interpolandique licentia quanta fuerit, in nonnullis adhuc observare licet exemplis, ubi integra carmina sive loci eorum integriores, ex quibus fragmenta excerpta sunt, nobis servati sunt. Sic in vv. 1003 seqq.:

Ἥδ' ἀρετή, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
κάλλιστόν τε φέρειν γίνεται ἀνδρὶ σοφῷ.
ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένῃ.

qui sumpti sunt ex versibus Tyrtaei (B. 12, 10 seqq.):

οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίη μὲν ὁρῶν φόνον αἱματόεντα
καὶ δηΐων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἱστάμενος.
ἥδ' ἀρετή, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένῃ
νωλεμέως, αἰσχρᾶς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθηται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος κ. τ. λ.

breviator, quae ad sententiarum communium, quas captabat, formam proxime accedere videbantur eligens, verbis *ἥδ' ἀρετή, τόδ' ἄεθλον,* omissis iis ad quae apud Tyrtaeum referebantur, tamquam prooemio usus est ad sequentia referendo. in quibus ipsis maluit *ἀνδρὶ σοφῷ* utpote latius patens scribere quam *ἀνδρὶ νέῳ.* et quae sequitur sententia cum post primum pentametrum satis rotunda esse videretur, reliqua omittere satius habuit. Vel magis arbitrarie e variis locis compilati sunt vv. 933 seqq.:

Παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ·
ὄλβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχε.
πάντες μιν τιμῶσιν· ὁμῶς νέοι οἵ τε κατ' αὐτὸν
χώρης εἴκουσιν τοί τε παλαιότεροι.
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει.

adhibitis maxime Tyrtaei versibus 12, 35—42, in quibus ille, postquam felicem viri in pugna pro patria mortui condicionem praedicavit, ita pergit:

εἰ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο, 35
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἕλῃ,
πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἠδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς Ἀΐδην.
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει, 40
πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἵ τε κατ' αὐτὸν
εἴκουσ' ἐκ χώρης οἵ τε παλαιότεροι.

In hoc loco interpolator primum pro eis, quae a Tyrtaeo de viro forti, qui vivus et victor ex pugna rediit, dicta sunt, quoniam ne iustum quidem sibi initium praebebant, aliam de rara fortitudinis cum pulcritudine coniunctione sententiam aliunde sumptam praeposuit. iam his Tyrtaei apodosin *ἀσυνδέτως* adiunxit, sed cum verbis *πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς* . . ea quae apud Tyrtaeum post alterum *ὁμῶς* sequuntur verba, etsi sic iterum asyndeton orationi inferebat, copulavit, ut scilicet, evitatis verbis *πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς Ἀΐδην* 'forti et pulcro' minus aptis, sententia eadem totum distichon expleret. Nunc in ordinem verborum reversus tertium distichon addidit, post quod non poterat non omittere sequentia, maximam partem scilicet iam antea adhibita. — Ceterum haec excerpta sunt ex Tyrtaei elegia, postquam locus ille iam ita corruptus erat, ut nunc apud Stobaeum scriptus est. nam illa ipsa, quae ibi leguntur, male se habent: non recte procedunt verba post v. 38, et mira est trium aetatum distinctio in verbis *νέοι οἵ τε κατ' αὐτὸν οἵ τε παλαιότεροι.* Quae quaestio nondum expedita a viris doctis cum longioris sit disputationis, paucis indicare liceat, quae ipse Tyrtaeus mihi videatur scripsisse:

εἰ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἕλῃ,
πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἠδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς Ἀΐδην.
ἦ γὰρ ἰὼν ἀστοῖσι μεταπρέπει οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,
πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς οἱ τοί τε κατ' αὐτὸν
χώρης εἴκουσιν τοί τε παλαιότεροι.

Ut in fr. Solon. XIII, 32 *ἡγεμόνων* scriptum est pro *ἢ γένος ὢν*, sic h. l. *γηράσκων* coaluisse videtur ex *ἦ γὰρ ἰὼν* (sive malis, propter syllabam finalem, *ἦ ῥα κιών*), 'namque dum incedit', et trium aetatum distinctionem, quae cum voce *γηράσκων* concinere videbatur, non nisi eo ortam esse putaverim quod *ὁμῶς νέοι οἵ τε* et *ὁμῶς ἴσοι οἵ τε* scriptum est pro *ὁμῶς οἱ τοί τε. Τοί τε κατ'*

αὐτὸν τοί τε παλαιότεροι eidem sunt atque *νέοι ἠδὲ παλαιοί* sive *νέοι ἠδὲ γέροντες*, sed *οἱ νέοι* in fine hexametri *οἱ κατ' αὐτόν* audiunt et *οἱ παλαιοί* in fine pentametri *οἱ παλαιότεροι*, cf. Tyrt. X, 22 in fine pentametri *ἄνδρα παλαιότερον*, ib. v. 19 initio hexametri *τοὺς δὲ παλαιοτέρους* (etiam Aeschyl. Pers. v. 19 scribendum est: .. *προλιπόντες ἔβαν, τοὶ μὲν ἐφ' ἵππων, τοὶ δ' ἐπὶ ναῶν κ. τ. λ.*).

Eandem de qua modo loquebar licentiam etiam in repetitionibus, quae codicibus Theognideis insertae sunt, contemplari licet. In duobus quae post v. 1164 in codd. leguntur distichis:

τοιοῦτός τοι ἀνὴρ ἔστω φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
γιγνώσκων ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καί ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω.

putaverit quis corrigendum esse: *τοιοῦτός σοι ἀνὴρ ἔστω φίλος κ. τ. λ.* At haec ex longiore contracta sunt loco, qui inde a v. 93 legitur:

ἤν τις ἐπαινήσῃ σε τόσον χρόνον ὅσσον ὁρῴης,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἱῇσι κακήν,
τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός, 95
ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷα, φρονῇ δ' ἕτερα.
ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
γινώσκων ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καί ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω. 100

Ex his igitur qui ultimam tantum sententiam daturus erat, ut haec per se staret, initium versus 95 *τοιοῦτός τοι . . ἀνήρ* adhibuit, etsi sic dativus male aberat. et huic uni sententiae epilogum qui olim ad plura referebatur adiunxit, cum scilicet omittere non posset, quae ad complendum distichon necessaria essent. Longior autem ille locus et ipse conglutinatus fuit, non paucis praetermissis, ex pleniore elegia, in qua de quaerendis fugiendisque sociis agebatur et sententiae ultimae subiuncta erant verba ad omnia quae praecedebant pertinentia: *σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ φράζεο κ. τ. λ.* Non enim cohaerent vv. 97—100 cum vv. 93—96, breviatoris scilicet culpa sententias communes quam plurimas cumulantis, qui etiam v. 93—96 ex variis locis composuit. Et ex iisdem elegiis in v. 39 seq.:

Κύρνε, κύει πόλις ἥδε, δέδοικα δὲ μὴ τέκῃ ἄνδρα
εὐθυντῆρα κακῆς ὕβριος ἡμετέρης.

et v. 1081 seq.:

Κύρνε, κύει πόλις ἥδε, δέδοικα δὲ μὴ τέκῃ ἄνδρα
ὑβρίστην, χαλεπῆς ἡγεμόνα στάσιος.

item in v. 597 seq.:

Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμίλει
ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον.

et v. 1243 seq.:

Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἔπειτ' ἄλλοισιν ὁμίλει,
ἦθος ἔχων δόλιον, πίστεος ἀντίτυπον.

hexametris eisdem alios pentametros adaptatos videmus, et in v. 53—60:

Κύρνε, πόλις μὲν ἔϑ' ἥδε πόλις, λαοὶ δὲ δὴ ἄλλοι,
οἳ πρόσϑ' οὔτε δίκας ᾔδεσαν οὔτε νόμους,
ἀλλ' ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον, 55
ἔξω δ' ὥστ' ἔλαφοι τῆσδ' ἐνέμοντο πόλεος·
καὶ νῦν εἷσ' ἀγαϑοί, Πολυπαΐδη· οἱ δὲ πρὶν ἐσϑλοὶ
νῦν δειλοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν;
ἀλλήλους δ' ἀπατῶσιν ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶντες,
οὔτε κακῶν γνώμας εἰδότες οὔτ' ἀγαϑῶν. 60

et vv. 1109—1114:

Κύρν', οἱ πρόσϑ' ἀγαϑοὶ νῦν αὖ κακοί, οἱ δὲ κακοὶ πρὶν
νῦν ἀγαϑοί· τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν;
τοὺς ἀγαϑοὺς μὲν ἀτιμοτέρους, κακίους δὲ λαχόντας
τιμῇς; μνηστεύει δ' ἐκ κακοῦ ἐσϑλὸς ἀνήρ.
ἀλλήλους δ' ἀπατῶντες ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶσιν,
οὔτ' ἀγαϑῶν μνήμην εἰδότες οὔτε κακῶν.

particulas varias varie compositas ante oculos habemus, nisi quod qui alterum locum confecit, quoniam versu *ἀκεφάλῳ 'καὶ νῦν εἷσ' ἀγαϑοί'* incipere non poterat, curavit, ut summam eorum quae praecedunt sententiam in unum cogeret versum, quod ut fieri posset, ordo rerum mutandus erat et pro polysyllabo *Πολυπαΐδη* versus 57 ex versu 53 *Κύρνε* adsciscendum. Hic locus in memoriam mihi vocat fragmentum Euripideum similiter conformatum, quod ex Danae fabula Stobaeus adfert (*N.* 328):

ἆρ' οἶσϑ', ὁϑούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
πένητες ὄντες οὐδὲν ἀλφάνουσ' ἔτι,
οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσϑεν, ὄλβιοι δὲ νῦν,
δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν κ. τ. λ.

in quibus pro *πένητες ὄντες*, quod non concinit cum voce *ἔτι* et altero membro, expecto *πένητες γεγῶτες*. et fuit, ni fallor, *γεγῶτες* ante quam per interpretationem amphibrachys pro iambo sive anapaesto initium senarii occupavit. Euripidem scripsisse arbitror:

ἆρ' οἶσϑ', ὁϑούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
ἄποροι γεγῶτες οὐδὲν ἀλφάνουσ' ἔτι,
οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσϑεν, ὄλβιοι δὲ νῦν,
δόξαν φέρονται κ. τ. λ.

(cf. Hes. *ἀπορούμενοι, πενόμενοι*, Plat. Rep. p. 552 *πένητα καὶ ἄπορον κεκλημένον*).

Quae sic observare licet, ubi plura ex integris carminibus tradita sunt, qui haec certa coniectura assequi possimus, ubi sola excerpta supersunt? Huiusmodi igitur locis, qui non rari sunt, omissis, in corrigendis versibus pergimus qui genuini sunt, sed aut librariorum incuria corrupti aut interpretamentis vitiati.

Ipsius Theognidis sunt necdum emendati versus 341 seqq.:

Ἀλλὰ, Ζεῦ, τέλεσόν μοι Ὀλύμπιε καίριον εὐχήν,
δὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν.
τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνέων
εὑροίμην, δοίην δ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας.
αἶσα γὰρ οὕτως ἐστί, τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν
ἀνδρῶν, οἳ τἀμὰ χρήματ' ἔχουσι βίῃ
συλήσαντες· ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,
χειμάρρῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος.
τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν, ἐπί τ' ἐσθλὸς ὄροιτο
δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε.

Varia in his temptarunt, sed non vidi neque qui 'canem' imaginemque inde sumptam probabiliter explicaret neque qui in versu altero dativum *χειμάρρῳ ποταμῷ*. Et hunc quidem dativum non dubitaverim errore scriptum esse a librario qui non videret, cohaerere quae fortuito hic in duos versus ceciderunt verba:

χαράδρην
χειμάρρου ποταμοῦ

(cf. Dionys. Perieg. v. 1077 . . *κείμενον οἷα κύλινδρον ἐπὶ χθονὸς, ὅν ῥ' ἀπὸ πέτρης χειμερίου ποταμοῖο κάτω σύρουσι χαράδραι*), quae verba de turbis Megaricis dicta sunt. *Ἐγὼ δὲ κύων* autem scriptum mihi videtur pro *ἐγὼ δ' ἀέκων*. ita ut poeta fugam a se invito, relictis omnibus rebus suis, institutam sic significaverit:

τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν
ἀνδρῶν, οἳ τἀμὰ χρήματ' ἔχουσι βίῃ
συλήσαντες· ἐγὼ δ' ἀέκων ἐπέρησα χαράδρην
χειμάρρου ποταμοῦ πάντ' ἀποσεισάμενος.
τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν κ. τ. λ.

Sic igitur abigendus mihi videtur canis ille molestus. nimirum postquam pro *ἐγὼ ΔΑΕ*, omissa littera simili, *ἐγὼ ΔΕ* exaratum est, altera vocis genuinae pars *ΚΩΝ* facile 'canem' procreavit. Ubi sic calami errore nova vox nata est et recte scripta et grammaticae metroque apta, diu illa lectores fallere potest, veluti vox *πνευμάτων* in loco celeberrimo Eurip. Iphig. Taur. v. 15: *δεινῆς τ' ἀπλοίας πνευμάτων τ' οὐ τυγχάνων*, pro quibus scripsi: *δεινῇ δ' ἀπλοίᾳ πλωΐμων οὐ τυγχάνων*, quod idcirca tango, ut addam malle me nunc pluralem, quo magis etiam quod libri habent explicatur:

δειναῖς δ' ἀπλοίαις πλωΐμων οὐ τυγχάνων

(cf. Herod. 2, 119 *ἀποπλώειν γὰρ ὡρμημένον αὐτὸν ἶσχον ἄπλοιαι*). Huiusmodi est etiam vox *εὖ πράττε* sive *εὖ πάσχε* in Theogn. v. 573:

εὖ ἕρδων εὖ πάσχ' ἔτι κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλοις·
τῆς εὐεργεσίης ῥηδίη ἀγγελίη.

sic *A* habet, reliqui *εὖ ἕρδων εὖ πράττε τί κ. τ. λ.*, quare distinxerunt:

εὖ ἕρδων εὖ πάσχε· τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλοις;
τῆς εὐεργεσίης ῥηδίη ἀγγελίη.

Sententiam, quantum scio, nemo adcuratius explicuit. Quae Bergkius proposuit: *εὖ πάσχων εὖ ἔρδε· τί κ' κ. τ. λ.* sive *εὖ ἔρδ' εὖ πάσχων· τί κεν κ. τ. λ.* non magis intellego quam vulgatam: non enim video neque hic neque illic ullum enuntiatorum nexum. Sententiam totius distichi satis eleganter enuntiatam non dubitabis hanc fuisse: si bene facis, non opus est alium praeconem mittere, benefacta sui ipsorum praecones. Ergo tenendum quod *A* habet *ἔτι* (*ἔτι ἄλλον ἄγγελον*), neque interrogatio fuit imperativum secuta, sed enuntiatum, in quo vocem *ἔτι* non verbum *πράσσε* sive *πάσχε* praecedebat, sed adverbium *περισσά*. nimirum pro *σὺ περίσσ'* librarii post *εὖ ἔρδων* propter locutionem tritam *εὖ πρᾶξαι* facile scribebant *εὖ πράσσε*, quod ipsum post *εὖ ἔρδων* in *εὖ πάσχε* mutandum videbatur grammatico cod. A, qui, etiamsi plerumque vetustiora nobis tradidit, tamen hic illic etiam de suo aliquid mutavit atque peccavit. Itaque poetam scripsisse puto:

εὖ ἔρδων σὺ περίσσ' ἔτι κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλοις·
τῆς εὐεργεσίης ῥηδίη ἀγγελίη.

Similiter a simili voce librarii aberrarunt in fragmento Euripidis ap. Polyb. V, 106 (*N.* 986), ubi de Lacedaemoniis legitur: . . . *κατὰ τὸν Εὐριπίδην ἦσαν ἀεὶ πρασίμοχθοί τινες καὶ οὔποτε ἥσυχοι δορί*, quod recte opinor olim mutavi in:

ἀεὶ
περισσόμοχθοι κοὔποθ' ἥσυχοι δορί.

(cf. quae in eandem sententiam dicta sunt: *περισσόφρων* Aeschyl. Prom. v. 328, *βροτῶν περισσοκαλλεῖς* in fr. Cratin. in Bekk. anecd. s. v. *ἀγανόν*).

Aliud huic distichon addam, in quo itidem in una voce emendatio huc usque haesit, v. 1357 seq.:

Ἀιεὶ παιδοφίλῃσιν ἐπὶ ζυγὸν αὐχένι κεῖται
Δύσμορον, ἀργαλέον μνῆμα φιλοξενίης.

Pro *δύσμορον* Ahrensius *δύσλοφον* correxit, de quo non dubitandum videtur, etsi partis alterius litterae satis dissimiles sunt. sed librarii non raro voces magis vulgares substituerunt, ubi poetae, ut solent, imagines suas adcurate expresserant, ut ne *δύσφορον* quidem, etsi paulo propius ad litteras traditas accedit, praeferendum ducam (cf. v. 1024 *οὔπω τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω δύσλοφον*, v. 848 *καὶ ζευγλὴν δύσλοφον ἀμφιτίθει*). Sed in fine pentametri vox genuina nondum reperta est. Emperius proposuit: *μνῆμ' ἀλιτοξενίης*, Hartungius: *μνῆμα φιλοφροσύνης*, Bergkius: 'conieci, inquit, *ἀργαλέης*, sed praeterea *φιλοξενίης* vix aptum, fort. *φιλημοσύνης*, vel *μνήματα δουλοσύνης*'. Ad hunc locum emendandum nova quae alibi hodie non legitur sed bona vox promenda videtur, quae et aptissima loco et *φιλοξενίης* quomodo oriri potuerit explicat. Scilicet quod Bergkius sententiae aptum esse sentiebat, cum proponeret *μνήματα δουλοσύνης* (in qua coniectura praeter litterarum dissimilitudinem pluralis numerus male se habet), id ipsum poeta ni fallor elegantius aptiusque reliquis dixit voce *φιλοζυγίης*. Quod ad substantiva cum voce *ζυγόν* composita adtinet, *διζυγία* hodie legitur, non legitur *τετραζυγία*. Legimus praeterea *συζυγία*, *διαζυγία*, *ὁμοζυγία*, *ἑτεροζυγία*, num dubitabimus etiam *φιλοζυγία* dictum esse? Itaque scribendum esse puto:

Ἀιεὶ παιδοφίλῃσιν ἐπὶ ζυγὸν αὐχένι κεῖται
δύσλοφον, ἀργαλέον μνῆμα φιλοζυγίης.

Difficilius est emendare vocem prorsus depravatam in ultimo versu fragmenti v. 1305—1310:

Θυμῷ γνοὺς, ὅτι παιδείας πολυηράτου ἄνθος
ὠκύτερον σταδίου, τοῦτο συνεὶς χάλασον
δεσμοῦ, μή ποτε καὶ σὺ βιήσεαι, ὄβριμε παίδων,
Κυπρογενοῦς δ' ἔργων ἀντιάσεις χαλεπῶν,
ὥσπερ ἐγὼ νῦν ὧδ' ἐπὶ σοί. σὺ δὲ ταῦτα φύλαξαι,
μηδέ σε νικήσῃ παιδαϊδη κακότης.

Hoc quidem adfirmaverim, non sufficere loco, quae huc usque proposita sunt. etenim coniecturae Hermanni *παιδὸς ἴση κακότης* et Hartungii *παῖδα ἴση κακότης*, ut potuerint dici post *μή* (*σέ γε νικήσῃ ποτέ*), non poterant post *μηδέ σε νικήσῃ*. In coniecturis Ahrensii *παῖδ' ἄϊδρις κακότης* et Bergkii *παῖδ' ἀδαῆ κακότης* alienus ab elegantia dictionis accusativus pronomini adpositus. si quid huiusmodi addere volunt, vocativo utuntur. neque etiam necessitudo intercedit inter *ἀϊδρείαν* sive *ἀδαημονίαν* et *κακότητα*. Latet, ni fallor, una vox, quae fuit adiectivum vocis *κακότης* minus vulgare. ac non dissimile veri mihi videtur, librarium, qui v. 1128 *δειλαλέους τε μυχούς* pro *δαιδαλέου τε λέχους* et alia similia scripsit, hoc loco *παιδαϊδη κακότης* exarasse pro:

μηδέ σε νικήσῃ παιπαλίμη κακότης.

cf. schol. Hom. Od. 10, 97 *παιπαλόεσσαν, τραχεῖαν. ἔνθεν κἂν τῇ συνηθείᾳ παιπάλιμον λέγομεν ἄνδρα τραχὺν καὶ μὴ ἁπλοῦν*, et Theognost. in Cram. Anecd. Oxon. II, 10 *παιπάλιμος ὁ ποικίλος καὶ ἐντεχνὴς ἐπὶ κακίᾳ*. Non haereo in verbis *ὄβριμε παίδων*, quibus puer praé ceteris animo violento praeditus significatur. — Hic locus in memoriam mihi vocat aliud adiectivum valde corruptum in elegiae Xenophanis loco ap. Athenaeum admodum male nobis tradito, ubi poeta suadet (B. fr. 1, 17 seqq.):

πίνειν ὁπόσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
οἴκαδ' ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλὰ πιὼν ἀναφαίνει,
ὡς ἡ μνημοσύνη, καὶ τὸν ὃς ἀμφ' ἀρετῆς, 20
οὔτι μάχας διέπει Τιτήνων οὐδὲ Γιγάντων,
οὐδέ τε Κενταύρων, πλασμάτων προτέρων,
ἢ στασίας φενδόνας, τοῖς οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν.
θεῶν δὲ προμηθείην αἰὲν ἔχειν ἀγαθήν.

In his emendarunt *οὐδὲ τὰ Κενταύρων πλάσματα τῶν προτέρων, στασίας σφεδανάς* et *αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν*. sed quomodo sibi explicaverint editores verba *μὴ πάνυ γηραλέος* nescio. quod vulgo vertunt 'nisi sis admodum vetulus' additamentum esset et obscurum et alienum. Vereor ne in voce *γηραλέος* idem acciderit quod in voce *γηράσκων* apud Tyrtaeum, de qua supra locutus sum. Xenophanem enim scripsisse arbitror:

μὴ πάνυ δὴ σφαλερός

'non prorsus iam titubans' (cf. Aristoph. Vesp. v. 1324 *ὁδὶ δὲ δὴ καὶ σφαλλόμενος προσέρχεται*, Xenoph. Symp. 2, 26 . . *ἢν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα, ταχὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται*). Sic in fragm. Eurip. *N.* 356:

τὰς οὐσίας γὰρ μᾶλλον ἢ τὰς ἁρπαγὰς
τιμᾶν δίκαιον· οὔτε γὰρ πλοῦτός ποτε
βέβαιος ἄδικος

prima vox coaluisse videtur ex:

τὰς οὖν δίκας γε μᾶλλον ἢ τὰς ἁρπαγὰς
τιμᾶν δίκαιον·

et in Antigonae Sophocleae v. 471:

δηλοῖ τὸ γέννημ' ὠμὸν ἐξ ὠμοῦ πατρὸς
τῆς παιδός, εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.

corrigendum videtur:

δηλοῖ τὸ μὲν λῆμ' ὠμὸν ἐξ ὠμοῦ πατρὸς κ. τ. λ.

(cf. schol. τὸ σκληρὸν αὐτῆς τοῦ φρονήματος ὁμολογεῖ πατέρα τὸν Οἰδιπόδα, et Hesych. λῆμα, φρόνημα). Apud Xenophanem in sequentibus conicio:

ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλὰ πιὼν ἀναφαίνει,
ὅσσ' οἱ μνημοσύν' ἦ,

et deinde (nam haec cohaerent):

καὶ τὸν, ὃς ἆθλ' ἀρετῆς,
οὔτι μάχας διέπει Τιτάνων οὐδὲ Γιγάντων κ. τ. λ.

(in quibus ἆθλα non praemia sunt sed certamina, ut ap. Pind. εἰ δ' ὄεθλα γαρύεν ἔλδεαι, φίλον ἦτορ, al.).

Addam his locos nonnullos in quibus nondum in pristinum ordinem reducta sunt singula enuntiata sive enuntiatorum partes.

V. 271 seqq. in codicibus sic exhibentur:

Ἴσως τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοὶ θνητοῖς ἀνθρώποις
γῆράς τ' οὐλόμενον καὶ νεότητ' ἔδοσαν.
τῶν πάντων δὲ κάκιστον ἐν ἀνθρώποις θανάτου τε
καὶ πασέων νούσων ἐστὶ πονηρότατον.
παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο καὶ ἅρμενα πάντα παράσχοις,
χρήματα δ' ἐγκαταθῆς πόλλ' ἀνιηρὰ παθών,
τὸν πατέρ' ἐχθαίρουσι καταρῶνται δ' ἀπολέσθαι,
καὶ στυγέουσ' ὥσπερ πτωχὸν ἐπερχόμενον.

Est cur primum sententiam huius fragmenti adcuratius exponam. Poeta de eis loquitur, qui ad senectutem provecti liberis (quod hodie quoque adhuc est ubi fiat) res suas (χρήματα i. e. τὴν οὐσίαν) committunt, statum sibi reditum sive alimenta stipulantes. Hoc ne quis faciat monet, namque liberi, inquit, tunc oderunt ac detestantur patrem, quem, si debita condicta quaerat ex stipulato, mendici instar tractant (verbis πόλλ' ἀνιηρὰ παθών molestiae significantur, quibus liberi patrem vexantes tandem eo adducunt ut res suas iis tradat). Haec igitur poeta sic elocutus est, ut, praemissis verbis παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο καὶ ἅρμενα πάντα παράσχοις (hoc scil. culpam auget: post tot et tanta beneficia), altera particula summam rem non sine vi inferret:

χρήματ' ἐπὶν καταθῇς κ. τ. λ., quod, cum constructio inchoata continuari videretur, in *χρήματα δ' ἐγκαταθῇς* abiit:

παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο καὶ ἄρμενα πάντα παράσχοις,
χρήματ' ἐπὴν καταθῇς πόλλ' ἀνιηρὰ παθὼν,
τὸν πατέρ' ἐχθαίρουσι καταρῶνται τ' ἀπολέσθαι,
καὶ στυγέουσ' ὥσπερ πτωχὸν ἐπερχόμενον.

Praeterea in verbis hanc sententiam introducentibus, ut magis per se stent, vocula *ἓν* inserenda videtur, sive initio *ἓν πάντων δὲ κάκιστον* sive in fine *ἓν τι πονηρότατον*. In fragmento ex Euripidis Phoenice (*N.* 803), in quo similia dicuntur, nisi quod illic de heroibus sermo est et de imperio liberis tradendo:

ἀλλ' οὔποτ' αὐτὸς ἀμπλακὼν ἄλλον βροτὸν
παραινέσαμι' ἂν παισὶ προσθεῖναι κράτη,
πρὶν ἂν κατ' ὄσσων τυγχάνῃ μέλας σκότος,
εἰ χρὴ διελθεῖν πρὸς τέκνων νικώμενον.

ultimus versus corruptus est. Weckleinius nuper proposuit: *εἰ χρὴ διελθεῖν μὴ τέκνων νικώμενον.* corrigendum est (cf. *ἢ γυναιξὶ δουλεύειν χρεών* Orest. v. 937):

ἢ χρὴ διελθεῖν πρὸς τέκνων νικώμενον.

Ad v. 563 seqq.:

Κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
ἄνδρα χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον.
τοῦ συνιεῖν, ὁπόταν τι λέγῃ σοφόν, ὄφρα διδαχθῇς
καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.

adnotant: ante primum versum videri plura intercepta esse. Non video, qualia fuerint ista. mihi calami erroribus dissoluta esse videntur, quae olim arcte conexa erant, in hunc fere modum: *ἢν κληθῇς ἐπὶ δαῖτα* sive

εἰσκληθέντ' ἐς δαῖτα παρέζεσθαί τε παρ' ἐσθλὸν
ἄνδρα χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον,
τοῦ συνέμεν θ', ὁπόταν τι λέγῃ σοφόν, ὄφρα διδαχθῇς
καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.

si *Θ* ante *Ο* intercidit, necessaria erat forma *συνιεῖν*.

Cohaesisse olim putaverim etiam tria frusta quae nunc separantur v. 1095 seq.:

Σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον, ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦθ' ἕρδειν, τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.

v. 1097—1100:

Ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι ὥστε πετεινὸν
ἐκ λίμνης μεγάλης, ἄνδρα κακὸν προφυγών,
βρόχον ἀπορρήξας· σὺ δ' ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην.

et 1101 seq.:

Ὅστις σοι βούλευσεν ἐμεῦ πέρι, καί σ' ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην φιλίην.

quorum hoc ultimum ne potuit quidem per se excerpi, cum nullam contineat sententiam. sed quin coniuncta fuerint omnia, nihil obstat. Scilicet amasius convitiis alius permotus sese avertit a poeta, qui nunc et ipse amicitiae vinculum tamquam rete perrumpens avolat:

Σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον, ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη
αὖθ' ἕρδειν, τῶν μὴ πρόσθε χάριν τίθεσο.
ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι ὥστε πετεινὸν
ἐκ λινέης νεφέλης, ἄνδρα κακὸν προφυγὼν
βρόχον ἀπορρήξας· σὺ δ' ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην,
χὥστις σοι βούλευσεν ἐμεῦ πέρι, καί σ' ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην φιλίην.

χὥστις (et ille qualis sit qui) iam Boissonadum proposuisse nunc video, et *ἐκ λινέης νεφέλης* (Aristoph. Av. 527 *βρόχους, παγίδας, ῥάβδους, ἕρκη, νεφέλας, δίκτυα, πηκτάς*) Graefium. Qui *ἐκ λύμης μεγάλης* vel similia coniecerunt, non cogitasse videntur, praemissam esse a poeta retis significationem, ut intellegerentur sequentia verba *ἄνδρα κακὸν προφυγών*, quae ad aucupem referenda sunt, et *βρόχον ἀπορρήξας*, quae ita cohaerent cum verbis *ἄνδρα κακὸν προφυγών*, ut *ἀπορρήξας* tempore antecedat verbum *προφυγών*.

Quod in versibus 429—438:

Φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν ἢ φρένας ἐσθλὰς
ἐνθέμεν· οὐδείς πω τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ᾧ τις σώφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα κἀκ κακοῦ ἐσθλόν.
εἰ δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός,
ἰᾶσθαι κακότητα καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.
εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,
οὔ ποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν· ἀλλὰ διδάσκων
οὔ ποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

Bergkius ordinem versuum ab ipso Theognide institutum a breviatore prorsus immutatum esse adfirmavit, non colligi hoc posse arbitror ex verbis Platonis in Menone (p. 95): *ἐν ἄλλοις δέ γε* (antea v. 33 seqq. tetigit) *ὀλίγον μεταβὰς εἰ δ' ἦν ποιητόν, φησίν, καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα, λέγει πως ὅτι πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν, καὶ οὔ ποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός κ. τ. λ.* Neque hoc firmatur Aristot. Eth. Nic. X, 10 verbis: *εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ λόγοι αὐτάρκεις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἐπιεικεῖς, πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους δικαίως ἔφερον κατὰ τὸν Θεόγνιν κ. τ. λ.* Sicut Aristoteles sententiam Theognidis in universum adhibens v. 435 ad *λόγους* suos retulit, sic Plato quoque, quod ei familiare est, liberius verbis poetae usus est. dum enim de sophistis loquitur, Theognidis Asclepiadae ei minus conveniebant, quare, versu posteriore, qui summam rei continet, praemisso, interposuit verba *οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν* (cf. Plat. legg. p. 629 et 660, ubi versus Tyrtaei fr. XII hoc ordine tanguntur: 1. 6. et 1. 12. 11. 4). Apud Theognidem cum medicis coniuncta erant et verba *ἰᾶσθαι κακότητα καὶ ἀτηρὰς φρένας* et *μισθοί*, qui sane Platonis temporibus etiam ad so-

phistas referri poterant. Neque etiam mirum videtur, ex his ipsis Theognidis verbis sumptam esse et in proverbium abiise sententiam idem rotunde dicentem, quae sic ubique adhiberi poterat: *οὐδ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός*, quam a Clearcho (ap. Athen. p. 256), Plutarcho et Chrysostomo adhibitam videmus (cf. quod ex versu Sophocleo *ὅρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς ὕδωρ γράφω*, ut sententia latius pateret, sumptum est *ὅρκους γυναικὸς εἰς ὕδωρ χρὴ γράφειν* ap. Macar., et *πᾶσιν γὰρ εὖ φρονοῦσι συμμαχεῖ τύχη* in mon. Men. ex Eur. fr. *N.* 601 *ὡς τοῖσιν εὖ φρονοῦσι συμμαχεῖ τύχη*, al.). certe non nisi errore fortuito (*εἰ* et *οὐ* saepe permutantur) sive ex illius sententiae memoria in recentioribus Theognidis codicibus *οὐ δ'* scriptum esse potest a librariis, qui nihil aliud ante oculos habebant, quam hanc versuum compositionem, in qua *εἰ δέ* necessarium, *οὐδ'* ineptum est. Non certiore argumento in v. 173 seqq.:

Ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι μάλιστα
καὶ γήρως πλεῖον, Κύρνε, καὶ ἠπιάλου.
ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντον
ῥιπτεῖν καὶ πετρέων, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων.

verba *ἣν δὴ χρὴ* a breviatore profecta esse, ipsum Theognidem *χρὴ πενίην* scripsisse ex eo colligi mihi videtur, quod quicumque hac sententia, quae multis placuit, usi sunt, hoc exhibent. Etenim non solum horum fragmentorum compositor, sed etiam scriptores, qui Theognidis aliorumque versibus usi sunt, unum et alterum in suum usum mutarunt. Qui hanc de paupertate sententiam adferebant, non poterant aliter incipere, sive hoc unus primum fecit, quem ceteri secuti sunt, sive etiam plures eadem ducti necessitate (quod etiam ad Stobaeum pertinet). ab ipso Theognide verisimilius est verba illa sententiae, quae causam continebat, sic per *ἣν δὴ χρή* adiuncta esse.

In v. 1153 seq. editur:

Εἴη μοι πλουτεῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνέων
ζώειν ἀβλαβέως μηδὲν ἔχοντι κακόν.

Dubito in eodem enuntiato coniuncta fuisse *πλουτεῦντι* et *ἔχοντι*, *κακῶν* et *κακόν*. Et *K*, qui in aliis quoque locis solus lectionem genuinam servavit, *πλουτεῖν* habet. fuit igitur fortasse:

Εἴη μοι πλουτεῖν πασέων τ' ἀπάτερθε μεριμνέων
ζώειν ἀβλαβέως μηδὲν ἔχοντι κακόν.

In v. 549 seqq.:

Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει,
Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε ταχυπτέρνοισι χαλινούς·
δῆων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κέλευθον,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.

interpungunt nunc omnes Bekkerum secuti post *μεσηγύ*, non cogitantes, inania sic reddi verba *διαπρήξουσι κέλευθον*, quibus addendum fuisset *ταχέως* vel simile quid. Id ipsum autem initio versus dictum fuit verbis *οὐ πολλῷ* (cf. v. 618, ubi A. et plur. codd. *πολλόν* exhibent pro *πολλῷ*, quod K. et Stob. servarunt). quare scribendum videtur:

οὐ πολλῷ τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κελεύθου,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.

Male distinguunt omnes etiam in v. 446:

ἀθανάτων δὲ δόσεις
παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ'· ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.

et propterea nonnulli pro *ἔχειν* coniecerunt *φέρειν* et *ὀχεῖν*. sed *ἔχειν* hic non cohaeret cum verbo *ἐπιτολμᾶν*, quod per se dictum est (ut *τολμᾶν* in v. 591 *τολμᾶν χρὴ, τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι*), sed cum *διδοῦσιν*: *οἷα διδοῦσιν ἔχειν*, qui dicendi modus poetis vetustioribus admodum usitatus est. exempla nonnulla ex variis scriptoribus adponam: Hom. Od. 2, 335 *οἰκία δ' αὖτε τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν*, hymn. in Merc. v. 497 *Ἑρμῆ δ' ἐγγυάλιξεν ἔχειν μάστιγα φαεννήν*, in Ven. v. 213 *τούς (τοὺς ἵππους) οἱ δῶρον ἔδωκεν ἔχειν*, Mimnerm. fr. 4, 1 B. *Τιθώνῳ μὲν ἔδωκεν ἔχειν κακὸν ἄφθιτον ὁ Ζεὺς γῆρας*, Pind. Pyth. XII, 22 *εὗρεν θεός· ἀλλά νιν εὑρδῖσ' ἀνδράσι θνατοῖς ἔχειν* (quibus verbis Pindarus fabulam vulgarem corrigit, quae Minervam tibiam abiecisse narrabat, postquam sensisset os ea deformari), Eurip. Bacch. v. 422 de Dionyso *ἴσα δ' εἴς τε τὸν ὄλβιον τόν τε χερείονα δῶκ' ἔχειν οἴνου τέρψιν ἄλυπον*, cf. in ipsis Theognideis v. 562 *εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν*, v. 1057 *αὗται (αἱ Μοῦσαι) γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα σοὶ καὶ ἐμοί κ. τ. λ.*, v. 1387 *Κυπρογενὲς Κυθέρεια δολοπλόκε, σοί τι περισσὸν Ζεὺς τόδε τιμήσας δῶρον ἔδωκεν ἔχειν*. Sic igitur etiam in v. 446, etsi hic dativus non diserte additus est, scribendum:

ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν ἔχειν.

Nondum in ordinem redacti sunt etiam v. 773 seqq.:

Φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην,
Ἀλκαθόῳ Πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος·
αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε
τῆσδε πόλευς, ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ
ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας,
τερπόμενοι κιθάρῃ καὶ ἐρατῇ θαλίῃ
παιάνων τε χοροῖς ἰαχῇσί τε σὸν περὶ βωμόν.

In versu sexto et septimo res diversae male mixtae sunt in librorum lectione et in coniecturis *κιθάρῃ τ' ἠδ' ἐρατῇ θαλίῃ, κιθαρῇς ἠδ' ἐρατῇ θαλίῃ*, al. Cohaerebant *κιθαρῇς τε παιάνων τε χοροῖς ἰαχῇσί τε*, in quibus *παιάνων χοροί* (ut in Pindari de Hyperboreorum festo Apollineo verbis Pyth. X, 38 *παντᾷ δὲ χοροὶ παρθένων λυρᾶν τε βοαὶ καναχαί τ' αὐλῶν δονέονται*) de cantu dictum est, *κιθαρῇς* de fidium concentu (hinc pluralis necessarius) et *ἰαχῇσι* de laetis populi vociferationibus (quod ap. Pindarum l. c. v. 35 voce *εὐφαμίαις* dictum est: *ὧν θαλίαις ἔμπεδον εὐφαμίαις τε μάλιστ' Ἀπόλλων χαίρει*, quod inde a Boeckhio male vertunt: quorum 'epulis' et 'cantibus', quo totus locus turbatur: sequitur demum *Μοῖσα δ' οὐκ ἀποδαμεῖ* et *εἰλαπινάζοισιν εὐφρόνως*). Iam cum haec omnia fiant *ἐν ἐρατῇ θαλίῃ*, verba corrupta sic corrigenda esse videntur:

τερπόμενοι κιθαρῇς τ' εἰν ἐρατῇ θαλίῃ
παιάνων τε χοροῖς ἰαχῇσι τε σὸν περὶ βωμόν.

In v. 1373 seq.:

Οὐδαμά πω κατέμεινας ἐμὴν χάριν, ἀλλ' ὑπὸ πᾶσαν
αἰεὶ σπουδαίην ἔρχεαι ἀγγελίην.

Bergkius *οἴχεαι* proposuit, Herwerdenus praeterea *σπουδαίως* sive *σπουδάζων*. quod non verisimile dixerim non solum propter litteras traditas, sed etiam propter abundantiam minus elegantem in verbis *ὑπὸ πᾶσαν* et *αἰεί*. in hac potius voce vitium latere arbitror poetamque scripsisse:

Οὐδαμά πω κατέμεινας ἐμὴν χάριν, ἀλλ' ὑπὸ πᾶσαν
καὶ μὴ σπουδαίην οἴχεαι ἀγγελίην.

i. e. ad nuntium qualemcumque, etiam non serium.

Offendo praeterea in his locis: v. 819 seq. omnes legunt:

Ἐς πολυάρητον κακὸν ἥκομεν, ἔνθα μάλιστα,
Κύρνε, συναμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.

Deliberantis esset: *ἔνθα μάλιστ' ἂν . . λάβοι*, optantis est:

ἔνθα τάχιστα,
Κύρνε, συναμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.

Πολυάρητον est una ex vocibus, quae semel tantum sic adhibitae leguntur. sed quis dubitabit, cum *ἀρά* et *ἀρᾶσθαι* in utramque partem dicerentur? — Hoc loco defendere liceat a Theognide coniecturam nuper propositam a Weckleinio in uno quem Euripideis interposuit loco Theognidis. Qui enim optime traditi sunt versus 653 seq.:

Εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισιν,
Κύρν', ἀρετῆς δ' ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι.

in his adfirmat ille corrigendum esse: *ἀρῆς δ' ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι*. Nemo umquam dixit *ἀρῆς ἔραμαι*. *Ἀρετή* autem quid illis temporibus significare potuerit, satis multi loci docent, velut v. 129 *μήτ' ἀρετὴν εὔχου, Πολυπαΐδη, ἔξοχος εἶναι μήτ' ἄφενος*, v. 30 *πέπνυο, μηδ' αἰσχροῖσιν ἐπ' ἔργμασι μηδ' ἀδίκοισιν τιμὰς μηδ' ἀρετὰς ἕλκεο μηδ' ἄφενος*, ubi fuit qui *ἀρχάς* coniceret, al. Vocis *ἀρετή* eadem historia est atque vocis *ἀγαθός*: dicebantur de praestantia in rebus omnibus quae priscorum temporum hominibus maximi erant momenti: de fortitudine, potestate, opibus, honoribus. deinde magis magisque, progrediente humanitatis cultu, ad internam hominis virtutem referebantur. Quonam sensu dicta sint in unoquoque loco ex reliquis intellegitur.

In v. 687 seq.:

Οὐκ ἔστιν θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι
οὐδὲ δίκην εἰπεῖν· οὐδενὶ τοῦτο θέμις.

dubito de verbis *δίκην εἰπεῖν*. expecto *δίκην αἰτεῖν* (cf. Eurip. Andr. v. 1002 *πικρῶς δὲ πατρὸς φόνιον αἰτήσει δίκην ἄνακτα Φοῖβον*).

In v. 699 seqq.:

Πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίνεται ἥδε,
πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος,
οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ραδαμάνθυος αὐτοῦ,
πλείονα δ' εἰδείης Σισύφου Αἰολίδεω,

ὅστε καὶ ἐξ Ἀΐδεω πολυιδρίῃσιν ἀνῆλθε,
πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις,
ἥτε βροτοῖς παρέχει λήθην, βλάπτουσα νόοιο.

vocem βροτοῖς librario malim tribuere quam poetae, quem ἥτε νεκροῖς παρέχει λήθην scripsisse putaverim (cf. Hom. Od. 11, 475 πῶς ἔτλης Ἀΐδόςδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ ἀφραδέες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων;).

Calami error singularis extat in fragmento v. 1283—1294, in quo poeta amasium ut ne nimis durus sit ac fastosus monet, ne ei contingat quod olim Atalantae:

ὥς ποτέ φασιν
Ἰασίου κούρην, παρθένον Ἰασίην,
ὡραίην περ ἐοῦσαν, ἀναινομένην γάμον ἀνδρῶν
φεύγειν· ζωσαμένη δ' ἔργ' ἀτέλεστα τέλει,
πατρὸς νοσφισθεῖσα δόμων, ξανθὴ Ἀταλάντη·
ᾤχετο δ' ὑψηλὰς ἐς κορυφὰς ὀρέων
φεύγουσ' ἱμερόεντα γάμον, χρυσῆς Ἀφροδίτης
δῶρα· τέλος δ' ἔγνω καὶ μάλ' ἀναινομένη.

Apertum est librarium dormitantem in fine versus 1288 primum vocabulum repetiisse, ita ut e litteris nihil sumi possit. sed tamen ex horum carminum simplicitate colligi posse videtur, in hoc versu nil nisi τὸ τίς πόθεν indicatum fuisse:

Ἰασίου κούρην, παρθένον Ἀρκαδικήν.

Quod Bergkius coniecit Παρθένιον κατ' ὄρος vix praemisisset poeta, qui dicturus erat πατρὸς νοσφισθεῖσα δόμων et ᾤχετο δ' ὑψηλὰς ἐς κορυφὰς ὀρέων. Etiam in v. 1241 seq.:

χαιρήσεις τῇ πρόσθε παροιχομένῃ φιλότητι,
τῆς δὲ παρερχομένης οὐκέτ' ἔσῃ ταμίης.

παρερχομένης propter praecedens παροιχομένῃ scriptum est, ut non nimis premendi sint singularum litterarum tractus. Quod Bergkius proposuit τῆς γὰρ ἐπερχομένης aptius esset, si praecederet admonitio argumento probanda. Teneri potest τῆς δὲ, si τῇ πρόσθε παροιχομένῃ φιλότητι oppositam fuisse sumimus τήν ποτε ἐρχομένην:

χαιρήσεις τῇ πρόσθε παροιχομένῃ φιλότητι,
τῆς δέ ποτ' ἐρχομένης οὐκέτ' ἔσῃ ταμίης.

i. e. τῆς ποτ' ἐπερχομένης.

In sententia de ira, quae syllogae Theognideae ex Stobaeo addita est (v. 1223):

Οὐδὲν, Κύρν', ὀργῆς ἀδικώτερον, ἢ τὸν ἔχοντα
πημαίνει θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.

οὐδὲν ὀργῆς ἀδικώτερον per se quidem verissime dictum est. sed qui dicturus erat, iram πημαίνειν τὸν ἔχοντα θυμῷ δειλὰ χαριζομένην, is non video cur quid praemiserit de iniustitia. ut Theognidem ἀλαώτερον vel simile quid scripsisse putem, quod verbis sequentibus probabatur. Similia de invidia Carcinus dixit in fragmento apud Stobaeum male sic tradito (*N.* 9):

χαίρω σ' ὁρῶν φθονοῦντα, τοῦτ' εἰδὼς ὅτι
ἓν δρᾷ μόνον ἴδιον ὢν ποιεῖ φθόνος·
λυπεῖ γὰρ αὐτὸ τὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους.

Pro *ἴδιον* Porsonus *δίκαιον* correxit, pro *αὐτὸ τὸ κτῆμα* alii coniecerunt *αὐτὸ κτῆμα*, quod Meinekius damnavit, Nauckius *αὐτόχρημα*, quo lusus verborum extinguitur sine dubio ab ipso poeta profectus. ergo *τὸ κτῆμα* tenendum, metrum restituendum, et praeterea *μόνον*, quod quamvis per se verum ab hoc loco alienum est, corrigendum:

χαίρω σ' ὁρῶν φθονοῦντα, τοῦτ' εἰδὼς, ὅτι
ἓν δρᾷ μὲν οὖν δίκαιον ὧν ποιεῖ φθόνος·
λυπεῖ γὰρ αὖ τὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους.

In omnibus de quibus huc usque locutus sum locis scriptura genuina calami errore corrupta erat. quibus pauca addam de locis interpretatione mutatis. Etenim ex magna variarum lectionum farragine, quam ante oculos habemus in codicibus Theognideis, apud Stobaeum, Athenaeum multosque alios scriptores inde a Platone et Aristotele, a quibus singulae huius sylloges sententiae adferuntur, sicut calami errores ita etiam vitia interpretamentis adscriptis nata corrigenda sunt, ubicumque locorum genuina reperiantur. In utraque parte codex Mutinensis praestat, ita tamen ut non careat utriusque generis vitiis. In locis non paucis solus recte scripta praebet, quae alibi calami erroribus corrupta sunt, ut in v. 56 *τῆσδε πόλεος* pro *τήνδε πόλιν*, in v. 218 *κρέσσων* pro *κραιπνόν*, v. 228 *βίον* pro *νόον*, v. 245 *ἀλλὰ μελήσεις* pro *οὐδέ γε λήσεις*, v. 269 *ἐπίμυκτος* pro *ἐπίμικτος*, v. 301 *ἁρπαλέος* pro *ἀργαλέος*, v. 349 *ὄροιτο* pro *ἄροιτο*, v. 386 *παράγει* pro *προάγει*, v. 395 *τὰ δίκαια φρονεῖ* pro *τ' ἄδικα φρονέει*, v. 497 *ἔγχει* pro *δὲ ἔχε*, v. 543 *γνώμονα* pro *γνώμην*, v. 584 *τῶν φυλακή* pro *τῇ φυλακῇ*, v. 641 *κ' εἰδείης* pro *κήδει ὁ εἷς*, v. 763 *ὀρθώσαι* pro *ἀρθρώσαι*, v. 803 *κέρδεσιν εἴκων* pro *κέρδεος εἶναι*, v. 835 *δειλὰ* pro *πολλά*, v. 859 *παυράκι* pro *πολλάκι*, v. 877 *αὖ* pro *ἂν*, v. 1049 *πατὴρ* pro *φίλῳ*, v. 1053 *μαινομένων πέτεται* pro *μαρναμένων μάχεται*, v. 1198 *ἀρότου* pro *ἀρότρου*. In aliis locis et ipse sive ex aliis scriptoribus corrigitur, ut ex Aristotele in v. 125 *οὐ γὰρ ἂν εἰδείης* pro *οὐδὲ γὰρ εἰδείης*, v. 177 *πᾶς γὰρ ἀνὴς* pro *καὶ γὰρ ἀνήρ*, v. 227 *ἀνδράσι κεῖται*, quod etiam ap. Stob. legitur, pro *ἀνθρώποισιν*, sive etiam e reliquis codd. Theognid., ut in v. 151, ubi *πρῶτον κακῷ ἀνδρὶ* habet pro *πρῶτον κακὸν ἀνδρί*, v. 169 *ὃ δὲ* pro *ὃν δέ*, v. 203 *θυμὲ* pro *Κύρνε*, v. 297 *πάντας* pro *πάντες*, v. 305 *πάντες* pro *πάντως*, v. 381 *ὅστις* pro *ἐστί*, v. 491 *αἰνεῖσθαι* pro *ἀρνεῖσθαι*, v. 684 *χαλεποὶ* pro *χαλεπῇ*, v. 697 *οὐ* pro *εὖ*, v. 910 *τύχην* pro *ψυχήν*, v. 1038 *θέλων* pro *θεῶν*, v. 1201 *ἡνίοχοι* pro *ἡμίονοι*. Ita etiam in locis nonnullis genuina servavit quae alibi grammaticorum opera depravata sunt. Non loquor de iis, quae prorsus ex libidine commutata leguntur, cuiusmodi non pauca apud Stobaeum maxime reperiuntur, ubi vel ineptissima inlata sunt (ut in v. 183, ubi remotis arietibus asinisque canes immissi sunt ne metro quidem sufficientes: *κύνας μὲν δὴ νῶϊ διζήμεθα κ. τ. λ.*, vel. v. 1129, ubi ad evitandum vocabulum obscurum initio versus positum *οὐδέ γε μήν* inepte scriptum est); neque etiam ea nunc dico, quae aut ex memoria sive etiam variandi cupiditate non adcurate adferuntur aut a scriptoribus unicuique in quo adhibebantur loco adcommodata sunt. quae singularis sententiarum communium ac praeceptorum, ex quibus haec fragmenta maximam partem composita sunt, est libertas. Ab his omnibus et diversa sunt et internosci plerumque possunt (si quidem grammaticorum morem noverimus) ea, quae ut in genuinorum locum inreperent interpretum industria ansam dedit. Reliqui codices Theognidei glossemata habent, ubi Mutinensis genuina servavit, in v. 163 *κακῷ* et *φαύλῳ* pro *δειλῷ*, v. 393 *λυ-*

ποῦ pro *ἀσῶ* (Hes. *ἀσωμένη, λυπουμένη*), v. 939 *λιγύρ'* (*ἀδέμεν*) pro *λίγ'* (*ἀειδέμεν*) (Hes. *λίγα, λιγυρῶς*), v. 973 *ὃν ἐπεί ποτε γαῖα καλύψῃ* pro *ὃν πρῶτ' ἐπὶ γαῖα καλύψῃ*, v. 981 *τέρποι* pro *θέλγοι* (Hes. *θέλγει, τέρπει*), v. 150 *ἡ δ' ἀρετή* i. e. periphrasis interpretationem pro *ἀρετῆς μοῖρα*, v. 365 *οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν* i. e. ordinem verborum logicum pro *ἀστῶν δ' οὐ δύναμαι γνῶναι νόον* (sic in v. 104 *τοῦ μεταδοῦν ἐθέλει* primum in *τοῦ μέγα δοῦν' ἐθέλει*, dein in *δοῦναι θέλει τὸ μέγα* abiit), v. 702 *Αἰολίδου Σισύφου* et v. 711 *Σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως* ex mira prosodiae inscitia pro *Σισύφου Αἰολίδεω* et *πάλιν ἤλυθε Σίσυφος ἥρως*. In aliis locis Mutinensis et ipse cum reliquis omnibus codicibus Theognideis glossemata habet, velut in v. 35 *ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι*, ubi Bergkius ex Aristotelis verbis in Eth. Nic. IX, 12 *ἀπομάττονται γὰρ παρ' ἀλλήλων, οἷς ἀρέσκονται· ὅθεν τὸ 'ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλά'* egregie collegit, ipsum Theognidem *ἀπομάξεαι* scripsisse, pro quo apud Platonem et Xenophontem *διδάξεαι* legitur (*ἀπομάξεαι* Aristophani quoque obversatum esse videtur in Ran. v. 1040, ubi Aeschylum de Homero dicentem fecit: *ὅθεν ἡμὴ φρὴν ἀπομαξαμένη πολλὰς ἀρετὰς ἐποίησεν κ. τ. λ.*). Versus (teste Hermia) Solonis in Mutinensi v. 1254 sic scripta sunt:

Ὄλβιος, ᾧ παῖδές τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι
θηρευταί τε κύνες καὶ ξένοι ἀλλοδαποί.

in Plat. Lysid. p. 212 hoc modo:

Ὄλβιος, ᾧ παῖδές τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι
καὶ κύνες ἀγρευταὶ καὶ ξένος ἀλλοδαπός.

In his Platoni pluralis *ξένοι ἀλλοδαποί* reddendus est, qui errore proclivi (cf. Pind. Pyth. VI, 12 *οὔτ' ἄνεμος ἐς μυχούς* pro *οὔτ' ἄνεμοι ἐς μυχούς*) in singularem abiit; sed in altera versus parte *θηρευταί* interpretando pro *ἀγρευταί* scriptum esse videtur (Hes. *ἄγρα, θήρα*), quo facto mutandus erat ordo verborum propter metrum, ut v. 936 in verbis Tyrtaei pro *χώρης εἴκουσιν* ex interpretatione *ἐκ χώρης εἴκουσιν* (sequente adhuc *τοί τε*) ortum est, quod ap. Stobaeum legitur: *εἴκουσ' ἐκ χώρης*, quo facto etiam *οἵ τε* pro *τοί τε* scribebatur (in v. 648 *αὐτὰρ ἀναιδαίη γαῖαν ἐπιστρέφεται* metri defectus ex glossemate *ἐπέρχεται* ortus additamento inepto expletus est apud Stobaeum, ubi *γαῖαν ἐπέρχεθ' ὁμῶς* legitur). In v. 845 codices *εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα* habent pro *ἀνδρὶ* idque pro *εὖ μὲν κείμενα φωτί*. Versus 155 seq. codices Theognidei sic exhibent:

Μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς
μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε.

Stobaeus hoc modo:

Μήποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς
μηδ' ἀχρημοσύνην, Κύρνε, κακὴν πρόφερε.

In his *χαλεφθείς* vocem genuinam esse, *χολωθείς* glossema, non dubitandum videtur, cum et aptissimum sit sententiae *χαλεφθείς* ('offensus', *ἐρεθισθείς*, ut ap. Hes. leg. *χαλέπτει, ἐρεθίζει*, cf. Callim. Cer. v. 49 *μή τι χαλεφθῇ πότνια Δαμάτηρ*) et hoc illo interpretarentur (Hes. *χαλεψάμενος, χολωθείς*). *Χολωθεὶς* cur quis mutaverit, non intellegitur. Iam cum etiam vocula *τοι*, quae adfirmantis est, non admonentis, h. l. ferri nequeat, Stobaei autem *μήποτέ μοι* (quod ex animo adhortantis est) cum *Κύρνε* in altero versu concinat, haec quoque genuina esse videntur, nisi quod *Κύρνε, κακὴν πρόφερε* scriptum sit pro *Κύρν', ὀλοὴν πρόφερε* (Hes. *ὀλοόν, κακόν*), unde et *οὐλομένην* et vocis *Κύρνε* obscuratio explicaretur:

Μήποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς
μηδ' ἀχρημοσύνην, Κύρν', ὀλοὴν πρόφερε.

Si *οὐλομένην πρόφερε* genuinum est, pro *τοι* scribendum *τῳ*, ut cohaeserint *μήποτε ἀνδρί τῳ πρόφερε*. Etiam Tyrt. X, 11 pro *εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὥρη γίγνεται* corrigendum videtur *ἀνδρός τευ ἀλωμένου*. In sententia v. 693 seq.:

Πολλούς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφραίνοντας·
γνῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.

apud Stobaeum legitur: *γνῶναι γὰρ χαλεπὸν παῦρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ*. ad quam vocem Bergkius adnotat: 'i. e. *καιρόν*'. Si hoc certum esset, non dubitaverim de restituendo: *γνῶναι γὰρ χαλεπὸν καιρὸν, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ*. Sed *παῦρον* mixtum potius videtur ex voce genuina *μέτρον* et glossemate *πέρας* (Hes. *μέτρον, πέρας*), cuiusmodi voces hybridae non rarae sunt in codicibus, quod alibi saepius indicavi; in Theognideis cf. v. 996 *κρέσσονες* et *ἀρέσσονες* ex *κρέσσονες* et *ἀρείονες*, v. 102 *κεῖνος* (*ἀνὴρ*) ex *κακός* et *δειλός*, v. 733 in A. *διατάφρεσι* ex *διὰ* et *μετὰ φρεσί*.

Est ubi voces genuinae calami errore corruptae ex glossematis emendantur. sic in v. 593 *μήτε κακοῖσιν ἀσῶντα* codicis A ex interpretatione *μήτε κακοῖσι λυποῦ* in *ἀσῶ* corrigitur, in v. 299 *οὐδεὶς δή* ex *οὐδ' ἐθέλει* i. e. *οὐδεὶς θέλει* in *οὐδεὶς λῇ*, in v. 597 *ἀτάρ* ex *ἔπειτα* in repetitione post v. 1242 in *ἄφαρ*. In v. 877 *ἥβανό μοι, φίλε θυμέ*, Bergkii et Ahrensii coniectura *ἥβα μοι, φίλε θυμέ*, repetitione post v. 1070 probatur, ubi *τέρπεό μοι* legitur, etsi propter hunc verbi *ἡβᾶν* usum rariorem huius interpretationis exempla non praesto sunt. voce *τέρπεσθαι* plerumque *ἥδεσθαι* explicant, ut *τέρπεό μοι* videri possit *ἥδεό μοι* significare. sed in eandem sententiam voce *ἡβᾶν* utebantur. In aliis locis ipsum glossema vitium traxit, ita ut nonnumquam variae lectionis speciem offerat. Quod in v. 1179 seq.: *Κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ καὶ δείδιθι· τοῦτο γὰρ ἄνδρα εἴργει μηθ' ἕρδειν μήτε λέγειν ἀσεβῆ* apud Orionem pro *μήθ' ἕρδειν* legitur *μήτε παθεῖν*, ex interpretatione *πράττειν* (Hes. *ἕρδειν, πράττειν*) metro iubente natum est, ut in v. 299 *οὐδεὶς θέλει* in *οὐδ' ἐθέλει* abiit. In v. 425, ubi codices omnes habent: *πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον*, vocabulum *πάντων* corruptum esse ex *πάντως* idque glossema esse vocis *ἀρχήν*, in altera emendationum parte exposui. Ibidem exemplum glossematis in alienum locum delati indicavi in v. 497, in quo pro *ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ πίνῃ ὑπὲρ μέτρον κ. τ. λ.* apud Stobaeum *ἄφρονος ἀνδρὸς ἄγαν καὶ σώφρονος* legitur, quod ad alterius versus verba *ὑπὲρ μέτρον* pertinet. Idem accidit in v. 321 seq., ubi pro *εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσῃ, ἀφραίνων κακίην οὐ δύναται κατέχειν* apud Stobaeum scriptum est: *ἀφραίνων βίοτον οὐ δύναται κατέχειν*, in quibus interpretatio vocis *βίον* in alterum versum inrepsit. Simili modo, sed gravius corruptum est fragmentum Euripidis ex Telepho (*N* 708), quod apud Sextum Empiricum adv. ethic. 56 sic scriptum est:

τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ; νόσον μικρὰν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἄλυπον
ἔχων βιοτὴν ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

in Stob. flor. 93, 19 sic:

σμικρὰν θέλοιμ' ἂν καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
τροφὴν ἐνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

denique in flor. 97, 11 hoc modo:

μίκρ' ἂν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτᾶν νοσεῖν.

Poeta scilicet scripserat:

σμίκρ' ἂν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν βίοτον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

grammatici autem ad *θέλοιμι ἢ* interpretando *μᾶλλον* inter lineas scripserunt, quo vox *βίοτον* obtecta est, hinc in flor. 97, 11 *ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον*; ea ipsa autem per *τροφήν* explicata (unde etiam *βιοτήν*) verbis *καθ' ἡμέραν ἔχων*, a quibus longius distabat, propius admota est, unde *τροφὴν ἐνοικεῖν μᾶλλον* in fl. 97, 11; ap. Sext. Empir. *ἄλυπον* errore pro *ἄλυπος οἰκεῖν* scriptum est et participium iuxta *βίοτον* positum, quo pertinet. nimirum haec verba versus esse librarios (ut etiam primum editorem) fugerat. Unum hoc loco addere liceat: ad exercendam hanc emendandi rationem opus esse didicisse rationem interpretandi a grammaticis veteribus adhibitam. cuius cognitio praeter multam et diligentem scholiorum cum verbis scriptorum conlationem optime ex ipsis codicibus hauritur, conferendis scilicet quam plurimis eorumdem scriptorum apographis. nam si in alio codice v. c. legisti:

καὶ μὴν ἔργῳ κοὐκέτι μύθῳ (λόγῳ)
χθὼν σεσάλευται (σαλεύεται)

in alio:

καὶ μὴν ἔργῳ κοὐκέτι λόγῳ
χθὼν σαλεύεται

sive in uno (Tyrt. ap. Lycurg.):

τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεσόντα
ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον.

in aliis:

περὶ τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι μαρνάμενον.

in plurimis: *προσπασσαλεύσω τῷδ' ἀπανθρώπῳ πάγῳ.* (ὑψηλῷ τόπῳ)

sive: *τήνδ' οὖν ἐκείνῳ πᾶς τις αἰτίαν νέμει.*

in uno eoque vetustissimo: *προσπασσαλεύσω τῷδ' ἀπανθρώπῳ τόπῳ.*

et: *τήνδ' οὖν ἐκείνῳ πᾶς τις αἰτίαν τρέπει* (ἐπιτρέπει) (ex *νέμει*).

et omnem lectionis varietatem hoc modo ortam oculis ac mente prosecutus es, praeter varias litterarum depravationes etiam multiplices verborum permutationes earumque causas ita cognoveris, ut hoc arti criticae factitandae adhibere possis. Nulli autem usui est, quod tam saepe fieri video: ex ingenio sibi fingere interpretationes qualescumque iisque sumptis emendationem temptare. quod Weckleinius quoque nuper fecit in studiis Euripideis festinatione plenis, ubi dum huic emendandi rationi facunde patrocinatur, *πέμπειν* per *ὠθεῖν* explicatum esse narrat, *ἕτερα* per *ἄδικα*, *κάμνειν* per *μεταβάλλειν*, al. sim., prorsus arbitrarie et inutiliter. Quod uno saltem exemplo ostendere liceat. Eurip. Troad. v. 353 seqq. in libris legitur:

Κασ. μῆτερ, πύκαζε κρᾶτ' ἐμὸν νικηφόρον
καὶ χαῖρε τοῖς ἐμοῖσι βασιλικοῖς γάμοις
καὶ πέμπε, κἂν μὴ τἀμά σοι πρόθυμά γ' ᾖ,
ὤθει βιαίως· εἰ γὰρ ἔστι Λοξίας,
Ἑλένης γαμεῖ με δυστυχέστερον γάμον
ὁ τῶν Ἀχαιῶν κλεινὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ.

nisi quod in Vatic. corrupte *ὤθει αἰσίας* scriptum est. Haec igitur Weckleinius arte, ut ait, tractans *ὤθει* verbi *πέμπε* glossema esse, et in voce ceterum prorsus depravata syllabam tamen finalem *ας* recte scriptam esse sumit. Itaque deleto glossemate Euripidi dedit: *καὶ πέμπε . . . εὐχὰς βιαίας*, 'entsende abgezwungene Wünsche'. quae quo referenda sint, difficile est intellectu. de verbis, quae retinet: *κἂν μὴ τἀμά σοι πρόθυμά γ' ᾖ*, non loquitur, etsi non solum vocula *γε* non recte se habet, sed etiam sententia; accepisse illa videtur tamquam legeretur *καταθύμια*. Cassandra matri dicit (eloquentia vere Euripidea): et mitte me et vel contra voluntatem meam, si ex mea parte desierim velle, vi me propelle:

καὶ πέμπε καί μ', ἢν τἀμὰ μὴ πρόθυμ' ἔτ' ᾖ,
ὤθει βιαίως κ. τ. λ.

(*καί μ' ἢν* postquam in *κἂν μὴ* abiit, reliqua quoque corrupta sunt; quod codd. post. habent *πέμπετε*, ex adscripto pronomine *με* ortum est). Eiusdem generis sunt additamenta et explicationes quas fingit interpretum, quae non ex more grammaticorum haustae sunt, sed ex opinionibus in unoquoque loco praesumtis. In Helen. v. 169 seqq.:

Σειρῆνες, εἴθ' ἐμοῖς γόοις
μόλοιτ' ἔχουσαι τὸν Λίβυν
λωτὸν ἢ σύριγγας, αἰλίνοις κακοῖς
τοῖς ἐμοῖσι σύνοχα δάκρυα,
πάθεσι πάθεα, μέλεσι μέλεα.

κακοῖς ab interprete voci *αἰλίνοις* adscriptum esse sumit. itaque trimetrum in pentapodiam commutat, cui in antistropha:

κυανοειδὲς ἀμφ' ὕδωρ
ἔτυχον ἕλικά τ' ἀνὰ χλόαν
φοίνικας ἁλίου πέπλους
αὐγαῖσιν ἐν ταῖς χρυσέαις
θάλπουσ' ἀμφί τ' ἐν δόνακος ἔρνεσιν.

versum respondentem *ἀμφὶ δόνακος ἔρνεσιν* scribens exaequat: 'jetzt entsprechen sich die beiden Verse:

171 *λωτὸν ἢ σύριγγας, αἰλίνοις*
183 *θάλπουσ' ἀμφὶ δόνακος ἔρνεσιν.*

und die ganze Stelle ist in Ordnung'. Ergo Madvigius non solus hodie versus trochaicos fingit in primo pede thesi longa praeditos. Et in Soph. Trach. v. 888 hunc versum iambicum probat laudibusque extollit:

ἐπεῖδες ὦ ματαία τάνδ' ὕβριν

et in Orestis v. 1302 dactylicum hunce:

φονεύετε καίνετε ὄλλυτε.

In loco Helenae corrigendum videtur: *θάλπον ἀμφὶς θεῖσα δόνακος ἔρνεσιν* (*θάλπουσ'* scripserunt qui hanc vocem male ad *ἔτυχον* et *ἕλικά τ' ἀνὰ χλόαν* ad *ὕδωρ* referebant, quo facto etiam genuinum quod sequebatur participium corruptum est. poeta: *κυανοειδὲς ἀμφ' ὕδωρ ἔτυχον καὶ ἕλικα ἀνὰ χλόαν πέπλους ἔθαλπον ἀμφιτεθέντας δόνακος ἔρνεσιν*). In Androm. v. 648 seqq., ubi Menelaus Peleo dicit:

αἰσχρὰ μὲν σαυτῷ λέγεις,
ἡμῖν δ' ὀνείδη διὰ γυναῖκα βάρβαρον;
ἣν χρῆν σ' ἐλαύνειν τήνδ' ὑπὲρ Νείλου ῥοὰς
ὑπέρ τε Φᾶσιν κἀμὲ παρακαλεῖν ἀεί.

sine causa *ὑπὲρ* ante *Νείλου ῥοὰς* ab interprete additum esse sumpsit, ut inculcaret scil. de suo *γῆν πρὸ γῆς*, eoque etiam vocem *ἀεί* refert (und *ἀεὶ* erhält seine Beziehung auf den Wechsel des Landes). Sententia inepta. Poeta scripsit: *κἀμὲ παρακαλεῖν ἐλᾶν.* pro *τήνδ'* iam Reiskius *τῆλ'* correxit:

ἣν χρῆν σ' ἐλαύνειν τῆλ' ὑπὲρ Νείλου ῥοὰς
ὑπέρ τε Φᾶσιν κἀμὲ παρακαλεῖν ἐλᾶν.

In verbis Lyci Herc. fur. v. 168 seq.:

οὔκουν τραφέντων τῶνδε τιμωροὺς ἐμοὺς
χρῄζω λιπέσθαι τῶν δεδραμένων δίκην.

ἐμοὺς ex *ἐμοὶ* et *πικροὺς* ortum et *δίκην* postea additum esse adfirmans scribit: . . *τιμωροὺς πικροὺς* et *τῶν δεδραμένων ἐμοί. Τιμωροὺς ἐμοὺς* scriptum est pro *τιμωρουμένους*, e quo verbo pendet accusativus *τῶν δεδραμένων δίκην*:

οὔκουν τραφέντων τῶνδε τιμωρουμένους
χρῄζω λιπέσθαι τῶν δεδραμένων δίκην.

(cf. Orest. v. 323 *Εὐμενίδες . . αἵματος τινύμεναι δίκαν*). In loco Supplicum, quem cum hoc loco comparat (v. 38 seq.):

οἴχεται δέ μοι
κῆρυξ πρὸς ἄστυ δεῦρο Θησέα καλῶν,
ὡς ἢ τὸ τούτων λυπρὸν ἐξέλῃ χθονὸς
ἢ τάσδ' ἀνάγκας ἱκεσίους λύσῃ θεοὺς
ὅσιόν τι δράσας.

ubi singula perperam interpretatus prorsus arbitrarie atque perverse *ἐξέλῃ φρενῶν* et *λύσῃ χθονός* scribit, omnia sana sunt, nisi quod in fine *θεοὺς* scriptum est pro *νεκρούς* (*τὸ τούτων λυπρόν* est incommodum ab illis profectum, ad genitivum cf. Troad. v. 394 *τὰ δ' Ἕκτορός σοι λυπρά*, et *τάσδ' ἀνάγκας ἱκεσίους λύσῃ* quid sit, dicunt verba *νεκροὺς ὅσιόν τι δράσας*, cf. Soph. Oed. tyr. v. 407 *ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν*). In loco Alcest. v. 220 seqq.:

ὦναξ Παιάν,
ἔξευρε μηχανάν τιν' Ἀδμήτῳ κακῶν·
πόριζε δὴ πόριζε· καὶ πάρος γὰρ
τοῦδ' ἐφεῦρες, καὶ νῦν

λυτήριος ἐκ θανάτου γενοῦ,
φόνιον δ' ἀπόπαυσον Ἅιδαν.

quibus in antistropha inde a versu tertio respondent verba:

βόασον ὦ στέναξον ὦ Φεραία
χθὼν τὰν ἀρίσταν
γυναῖκα μαραινομέναν νόσῳ
κατὰ γᾶς χθόνιον παρ' Ἅιδαν.

ubi verbo ἐφεῦρες remoto καὶ πάρος γὰρ τοιόςδε καὶ νῦν κ. τ. λ. conicit, quod mancum et imperfectum est, scribendum videtur:

καὶ πάρος γὰρ
εὗρές τι, καὶ νῦν
λυτήριος ἐκ θανάτου γενοῦ.

Plus semel grammaticis tribuit quae non possunt non a poeta profecta esse, ut Heracl. v. 182, Hippol. v. 1367, Andr. 321. Sed manum de tabula: hoc argumentum ἐκ παρέργου absolvi nequit. In universum moneo: qui hanc emendandi rationem exercent ante quam grammaticorum consuetudinem adcuratius cognoverint, neque certo agnoscunt manum alienam, et ipsorum scriptorum verba suspicientes eicientesque verae lectionis vestigia extinguunt eoque emendationi falsum substruunt fundamentum.

Haec fere habui quae adderem antea editis. nisi quod demere quoque unum et alterum ex illis in animo est. namque hoc facile fit in his scriptionibus, ut aliis multis occupatus negotiis urgente tempore aliquid scribas, quod mox tollere velis. Festinantius versibus 151 seq.: Ὕβριν, Κύρνε, θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρὶ, οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι manum admovi, quoniam tunc offendebam in singulari, qui tamen negari nequit, huius dictionis usu. Scilicet, ut tota sententia (cui Aeschyli verba θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς, ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ proxime accedunt), priscus est cogitandi loquendique modus, de eo qui infelix futurus sit dicere: neglegitur a deo. itaque pro 'quem deus perdere vult' dicitur: οὗ μέλλει χώρην (i. e. ὥρην) μηδεμίαν θέμεναι, et pro 'non felices futuri sunt' (v. 821 οἳ καταγηράσκοντας ἀτιμάζουσι τοκῆας) τούτων θεοῖς χώρη (Κύρν') ὀλίγη τελέθει. — In v. 1346 παιδοφιλεῖν δέ τι τερπνὸν, ἐπεί ποτε καὶ Γανυμήδους ἤρατο καὶ Κρονίδης non genuina mihi videbatur neque nunc videtur vocabuli καί repetitio; ne sic quidem, ut alterum καὶ 'etiam', alterum 'vel' (vel Jupiter) significet. sed nunc alterum καὶ additum esse arbitror, postquam ἤρατο Κρονίδης scriptum est pro ἠράσατο Κρονίδης. — In v. 425 non opus est πάντως in ἀρχήν mutare, si οὐ πάντως coniungis i. e. minime, ut dicunt οὐ πάντως, οὐ πάνυ, οὐ μάλα. — In v. 502 Stobaeo τὸν πρὶν ἐόντα σοφόν dedi pro καὶ τὸν ἐόντα σοφόν. — Pro his addere huic emendationum syllogae ea liceat quae aliis locis proposui. In versibus Solonis v. 227 seqq. scripsi: τίς ἂν κορέσειεν ἀνάλτους pro ἅπαντας. In v. 609 pro οὐδέ τι καλόν proposui οὐδὲν ἔλασσον. V. 800 sic emendavi: ἀλλ' ὃς λώιος, ὃς δὴ πλεόνεσσι ἄδοι. In v. 1083 pro ἐπιστρέψαντα restitui ὑποθρέψαντα. In v. 1175 conieci κακῶν δὲ βροτοῖσιν ἄρος τῶν οὔτι κάκιον. In v. 1193 seq.:

ἀσπάλαθοι δὲ τάπησιν ὁμοῖον στρῶμα θανόντι·
τὸ ξύλον ἢ σκληρὸν γίνεται ἢ μαλακόν.

non proposui quod Bergkius in calce edit. III dixit, *τῷ ζῶντι*, sed relativum (*στρῶμα*), *τὸ* (i. e. *ὅ*, post *θανόντι*, ut v. 216 *τῇ* post *πέτρῃ*, v. 451 *τοῦ* post *βασάνῳ*):

ἀσπάλαθοι δὲ τάπησιν ὁμοῖον στρῶμα θανόντι,
τὸ ζῶντι σκληρὸν γίνεται ἢ μαλακόν.

τὸ ξύλον omnino removendum quippe quod numquam et nemini *μαλακόν* sit. in Herwerdeni coniectura *τῷ δ' οὐδὲν σκληρὸν γίγνεται ἢ μαλακόν* verba *τῷ δὲ* non nisi de vivo dicta recte sequerentur. In v. 1249 pro *ἐπεὶ κριθῶν ἐκορέσθης* correxi (*σὺ μὲν αὔτως ἵππῳ,*) *ἐπεὶ σκιρτῶν ἐκορέσθης*. Denique v. 861 seqq. Noctis verba esse ostendi. Apud Hesiodum Noctis et Diei tamquam personarum vicissitudines describuntur: *ἡ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἡ δὲ θύραζε ἔρχεται, οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρας δόμος ἐντὸς ἐέργει κ. τ. λ.* Qui hos versus panxit, Noctem querentem fecit:

Οἵ με φίλοι προδιδοῦσι καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αὐτομάτη
ἑσπερίη τ' ἔξειμι καὶ ὀρθρίη αὖτις ἔσειμι,
ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων.

Nihil igitur mutandum in primis versibus, neque *τι δοῦναι* (nam *ἑταίρας* instar neglectae inopisque loquitur) neque *ἀνδρῶν φαινομένων* (pro quo Hermannus *ἄστρων* coniecerat, Ahrensius *δᾴδων*) i. e. cum homines in lucem prodeunt, *κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἡμέρας*, ut grammaticus in codd. Paris. adscripsit. Sed in ultimo versu, cum non galli dici soleant expergisci, sed cantu gallorum homines, corrigendum esse duxi: *δήμου ἀλεκτρυόνων φθόγγῳ ἐγειρομένου.*

Nunc transeundum mihi est ad graviora. Indicenda enim sunt sollemnia, quibus qui instat dies cum universae patriae tum huic litterarum universitati imprimis festus IMPERATORIS GERMANIAE GLORIOSISSIMI REGIS NOSTRI AVGVSTISSIMI GVILELMI natalis publice concelebrabitur. Et communis nostrae venerationis interpres erit vir illustrissimus RVDOLPHVS LIPSCHITZ Rector universitatis magnificus. ad cuius orationem audiendam ipsius illustrisque senatus nomine perillustrem universitatis curatorem, professores et doctores amplissimos clarissimos, commilitones ornatissimos, magistratus tum regios tum urbicos spectatissimos, et quicumque rebus nostris bene volunt, ea qua par est observantia invito.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PA
4446
H44

Heimsoeth, Friedrich
Emendationes Theogni-
deae